

ΔΙΑΒΕΒΑΙΩΣΕΙΣ ΥΠ. ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΓΙΑ ΕΠΑΡΚΗ ΑΠΟΘΕΜΑΤΑ

ΥΠΟ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΠΙΕΣΗ Η ΕΥΡΩΠΗ

Η εικόνα και οι «αντοχές» της Κύπρου, χωρίς να αγνοείται ο κίνδυνος από μια νέα αναστάτωση στις διεθνείς αγορές

ΣΕΛΙΔΕΣ 4-5

Ο ΕΡΧΙΟΥΡΜΑΝ ΕΙΠΕ ΟΧΙ ΣΕ ΤΡΙΜΕΡΗ ΚΑΙ ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΝ ΜΕ ΤΟΝ ΕΡΝΤΟΓΑΝ ΤΟ ΒΙΟΛΙ ΤΟΥΣ...

ΒΗΜΑΤΑ ΠΡΟΣΑΡΤΗΣΗΣ ΚΑΤΕΧΟΜΕΝΩΝ ΣΤΗΝ ΤΟΥΡΚΙΑ

Με φόντο τα ΜΟΕ ως εργαλεία των χωριστών κρατικών συνειδήσεων

Υποθαλάσσιοι αγωγοί νερού και φυσικού αερίου

Ενιαίο, διασυνδεδεμένο σύστημα παρακολούθησης θαλάσσιας κυκλοφορίας

Οπτικές ίνες και ψηφιακή δημόσια διοίκηση

Ετήσια οικονομικά και δημοσιονομικά πρωτόκολλα με την Τουρκία

Ηλεκτρική διασύνδεση Τουρκίας-κατεχομένων μέσω υποθαλάσσιου καλωδίου

Τραπεζική και δημοσιονομική εξάρτηση

Μόνιμη στρατιωτική ενσωμάτωση

ΣΕΛΙΔΕΣ 8-9

Διχοτόμηση διά πυρός και σιδήρου 1958 - εκτέλεση 1974

ΣΕΛΙΔΑ 12

ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΟ ΜΩΣΑΪΚΟ ΑΠΟ ΙΣΡΑΗΛ

Η Κύπρος ως ισραηλινό «Plan B»

Ακίνητα, μεγάλα οικιστικά και τουριστικά έργα, ιατρικές υποδομές και περισσότερες άδειες διαμονής παιδιών συνθέτουν την εικόνα της ισραηλινής καθόδου στο νησί

ΣΕΛΙΔΕΣ 24-25

ΕΞΑΓΓΕΛΛΕΙ ΥΠΟΨΗΦΙΟΤΗΤΑ Ο ΑΒΕΡΩΦ
Αρχίζει το σκάκι των Προεδρικών στον ΔΗΣΥ

ΣΕΛΙΔΑ 11

ΔΙΠΛΑΣΙΑΣΤΗΚΑΝ ΟΙ ΠΟΛΥΚΑΤΟΙΚΙΕΣ
Σχεδόν 9.000 νέες κατοικίες σε πέντε μήνες

ΣΕΛΙΔΕΣ 22-23

PISA 2025
Ένα στα δύο παιδιά 15 ετών χωρίς τις βασικές δεξιότητες

ΣΕΛΙΔΑ 14

Ένας στους δέκα νέους εγκαταλείπει πρόωρα την εκπαίδευση

ΣΕΛΙΔΕΣ 2-3

Η Μεσόγειος στο νέο δόγμα πίεσης της Μόσχας

ΣΕΛΙΔΑ 10

ΑΡΘΡΟΓΡΑΦΙΑ

ΣΑΒΒΑΣ ΙΑΚΩΒΙΔΗΣ

Η Παιδεία, ο δάσκαλος και γιατί το σχολείο δεν είναι η προέκταση του δρόμου και της οθόνης

ΣΕΛΙΔΑ 7

ΧΡΗΣΤΟΣ ΙΑΚΩΒΟΥ

Περί πολιτικής κυριαρχίας στη Διζωνική Δικονομική Ομοσπονδία

ΣΕΛΙΔΑ 5

ΧΡ. ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ

Πού είναι οι γυναίκες;

ΣΕΛΙΔΑ 27

ΤΑΣΟΣ ΓΙΑΣΕΜΙΔΗΣ

Στέγη και προσέλκυση επενδύσεων

ΣΕΛΙΔΑ 21

ΘΕΣΗ

Ο καθαγιασμός της διχοτόμησης...

Επιτέλους ελέχθη ευθέως από τον Πρόεδρο Χριστόδουλιδη ότι στην Κύπρο υπάρχει κατοχή και πρόσφυγες, καθώς και παραβίαση του Διεθνούς Δικαίου. Διότι, ο Τούρκος Πρόεδρος είναι αχαλίνωτος. Αξίωσε την κατάργηση του ενιαίου κράτους της Κυπριακής Δημοκρατίας και την αναγνώριση του ψευδοκράτους. Το ερώτημα που εγείρεται είναι το εξής: Αποκαθιστά η υπό συζήτηση φόρμουλα λύσης την κυριαρχία και την εδαφική ακεραιότητα του νόμιμου κράτους ή μετατρέπει την de facto διχοτόμηση σε de jure;

Συνέχεια στη σελίδα 2

ΘΕΣΗ

Τι είναι, λοιπόν, η υπό συζήτηση λύση; Στην καλύτερη περίπτωση είναι η διζωνική κοινοτική ομοσπονδία με πολιτική ισοτιμία. Δηλαδή πρόκειται για την πολιτειακή φόρμουλα που: 1. Ονόμαζε ο Νικήτ Ερίμ από το 1956 ως δικιότητα. 2. Αξίωσε η Τουρκία στις 18 Ιουλίου με τον Ειζεβίτ ως εναλλακτική επιλογή για να μην προχωρήσει σε εισβολή. Και επανέφερε στις 12 Αυγούστου με τα σχέδια Νιενκιάς για ΔΔΟ και Γκιουνές για Πολυπεριφερειακή, προκειμένου να μην προχωρήσει η δεύτερη φάση του Αιτίλ.

Υπενθυμίζουμε επίσης ότι πριν από το '74 και δη το 1965, όταν ο Αντρέ Γκρομίκ, Υπουργός Εξωτερικών της Σ. Ένωσης, πρότεινε ομοσπονδιακή λύση, σύμπασα η πολιτική ηγεσία, με ταξί αυτής και το ΑΚΕΛ, διαφώνησαν. Και χαρακτήρισαν τις τοποθετήσεις λανθασμένες έως απαράδεκτες, διότι η ομοσπονδία σήμαινε δικιότητα. Όσο δε για το '74, στις Συνομιλίες της Γενεύης, Αθήνα και Λευκωσία δεν αποδέχθηκαν τον τουρκικό εκβιασμό περί ομοσπονδίας, διότι ήταν ως να νομιμοποιούσαν τη δικιότητα!

Μετά το '74, η ομοσπονδία ονομάστηκε συμβιβασμός και επανένωση, με την προσδοκία ή την ψευδαίσθηση ότι θα ήταν δυνατό να γίνει δεκτή από την Τουρκία και να υπάρξει πλήρης αποχώρηση στρατευμάτων και επιστροφή προσφύγων, η ανάκτηση των περιουσιών, η διάσωση των εγκλωβισμένων της Καρπασίας κ.λπ. Όχι μόνο αυτά δεν συνέβησαν, αλλά μέσω υποχωρήσεων στη λογική του εξευμενισμού και των δώρων

χωρίς αντίδωρα, φτάσαμε στο Κραν Μοντανά, όπου η Άγκυρα, αφού κατοχύρωσε μια ομοσπονδία αντιομοσπονδιακού χαρακτήρα, προχώρησε -όπως πάντα- στην επόμενη φάση. Αυτή των δύο κρατών. Για να έχει στρατηγικό βάθος σε νέες διαπραγματεύσεις, εγκλωβίζοντάς μας σε δυο δικές της δικτομικές θέσεις.

Το γεγονός, λοιπόν, ότι η Τουρκία πέρασε στην αξίωση των δύο κρατών δεν καθαγιάζει την προηγούμενη της θέση περί ομοσπονδίας, όπως κάποιος εκ των ημετέρων, ακόμη και ο Πρόεδρος, θέλουν να εμφανίζουν επειδή δεν έχουν σχέδιο Β, το οποίο είναι συγκεκριμένο: Ό,τι προβλέπει το ψήφισμα 353 του Σ. Ασφαλείας. Για την πλήρη αποχώρηση στρατευμάτων, για τον σεβασμό και την αποκατάσταση της παραβιασθείσας ενόμου τάξεως της Κυπριακής Δημοκρατίας. Τότε ήταν μόνο κράτος μέλος του ΟΗΕ. Σήμερα είναι και της ΕΕ, η οποία τι λέει στο κεκτημένο; Σύμφωνα με την Αντιδήλωση της 21ης Σεπτεμβρίου του 2025, δεν καλεί την Κυπριακή Δημοκρατία να αναγνωρίσει το ψευδοκράτος ως ισότιμο συνιστών κράτος, αλλά την Τουρκία να αναγνωρίσει το ενιαίο υπό κατοχή κράτος της Κυπριακής Δημοκρατίας, που εντάχθηκε ως τέτοιο στην ΕΕ με βάση το Πρωτόκολλο 10. Γιατί, κ. Πρόεδρε, θέσατε το κεκτημένο στο ράφι και μαζί διακινδυνεύετε να καταδικάσετε σε διάλυση την Κυπριακή Δημοκρατία, την οποία ορκιστήκατε να διαφυλάξετε ως κόρη οφθαλμού; Πού έχουμε λάθος και πού διαφωνείτε;

Ένας στους δέκα νέους εγκαταλείπει πρόωρα την εκπαίδευση

Υψηλά ποσοστά σε νέους με μεταναστευτικό υπόβαθρο και άτομα με αναπηρία

ΚΥΡΙΑΚΑΤΙΚΗ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ

Έτος 46ο - 1η Έκδοση 3 Φεβρουαρίου 1976

Εκδότης και Συνιδρυτής: Κώστας Ν. Χατζηκωστής

Διατελέσας Διευθύνων Σύμβουλος: Άντνης Χατζηκωστής (2002-2010)

Διευθυντής Εκδοτικού Οίκου Δίας: Χρυσάνθος Τσουρούλλης

Βοηθός Αρχισυντάκτης: Ανδρέας Κόκκινος

Advertising Specialist: Καρολίνα Νεοκλέους

Λειτουργός Εμπορικού: Ελισάβετ Ηρακλέους

Brand Manager: Σωτήρης Κυριάκου

Δημιουργικό: Χάρης Κατσιάμης

Ιδιοκτησία: Εκδοτικός Οίκος Δίας Δημοσία Λτδ

Κεντρικό Τηλέφωνο Επικοινωνίας: 22580580,

Φαξ: 22580518

Εμπορικό Τμήμα: 22580513, 22580491, 22580487, Φαξ: 22580455

Ιστοσελίδα: www.simerini.com

Ηλεκτρονικό ταχυδρομείο: sintaxi@simerini.com

Λεωφόρος Άντη Χατζηκωστή 31 και Αρχαγγέλου Γωνία, 2059 Στρόβολος, Λευκωσία.

Εκτύπωση: MILKRO DIGITAL CYPRUS LTD

Διανομή: Kronos Public Ltd

Copyright © Εκδοτικός Οίκος Δίας Δημοσία Λτδ

Απαγορεύεται αυστηρώς η αναδημοσίευση, η αναπαραγωγή, ολική, μερική ή περιληπτική ή κατά προτίμηση ή κατά διασκευή απόδοση του περιεχομένου (κειμένου ή φωτογραφίας) με οποιονδήποτε τρόπο, ηλεκτρονικό, φωτοτυπικό, ηχογράφηση ή άλλο, χωρίς τη γραπτή έγκριση ή άδεια του εκδότη Εκδοτικός Οίκος Δίας Δημοσία Λτδ.

PDF EDITION

ΔΙΑΒΑΣΤΕ ΤΗ «Σ» ΣΕ ΟΛΑ ΤΑ
SMARTPHONES
ΚΑΙ TABLETS

ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΑ

Για έγκυρη και αξιόπιστη ενημέρωση στο
www.simerini.com.cy

ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ
ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ
panagiotou@sigmalive.com

Την ώρα που η Ευρωπαϊκή Ένωση βρίσκεται πλέον μian ανάσα από την επίτευξη ενός στόχου που πριν από λίγα χρόνια φάνταζε ανέφικτος, η Κύπρος ακολουθεί διαφορετική πορεία. Το 2025 το 9,1% των νέων στην ΕΕ αποχώρησαν πρόωρα από την εκπαίδευση και την κατάρτιση, ποσοστό αισθητά χαμηλότερο από το 11% του 2015. Στόχος της ΕΕ είναι ο δείκτης να υποχωρήσει κάτω από το 9% έως το 2030, με 17 κράτη μέλη να έχουν ήδη περάσει κάτω από αυτό το όριο.

Στην Κύπρο όμως η δεκαετής εικόνα είναι αντίστροφη, αφού το ποσοστό βρισκόταν μόλις στο 5,2% το 2015 και έφτασε στο 9,8% το 2025. Σύμφωνα με τα στοιχεία που έχει στην κατοχή της η «Σ», η αύξηση κατά 4,6 ποσοστιαίες μονάδες στην Κύπρο, είναι η μεγαλύτερη που καταγράφηκε σε ολό-

κληρη την ΕΕ την τελευταία δεκαετία. Ακολουθούν η Γερμανία με αύξηση 3 μονάδων και η Αυστρία με 2,7, ενώ κατά την ίδια περίοδο 19 κράτη-μέλη κατάφεραν να μειώσουν το πρόβλημα.

Αξίζει να αναφερθεί πως το 2025 η Κύπρος υποχώρησε στο 9,8%, από περίπου 11,3% το 2024. Πρόκειται για αισθητή βελτίωση μέσα σε έναν χρόνο, ωστόσο δεν αρκεί για να ανατρέψει τη μακροχρόνια εικόνα. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή επισημαίνει ότι το ποσοστό εξακολουθεί να βρίσκεται πάνω τόσο

ολοκληρώσει το πολύ την κατώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, δηλαδή το Γυμνάσιο.

Αυτό έχει ιδιαίτερη σημασία όταν εξετάζεται η Κύπρος, καθώς ένα μέρος του πληθυσμού των νέων έχει μεταναστευτικό υπόβαθρο και ορισμένοι μπορεί να είχαν ήδη διακόψει την εκπαίδευσή τους πριν φτάσουν στη χώρα.

Την ίδια ώρα, αναλυτικά στοιχεία για το 2024 έδειχναν ότι στην Κύπρο η πρόωρη εγκατάλειψη έφτανε στο 14,5% μεταξύ των νεαρών ανδρών, έναντι 8,2% μεταξύ των γυναικών. Το χάσμα ήταν τότε το μεγαλύτερο μεταξύ των κρατών-μελών της ΕΕ.

Φυσικά, το φαινόμενο δεν είναι αποκλειστικά κυπριακό, καθώς και σε ευρωπαϊκό επίπεδο οι άνδρες εγκαταλείπουν συχνότερα την εκπαίδευση. Το 2025 τα αντίστοιχα ποσοστά στην ΕΕ ήταν 10,6% για τους άνδρες και 7,5% για τις γυναίκες.

Το μεγάλο χάσμα

Ακόμη μεγαλύτερη είναι η απόσταση που αποκαλύπτεται όταν εξεταστεί ο τύπος γέννησης. Το 2024, η διαφορά στην πρόωρη εγκατάλειψη μεταξύ των νέων που γεννήθηκαν στην Κύπρο και εκείνων που γεννήθηκαν εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης έφτανε τις 28,6

“
Η Κύπρος κατέγραψε τη μεγαλύτερη αύξηση στην ΕΕ

από τον μέσο όρο της ΕΕ όσο και από τον ευρωπαϊκό στόχο.

Τι δείχνουν τα στοιχεία ανά φύλο

Επισημαίνεται ότι, ως νέοι που εγκαταλείπουν πρόωρα την εκπαίδευση και την κατάρτιση ορίζονται όσοι είναι ηλικίας 18 έως 24 ετών και έχουν

ποσοστιαίες μονάδες και αποτελεί το μεγαλύτερο χάσμα στην ΕΕ.

Ήδη το 2022, τα διαθέσιμα στοιχεία έδειχναν πρόωρη εγκατάλειψη μόλις 3,4% μεταξύ των νέων που είχαν γεννηθεί στην Κύπρο, σε σύγκριση με 26,1% μεταξύ όσων είχαν γεννηθεί εκτός ΕΕ.

Η πρόκληση αυτή συνδέεται, μεταξύ άλλων, με τις μεγάλες μεταναστευτικές ροές, τις γλωσσικές δυσκολίες και την αδυναμία στην ομαλή ένταξη παιδιών που εισέρχονται στο κυπριακό εκπαιδευτικό σύστημα σε διαφορετικά στάδια της σχολικής τους πορείας.

Το πρόβλημα έχει και γεωγραφική διάσταση, καθώς στα ευρωπαϊκά συγκριτικά στοιχεία για το 2024, η Κύπρος εμφάνιζε το υψηλότερο ποσοστό πρόωρης εγκατάλειψης σε πόλεις και προάστια μικρότερης πυκνότητας στην ΕΕ, στο 18,8%. Το στοιχείο υποδεικνύει ότι ο εθνικός μέσος όρος από μόνος του κρύβει πολύ μεγαλύτερες συγκεντρώσεις του προβλήματος σε συγκεκριμένες ομάδες και περιοχές.

Το 36,8% στους νέους με αναπηρία

Ίσως το πιο σοβαρό στοιχείο της έρευνας αφορά τους νέους με αναπηρία. Με βάση τα δεδομένα για τη συγκεκριμένη κατηγορία, το 2023 το 36,8% των νέων με αναπηρία στην Κύπρο είχαν εγκαταλείψει πρόωρα την εκπαίδευση, έναντι μόλις 3,3% για τους νέους χωρίς αναπηρία. Στην ΕΕ τα αντίστοιχα ποσοστά ήταν 19,1% και 9,3%.

Το κυπριακό χάσμα συγκαταλέγεται μεταξύ των μεγαλύτερων στην Ευρώπη και αναδεικνύει τα εμπόδια που εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν μαθητές με αναπηρία ή ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες στην ουσιαστική συμμετοχή τους στη γενική εκπαίδευση.

Η εικόνα αυτή αποκτά πρόσθετη σημασία καθώς το εκπαιδευτικό σύστημα καλείται να διαχειριστεί ολόένα μεγα-

λύτερη διαφορετικότητα στις σχολικές αίθουσες. Το 42,4% των εκπαιδευτικών στην Κύπρο εργάζονται σε σχολεία όπου υπάρχει υψηλό ποσοστό μαθητών, των οποίων η μητρική γλώσσα δεν είναι η γλώσσα διδασκαλίας, έναντι 24,4% στην ΕΕ.

Παράλληλα, το 47,3% εργάζονται σε σχολεία όπου περισσότερο από το 10% των μαθητών έχουν ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες.

Οι λόγοι της αποχώρησης

Η σχολική εγκατάλειψη αποτελεί την κορύφωση μιας μακράς διαδικασίας απομάκρυνσης του μαθητή από το σχολείο, η οποία σε αρκετές περιπτώσεις αρχίζει χρόνια πριν από την οριστική αποχώρηση.

Συστηματικές απουσίες, μαθησιακές δυσκολίες, χαμηλές επιδόσεις, οικονομικές και οικογενειακές δυσκολίες, προβλήματα ψυχικής υγείας, εκφοβισμός, αίσθημα ότι ο μαθητής δεν ανήκει στο σχολικό περιβάλλον ή αδύναμες σχέσεις με τους εκπαιδευτικούς, αποτελούν τους παράγοντες που μπορούν να οδηγήσουν σταδιακά στην αποχώρηση των μαθητών από το σχολείο.

Στην περίπτωση της Κύπρου υπάρχει και ένα δεύτερο «καμπανάκι», που αφορά τις ιδιαίτερα χαμηλές επιδόσεις των μαθητών στις βασικές δεξιότητες. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα του PISA 2025, το 62% των 15χρονων μαθητών στην Κύπρο δεν κατέχουν ούτε τις βασικές δεξιότητες στην κατανόηση κειμένου, το 56% στα μαθηματικά και το 52% στις φυσικές επιστήμες. Η Κύπρος κατατάσσεται τελευταία μεταξύ των κρατών μελών της ΕΕ στις φυσικές επιστήμες και στην κατανόηση κειμένου και προτελευταία στα μαθηματικά. Συνολικά, το 43% των μαθητών δεν διαθέτουν βασικές δεξιότητες και στα τρία γνωστικά αντικείμενα, έναντι 21% στην ΕΕ.

Τα στοιχεία αυτά δεν σημαίνουν ότι οι χαμηλές επιδόσεις οδηγούν αυτομάτως στην εγκατάλειψη του σχολείου,

αποτυπώνουν όμως ένα εκπαιδευτικό περιβάλλον στο οποίο μεγάλο μέρος των μαθητών φτάνουν στην εφηβεία χωρίς επαρκώς ανεπτυγμένες βασικές δεξιότητες. Η εικόνα μάλιστα δεν παρουσιάζει βελτίωση σε σχέση με το 2022, καθώς οι επιδόσεις παρέμειναν στάσιμες στις φυσικές επιστήμες και υποχώρησαν περαιτέρω στα μαθηματικά και στην κατανόηση κειμένου.

Το κόστος

Η πρόωρη εγκατάλειψη μεταφέρεται αργότερα στην αγορά εργασίας και στην οικονομία. Συγκεκριμένα, σε επίπεδο ΕΕ λιγότεροι από τους μισούς νέους που αποχώρησαν πρόωρα από την εκπαίδευση εργάζονται. Η ανεργία μεταξύ των νέων χωρίς ολοκληρωμένη ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση είναι επίσης αισθητά υψηλότερη, ενώ η συμμετοχή τους σε διά βίου μάθηση είναι χαμηλότερη.

Για την Κύπρο, η περιορισμένη

επαγγελματική εκπαίδευση, η χαμηλή ψηφιακή επάρκεια και η πρόωρη εγκατάλειψη συμβάλλουν στα κενά ανθρώπινου δυναμικού, ιδιαίτερα στους τομείς της επιστήμης, τεχνολογίας, μηχανικής και μαθηματικών, περιορίζοντας δυναμικά την παραγωγικότητα και την πράσινη και ψηφιακή μετάβαση.

Οι χώρες που άλλαξαν τα δεδομένα

Η απόσταση μεταξύ των κρατών-μελών παραμένει τεράστια. Το 2025 η Ρουμανία βρισκόταν στο 15,5%, η Γερμανία στο 13,1% και η Ισπανία στο 12,8%. Παράλληλα, η Κροατία είχε μόλις 2,1%, η Ελλάδα 3% και η Ιρλανδία 3,6%.

Ακόμη πιο ενδιαφέρουσα είναι η πορεία ορισμένων χωρών. Μέσα σε δέκα χρόνια η Μάλτα μείωσε το ποσοστό της κατά 7,7 ποσοστιαίες μονάδες, η Πορτογαλία κατά 7,4 και η Ισπανία κατά 7,2.

Η Μάλτα έχει δώσει έμφαση στην έγκαιρη αναγνώριση μαθητών που βρί-

σκονται σε κίνδυνο, σε εναλλακτικές εκπαιδευτικές διαδρομές και σε προσαρμογές της αξιολόγησης.

Η Ισπανία έχει διευρύνει την επαγγελματική εκπαίδευση και εξετάζει πρόσθετα μέτρα, από την ενίσχυση των υποτροφιών μέχρι την επέκταση της υποχρεωτικής εκπαίδευσης.

Η Πορτογαλία έχει επεκτείνει προγράμματα παρέμβασης σε μειονεκτούσες περιοχές και έχει επενδύσει σημαντικά στην επαγγελματική εκπαίδευση και στις «δεύτερες ευκαιρίες».

Τα μέτρα στην Κύπρο

Όπως πληροφορείται η «Σ», το πρόγραμμα ΔΡΑΣΕ+, με προϋπολογισμό περίπου 60 εκατ. ευρώ για την περίοδο 2021-2027, στοχεύει μεταξύ άλλων στη σχολική και κοινωνική ένταξη, στη μείωση της πρόωρης εγκατάλειψης, στη βελτίωση των μαθησιακών αποτελεσμάτων και στην υποστήριξη ευάλωτων μαθητών.

Στο ευρύτερο πλαίσιο των ευρωπαϊκών ταμείων συνοχής, περισσότερες από 170 σχολικές μονάδες και περίπου 30.000 μαθητές επισίως συμμετέχουν σε δράσεις που συνδέονται με τη βελτίωση των μαθησιακών αποτελεσμάτων, την κοινωνική ένταξη και την αντιμετώπιση της σχολικής διαρροής.

Παράλληλα προωθούνται νέα αναλυτικά προγράμματα με μεγαλύτερη έμφαση στις δεξιότητες, πιλοτική εφαρμογή ολοήμερης φοίτησης στη μέση εκπαίδευση, επέκταση της προσχολικής εκπαίδευσης, αλλαγές στην αξιολόγηση των εκπαιδευτικών και μέτρα για περισσότερο συμπεριληπτικό σχολείο.

Το 2026 ανακοινώθηκε επίσης πιλοτική εισαγωγή κοινωνικών λειτουργών σε σχολεία, ενώ βρίσκεται σε εξέλιξη η προσπάθεια αλλαγής του πλαισίου της ειδικής εκπαίδευσης. Ωστόσο, αρκετές από αυτές τις μεταρρυθμίσεις είναι ακόμη πολύ πρόσφατες για να μπορεί η επίδρασή τους να αποτυπωθεί στα διαθέσιμα στοιχεία.

ΓΙΑΝΝΗΣ
ΓΙΩΡΓΑΛΛΗΣ

Υπό ενεργειακή πίεση η Ευρώπη: Η εικόνα και οι «αντοχές» της Κύπρου

Για το νησί μας, οι εκτιμήσεις μέχρι στιγμής είναι καθησυχαστικές

Σε μια ιδιαίτερα εύθραυστη ισορροπία εισέρχεται η ευρωπαϊκή αγορά καυσίμων, με τις αναταράξεις στην παγκόσμια ενεργειακή αγορά να αυξάνουν τις πιέσεις στις τιμές και να ενισχύουν την ανησυχία για πιθανές ελλείψεις τους επόμενους μήνες. Παρά τις νέες ποσότητες αεροπορικού καυσίμου που κατευθύνονται προς την Ευρώπη από την Ασία και την αναμενόμενη υποχώρηση της ζήτησης, η αγορά παραμένει εκτεθειμένη σε νέες διαταραχές στην εφοδιαστική αλυσίδα. Την ίδια ώρα, η προοπτική περιορισμού των εξαγωγών ντίζελ από τις ΗΠΑ για 90 ημέρες προκαλεί πρόσθετο πονοκέφαλο στις Βρυξέλλες, καθώς η Ευρώπη έχει αυξήσει σημαντικά την εξάρτησή της από τις αμερικανικές προμήθειες. Για την Κύπρο, οι εκτιμήσεις μέχρι στιγμής είναι καθησυχαστικές, καθώς το Υπουργείο Ενέργειας διαβεβαιώνει ότι υπάρχουν επαρκή αποθέματα, χωρίς ωστόσο να αγνοείται ο κίνδυνος που θα μπορούσε να προκαλέσει μια νέα αναστάτωση στις διεθνείς αγορές.

Πώς σώθηκε προσωρινά η παρτίδα

Αντιμέτωπη με τον κίνδυνο ελλείψεων αεροπορικού καυσίμου τους επόμενους μήνες βρίσκεται η Ευρώπη, καθώς οι τιμές παραμένουν σε ιδιαίτερα υψηλά επίπεδα και η αγορά καυσίμων εμφανίζει αυξημένες πιέσεις. Ωστόσο, η αναμενόμενη υποχώρηση της ζήτησης από τον Νοέμβριο, σε συνδυασμό με σημαντικές νέες ποσότητες που κατευθύνονται από την Ασία προς την Ευρώπη, εκτιμάται ότι θα περιορίσουν τον κίνδυνο μιας ευρείας έλλειψης.

Παρά την αναμενόμενη επάρκεια σε επίπεδο αγοράς, αναλυτές προειδοποιούν ότι μικρότερα αεροδρόμια θα μπορούσαν να αντιμετωπίσουν προβλήματα στην εξασφάλιση επαρκών ποσοτήτων καυσίμου.

Σχεδόν 900.000 τόνοι αεροπορικού καυσίμου από την Ασία έχουν προγραμματιστεί να φτάσουν στην Ευρώπη τους επόμενους μήνες, σύμφωνα με την εταιρεία εμπορικών αναλύσεων Kpler. Οι πρόσθετες αυτές ποσότητες αναμένεται να μειώσουν τον κίνδυνο ελλείψεων, χωρίς ωστόσο να οδηγούν απαραίτητα σε αποκλιμάκωση των τιμών.

Όπως δήλωσε ο ανώτερος αναλυτής της Kpler, George Shaw, οι τιμές του αεροπορικού καυσίμου πιθανότατα θα παραμείνουν αυξημένες, καθώς η συγκεκριμένη αγορά συνδέεται στενά με εκείνην του ντίζελ, η οποία παρουσιάζει επίσης μεγαλύτερη στενότητα και πρόσφατα κατέγραψε τιμές-ρεκόρ.

Η αύξηση του κόστους του αεροπορικού καυσίμου αποδίδεται στις υψηλότερες τιμές του αργού πετρελαίου, αλλά και στη διευρύνση των περιθωρίων κέρδους των διυλιστηρίων, δηλαδή στη διαφορά μεταξύ του κόστους του αργού και της τιμής του τελικού καυσίμου.

Ειδικοί εξηγούν ότι η Ευρώπη είναι ιδιαίτερα εύαλωτη στις εξελίξεις στην αγορά αεροπορικών καυσίμων, καθώς πριν από τις διαταραχές στην παραγωγή

και στις θαλάσσιες μεταφορές βασίζονταν σε μεγάλο βαθμό στις εισαγωγές από τη Μέση Ανατολή.

Έκτοτε, η Ευρώπη έχει στραφεί ολοένα και περισσότερο σε προμήθειες από τη Νότια Κορέα, τη Νιγηρία και τις ΗΠΑ.

Τα τελευταία μηνιαία στοιχεία της Kpler δείχνουν ότι οι εισαγωγές αεροπορικού καυσίμου στην Ευρώπη ανήλθαν τον Σεπτέμβριο σε μέσο ρυθμό περίπου 672.000 βαρελιών ημερησίως. Στον υπολογισμό περιλαμβάνονται και οι μετακινήσεις φορτίων μεταξύ ευρωπαϊκών αγορών. Τα στοιχεία της Kpler δείχνουν επίσης ότι περίπου 1,31 εκατομμύριο τόνοι αεροπορικού καυσίμου μετακινήθηκαν από την περιοχή Ασίας-Ειρηνικού προς την Ευρώπη μεταξύ Ιουλίου και Σεπτεμβρίου. Από την ποσότητα αυτή, περίπου 1,14 εκατομμύριο τόνοι προήλθαν από τη Νότια Κορέα, αντιπροσωπεύοντας σχεδόν το 87% του συνόλου.

Τι ισχύει με την Κύπρο

Παρά την εκτίμηση ότι η Ευρώπη συνολικά θα διαθέτει επαρκείς ποσότητες αεροπορικού καυσίμου τους επόμενους μήνες, τα μικρότερα αεροδρόμια είναι εκείνα που θα βρεθούν πρώτα αντιμέτωπα με πιθανές ελλείψεις σε περίπτωση νέων διαταραχών στις παραδόσεις.

Η εταιρεία αεροπορικών δεδομένων και αναλύσεων Cirium προειδοποιεί ότι μια νέα διακοπή ή καθυστέρηση στις προμήθειες θα επηρεάσει αρχικά τα μικρότερα αεροδρόμια, καθώς διαθέτουν συνήθως λιγότερους προμηθευτές, μικρότερες δυνατότητες αποθήκευσης και λιγότερες εναλλακτικές οδούς για την παράδοση καυσίμων.

Αυτό αφήνει τις περιφερειακές και τις εταιρείες που εκτελούν πτήσεις μικρών αποστάσεων με μικρότερο περιθώριο προσαρμογής σε περίπτωση προβλημάτων στην εφοδιαστική αλυσίδα.

Από πλευράς του ο Υπουργός

“

**Μικρότερα αεροδρόμια
θα μπορούσαν να αντι-
μετωπίσουν προβλή-
ματα στην εξασφάλιση
επαρκών ποσοτήτων
καυσίμου**

Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας, Μιχαήλ Δαμιανός, εμφανίστηκε καθησυχαστικός. Μιλώντας στη «Σημερινή», σημείωσε ότι «από την έναρξη

του πολέμου στη Μέση Ανατολή μέχρι σήμερα, το Υπουργείο δεν έχει λάβει οποιοδήποτε αίτημα για αποδέσμευση αποθεμάτων καυσίμων. Η Κυπριακή Δημοκρατία διατηρεί τα προβλεπόμενα αποθέματα, στη βάση και των ευρωπαϊκών της υποχρεώσεων, και, με τα σημερινά δεδομένα, υπάρχει επάρκεια καυσίμων. Παρακολουθούμε στενά την κατάσταση και είμαστε έτοιμοι να ενεργήσουμε εάν και εφόσον χρειαστεί».

Η αμερικανική απειλή

Την ίδια ώρα, σε διπλωματικό αγώνα δρόμου για να αποιρήσει την επιβολή απαγόρευσης στις εξαγωγές ντίζελ από τις ΗΠΑ έχει επιδοθεί η ΕΕ, καθώς η κυβέρνηση του Ντόναλντ Τραμπ εξετάζει το ενδεχόμενο να αναστείλει τις εξαγωγές για διάστημα 90 ημερών, σε μια προσπάθεια να περιορίσει τις αυξανόμενες τιμές στην αμερικανική αγορά.

«Η ΕΕ αντιμετωπίζει με ανησυχία την αναφορά ότι οι ΗΠΑ σχεδιάζουν να απαγορεύσουν τις εξαγωγές ντίζελ», δήλωσε ο εκπρόσωπος της Κομισιόν, Olof Gill, σημειώνοντας ότι οποιαδήποτε διαταραχή «θα μπορούσε να έχει αρνητικές επιπτώσεις και στις δύο πλευρές».

Όπως ανέφερε, βρίσκονται σε εξέλιξη επαφές υψηλού επιπέδου μεταξύ της ΕΕ και της αμερικανικής κυβέρνησης,

με τις Βρυξέλλες να ζητούν από τους στενούς εταίρους να διαβουλευθούνται μεταξύ τους πριν λάβουν αποφάσεις που επηρεάζουν κοινές αγορές.

Ο Gill απέφυγε να αποκαλύψει λεπτομέρειες για το περιεχόμενο των συνομιλιών, ανέφερε όμως ότι υπάρχουν «ισχυρές φωνές» και στις ΗΠΑ που θεωρούν μια τέτοια απαγόρευση «πολύ κακή ιδέα».

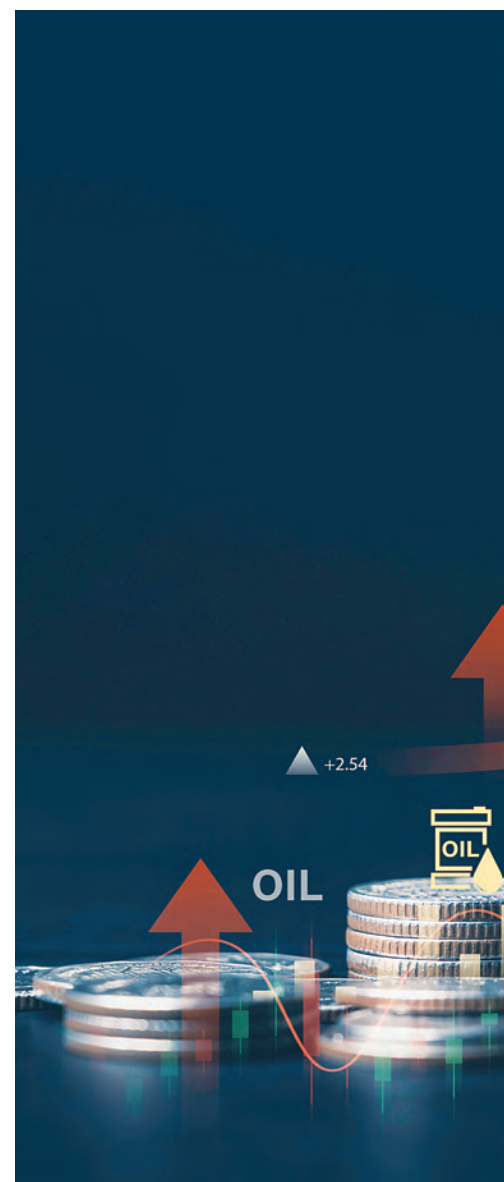
Η ανησυχία στην Ευρώπη είναι ιδιαίτερα έντονη, καθώς οι εισαγωγές αμερικανικού ντίζελ έχουν αυξηθεί σημαντικά τους τελευταίους μήνες, καλύπτοντας μέρος των απωλειών που προκλήθηκαν από τις αναταράξεις στις αγορές καυσίμων λόγω του πολέμου στη Μέση Ανατολή. Η ΕΕ εισάγει πλέον περισσότερο από το ήμισυ του ντίζελ της από τις ΗΠΑ, ενώ η κατάσταση έχει επιβαρυνθεί περαιτέρω από τις επιθέσεις σε ρωσικά διυλιστήρια.

Οι ΗΠΑ είναι σήμερα ο μεγαλύτερος εξαγωγέας ντίζελ παγκοσμίως και οι εξαγωγές τους έχουν καταγράψει νέα ρεκόρ μέσα στη χρονιά. Η απομάκρυνση σημαντικού όγκου αμερικανικού ντίζελ από τη διεθνή αγορά εκτιμάται ότι θα μπορούσε να προκαλέσει νέες πιέσεις στις τιμές και στην παγκόσμια προσφορά.

Την ίδια ώρα, στο εσωτερικό των ΗΠΑ, η κυβέρνηση Τραμπ δέχεται πιέσεις να λάβει μέτρα για τη συγκράτηση των τιμών των καυσίμων, οι οποίες αποτελούν πλέον πολιτικό πρόβλημα ενόψει των ενδιάμεσων εκλογών.

Η άνοδος των τιμών αποδίδεται, μεταξύ άλλων, στις επιπτώσεις του πολέμου που εξαπέλυσαν οι ΗΠΑ και το Ισραήλ εναντίον του Ιράν τον Φεβρουάριο, καθώς και στις ουκρανικές επιθέσεις κατά ρωσικών διυλιστηρίων, οι οποίες έχουν περιορίσει την προσφορά πετρελαϊκών προϊόντων από βασικές περιοχές παραγωγής.

Ρεπουμπλικάνοι από αγροτικές πολιτείες έχουν ζητήσει από την κυβέρνηση να παρέμβει, καθώς το υψηλό

κόστος του ντίζελ επιβαρύνει σημαντικά τους αγρότες. Καταλυτική θεωρείται η παρέμβαση του Ρεπουμπλικάνου γε-ρουσιαστή της Αϊόβα, Chuck Grassley, ο οποίος τάχθηκε υπέρ της απαγόρευσης, υποστηρίζοντας ότι οι υψηλές τιμές του ντίζελ πλήττουν σοβαρά το εισόδημα των αγροτών.

Ωστόσο, η πρόταση προκαλεί έντονες αντιδράσεις στην αμερικανική ενεργειακή βιομηχανία. Παραγωγοί καυσίμων προειδοποιούν ότι οποιοδήποτε βραχυπρόθεσμο όφελος στις τιμές θα μπορούσε να αντιστραφεί, οδηγώντας τελικά σε υψηλότερες τιμές όχι μόνο για το ντίζελ αλλά και για τη βενζίνη και τα αεροπορικά καύσιμα.

Η λογική πίσω από τις προειδοποιήσεις είναι ότι, εάν περιοριστούν οι εξαγωγές, τα αμερικανικά διυλιστήρια θα βρεθούν αντιμέτωπα με πλεονάζουσες ποσότητες ντίζελ. Σε αυτήν την περίπτωση θα μπορούσαν να μειώσουν την παραγωγή τους, γεγονός που θα επηρέαζε παράλληλα την παραγωγή βενζίνης και καυσίμων αεροσκαφών.

Από την άλλη, η ΕΕ έχει δεσμευθεί, στο πλαίσιο της εμπορικής συμφωνίας με τις ΗΠΑ, να επενδύσει 750 δισεκατομμύρια δολάρια σε αμερικανικά ενεργειακά προϊόντα έως το 2028. Οι Βρυξέλλες υποστηρίζουν ότι οι ενεργειακοί εμπόριο μεταξύ των δύο πλευρών είναι αμοιβαία επωφελές, ενώ παράλληλα διατηρούν τον μακροπρόθεσμο στόχο της σταδιακής απεξάρτησης από τα ορυκτά καύσιμα.

Πόσο θα επηρεάσει την Ευρώπη

Ειδικοί εξηγούν ότι το πρόβλημα στην αγορά πετρελαίου δεν εντοπίζεται σήμερα τόσο στην επάρκεια αργού πετρελαίου όσο στη δυνατότητα των διυλιστηρίων να το μετατρέψουν σε καύσιμα. Και από τα προϊόντα που παράγονται στα διυλιστήρια, οι μεγαλύτερες πιέσεις καταγράφονται στην αγορά του ντίζελ.

Ο πόλεμος στον Περσικό Κόλπο έχει οδηγήσει εκτός αγοράς σημαντικό μέρος της παγκόσμιας δυναμικότητας διύλισης, με το ποσοστό να διαφέρει ανάλογα με το προϊόν. Την ίδια ώρα, προβλήματα στην προσφορά καταγράφονται και στη Ρωσία.

Πέρυσι, η Ρωσία αντιπροσώπευε περίπου το 5% της παγκόσμιας προσφοράς ντίζελ. Οι επιθέσεις στις ρωσικές εγκαταστάσεις διύλισης, οι οποίες έχουν αυξηθεί τόσο σε αριθμό όσο και σε αποτελεσματικότητα, έχουν περιορίσει σημαντικά τη δυνατότητα της χώρας να εξάγει καύσιμα. Η κατάσταση γίνεται

η παγκόσμια ζήτηση.

Με απλά λόγια, το πρόβλημα αυτήν τη στιγμή αφορά περισσότερο τα καύσιμα παρά την επάρκεια αργού πετρελαίου. Η εικόνα, όμως, στην αγορά καυσίμων είναι διαφορετική, τόσο στην Ευρώπη όσο και διεθνώς.

Τόσο παγκοσμίως όσο και στην Ευρώπη, η κατανάλωση καυσίμων σε σχέση με το ΑΕΠ βρίσκεται σήμερα σε πολύ χαμηλότερα επίπεδα απ' ό,τι στο παρελθόν. Η διεθνής στροφή μακριά από τα ορυκτά καύσιμα αναμένεται, μάλιστα, να επιταχυνθεί περαιτέρω εξαιτίας του πολέμου στον Κόλπο.

Για την Ευρώπη, η μεγαλύτερη ενεργειακή εξάρτηση δεν αφορά τόσο το αργό πετρέλαιο ή τα καύσιμα όσο το φυσικό αέριο. Παρά τις δυσκολίες, φυσικό αέριο εξακολουθεί να φτάνει στην ευρωπαϊκή αγορά, μεταξύ άλλων, από τη Νορβηγία και τις ΗΠΑ.

Η Ευρώπη εισάγει περίπου το 95% του αργού πετρελαίου που χρειάζεται, όμως εισάγει μόλις περίπου το 10% του ντίζελ που καταναλώνει. Όσον αφορά τη βενζίνη, μάλιστα, η Ευρώπη είναι καθαρός εξαγωγέας.

Μια ενδεχόμενη απαγόρευση των αμερικανικών εξαγωγών ντίζελ θα αποτελούσε επομένως σημαντική πρόκληση για την ευρωπαϊκή αγορά, αλλά όχι μια καταστροφική εξέλιξη.

Οι επιπτώσεις, πάντως, δεν θα ήταν ίδιες σε όλες τις ευρωπαϊκές χώρες. Τα κράτη της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης ενδέχεται να επηρεαστούν περισσότερο από τις μεταβολές στις τιμές και στην ισορροπία προσφοράς και ζήτησης, μεταξύ άλλων επειδή έχουν καθυστερήσει σημαντικά να υλοποιήσουν ορισμένους από τους στόχους της περιβαλλοντικής πολιτικής της ΕΕ.

Αυτό θα μπορούσε να οδηγήσει σε υψηλότερες πληθωριστικές πιέσεις στις χώρες της περιοχής. Προς το παρόν, ωστόσο, δεν υπάρχουν ενδείξεις ότι θα υπάρξουν πραγματικές ελλείψεις καυσίμων.

ΑΠΟΨΗ **ΧΡΗΣΤΟΣ ΙΑΚΩΒΟΥ**

Περί πολιτικής κυριαρχίας στη Διζωνική Δικονομική Ομοσπονδία

Η συζήτηση για τα δύο κράτη και η έννοια της πολιτικής ισοτιμίας έχουν υπερκαλύψει τον εσωτερικό δημόσιο διάλογο για το εθνικό μας θέμα. Μπορεί για κάποιους οι όροι αυτοί να είναι νεολογισμοί στο πολιτικό λεξικό, για άλλους πρόκειται για αναμάρτυρα και μηρυκασμό παλαιάς ορολογίας, η οποία στο παρελθόν δεν χωνεύτηκε καταλλήλως. Αυτό όμως το οποίο καταδεικνύει η χρήση της συγκεκριμένης ορολογίας είναι ότι οι Τούρκοι σταδιακά και βαθμιαίως άλλαξαν την ουσία των συνομιλιών και προσπαθούν να επιβάλουν στη δική μας πλευρά νέες παραστάσεις λύσεως. Αυτό βεβαίως ήτο αναμενόμενο, αφού η τουρκική πλευρά προσαρμόζει την ρητορική της στην ουσία της πολιτικής της, δηλαδή τη σταδιακή προσαρμογή της Διζωνικής Δικονομικής Ομοσπονδίας (ΔΔΟ) στη δική της στοχοθεσία, με την ελληνική πλευρά να περιορίζεται σε ακροβατικά ψελλίσματα.

Όταν έγινε αποδεκτή η πολιτική ισοτιμία από την ελληνική πλευρά στο πλαίσιο της ΔΔΟ, η ερμηνεία που δόθηκε ήταν ότι θα εξασφαλιζόταν αποτελεσματική συμμετοχή τόσο στους θεσμούς όσο και στη διαδικασία λήψης αποφάσεων του ομοσπονδίου κρατών. Η τουρκική πλευρά σταδιακά άρχισε να προβάλλει το επιχείρημα ότι, για να υπάρξει αποτελεσματική συμμετοχή, είναι απαραίτητη προϋπόθεση η ίση αριθμητική συμμετοχή Ελλήνων και Τούρκων στους θεσμούς ή δικαίωμα αρνησικυρίας (βέτο) σε περιπτώσεις που δεν υπάρχει αριθμητική ισοτιμία. Το επιχείρημα αυτό της τουρκικής πλευράς ήτο αναμενόμενο και προ πολλού προβλεπόμενο και υπήρξε απόρροια της αποδοχής του διοικητικού, γεωγραφικού και πληθυσμιακού διαχωρισμού της Κύπρου ως βάσεως λύσεως, ήτοι ΔΔΟ. Αυτό θα διεκδικήσουν οι Τούρκοι μέχρι τέλους, συνδυάζοντάς το με τη λογική της συνενώσεως δύο κρατών. Τώρα προετοιμάζουν το έδαφος για να εξασφαλίσουν διεθνή υποστήριξη σε βάθος χρόνου και νέα δική μας διολίσθηση.

Αναμφιβόλως, οι συζητήσεις για το Κυπριακό απέχουν πολύ από το να ευρίσκονται πλησίον των στόχων και των παραστάσεων της λύσεως όπως η ελληνική πλευρά τους διεμόρφωσε αμέσως μετά την εισβολή και ακόμη περισσότερο όταν η πολιτική ηγεσία έκανε τον ούτω καλούμενο «οδυνηρό συμβιβασμό» δίκην ΔΔΟ. Είναι ευδιάκριτο ότι οι προσπάθειες επιλύσεως του προβλήματος διολισθαίνουν βαθμιαίως και σταθερώς προς τις τουρκικές θέσεις. Αυτό οφείλεται στη θεμελιακή σημασία για την πορεία του Κυπριακού, αποδοχή της ΔΔΟ ως βάσεως λύσεως του Κυπριακού, μετά το 1974 εκ μέρους της ελληνικής

πλευράς. Μοντέλο λύσης, το οποίο, όπως συνάγεται από επισταμένους αρχαιακές έρευνες, δρομολόγησαν Βρετανοί και Τούρκοι πολύ πριν την εισβολή.

Έτσι και αν οι συγκλίσεις και οι ευσεβοποιητικοί των υποστηρικτών της όποιας λύσεως παρουσιάζουν την υπό συζήτηση ΔΔΟ με το περιτύλιγμα της μίας κυριαρχίας, της μίας ιθαγένειας και της μίας διεθνούς προσωπικότητας, οι Τούρκοι με τη ρητορική τους φροντίζουν να τους ακυρώνουν. Το αποτέλεσμα αυτής της λογικής αποκρυσταλλώνεται στο σημερινό πλαίσιο επιλύσεως του προβλήματος στη βάση της ΔΔΟ, το οποίο χαρακτηρίζεται ως μία προσπάθεια ελαφράς βελτιώσεως της υφισταμένης καταστάσεως με κάποιες «συννοριακές» διευθετήσεις» και με κάποιες πολιτειακές ρυθμίσεις. Με αυτά τα δεδομένα τι να κάνεις τη μία διεθνή προσωπικότητα, τη μία κυριαρχία και τη μία ιθαγένεια;

Παραλλήλως, η αδυναμία της ελληνικής στρατηγικής δημιουργεί διαρκώς κίνητρα στην Τουρκία και στους διεθνείς διαμεσολαβητές

“

Αν λάβουμε υπ' όψιν μας μόνον όσα έχουν γίνει και αποφασιστεί εν ονόματι της ΔΔΟ, τότε φαίνεται να βρισκόμαστε σε μια συλλογική αναζήτηση της ιστορικής μας ευθανασίας

αφού θεωρούν ότι η υποχωρητικότητα της ελληνικής πλευράς είναι άνευ ορίων, εφόσον αυτή συνεχίζει να παραμένει εγκλωβισμένη σε μία μορφή λύσεως που ούτε τα στοιχειώδη ανθρώπινα δικαιώματα δεν μπορεί να εξασφαλίσει.

Αν λάβουμε υπ' όψιν μας μόνον όσα έχουν γίνει και αποφασιστεί εν ονόματι της ΔΔΟ, τότε φαίνεται να βρισκόμαστε σε μια συλλογική αναζήτηση της ιστορικής μας ευθανασίας. Και το χειρότερο είναι ότι όλα αυτά τεχνουργούνται υπό την απροσμάχητη, ανακουφιστική εκλογίκευση της «αδήριτης ανάγκης» και της αντιλήψεως ότι ο χρόνος δήθεν λειτουργεί σε βάρος μας. Συνεπώς, ένα νέο αδιέξοδο σε μια πιθανή Πενταμερή θ' αποτελέσει όχι μόνο αμφισβήτηση της συμβατικής σοφίας με την οποία έγινε η ελληνική διαχείριση του Κυπριακού από το 1974 και εντεύθεν, αλλά θα πρέπει να αποτελέσει και προβληματισμό έναντι του πειστικού αιτήματος της κοινωνικής βάσεως προς την πολιτική ηγεσία του τόπου για ουσιαστική επαναχάρση στρατηγικής στο Κυπριακό.

Ελλαδο-τουρκικά και... θουκυδιδικός Σι Τζινπίνγκ

“
ΛΑΖΑΡΟΣ Α. ΜΑΥΡΟΣ

ΛΥΚΥΤΑΤΟΣ, έως και γλοιώδης, υποδέχθηκε αυτήν την εβδομάδα στις ΗΠΑ, με ιστορικά μεγαλοπρεπέστατες πομπώδεις στρατιωτικές τελετές, τον υπ' αριθμόν ένα ισχυρότερο παγκοσμίως ανταγωνιστή του, Πρόεδρο της κινεζικής υπερδύναμης Σι Τζινπίνγκ, αφειδώς ναρκισσευόμενη, η Αυτού Πλανηταρχική Υπερμεγαλειότης Ντόναλντ Τραμπ. Δεν πρόκειται βεβαίως για τον παραμερισμό της άρχουσας πλέον στον Λευκό Οίκο έναντι πάντων πολιτικής των Εξάσφαιρων Ρεβόλβερς του Φαρ Ουέστ, αλλ' ακριβώς - ακριβέστατα για την έμπρακτη επαλήθευση της ισχύος της. Ήτοι: «Επειδή και ο Σι Τζινπίνγκ έχει σπουδαία εξάσφαιρα ρεβόλβερς, είναι κι αποφασισμένος να πιέσει το δάκτυλό του επί της σκανδάλης, καλύτερα λοιπόν να τ' αφήσουμε στις θήκες και να κάνουμε χειραψίες». Κάπως έτσι έχουν τα πράγματα.

- Μάλιστα, ο Κινέζος Πρόεδρος το υπενθύμισε ονομαστικά και ξανά στον Αμερικανό ομόλογό του, με το όνομα του δικού μας προπαππούλη διαιώνου δασκάλου της ανθρωπότητας, του Αθηναίου Θουκυδίδη του 5ου προ Χριστού αιώνα. Έτσι όπως τον είχε μελετήσει, επεξεργάστηκε την Ξυγγραφή του για τον Πελοποννησιακό Πόλεμο 431-404 π.Χ. και την επικαιροποίησε ειδικά για τον νυν ανταγωνισμό ΗΠΑ-Κίνας, ο Αμερικανός καθηγητής Graham Allison από το 2017 στο βιβλίο του με τίτλο «Destined for War. Can America and China Escape Thucydides's Trap?».

- Ελληνική μετάφραση του βιβλίου του Graham Allison, με επιστημονική επιμέλεια Ανδρέα Γκόφα και Δημήτρη Καιρίδη, υπό τον τίτλο «Σε τροχιά πολέμου - Η Παγίδα του Θουκυδίδη - Μπορούν ΗΠΑ και Κίνα να την αποφύγουν;» είχε διανείμει προ μηνών στο αναγνωστικό της κοινό η αθηναϊκή εφημερίδα «Καθημερινή».

- Ο Θουκυδίδης, βέβαια, δεν έσπασε καμιά παγίδα στο αειθαλές ανά τους αιώνες έργο του. Εκείνο που ο Graham Allison εύστοχα επινόησε να ονομάσει «Παγίδα» είναι η διάγνωση που ο Θουκυδίδης έκανε για τα πραγματικά αίτια που οδήγησαν στον 27ετή καιταστροφικό Πελοποννησιακό Πόλεμο και τα κατέγραψε στο Α-23,6 της Ξυγγραφής του: «Τὴν μὲν γὰρ ἀληθεστάτην πρόφασιν, ἀφανεστάτην δὲ λόγῳ, τοὺς Ἀθηναίους ἡγοῦμαι μεγάλους γιγνομένους καὶ φόβον παρέχοντας τοῖς Λακεδαιμονίοις ἀναγκάσαι ἐς τὸ πολεμεῖν». Μιθρ: «Η πραγματική, βέβαια, αλλά ανομολόγητη αιτία ήταν, καθώς νομίζω, το ότι η μεγάλη ανάπτυξη της Αθήνας φόβισε τους Λακεδαιμόνιους και τους ανάγκασε να πολεμήσουν... Με δυο λόγια, το έργο του G. Allison θέλησε να πει ειδικά στους Αμερικανούς συμπατριώτες του να μην πέσουν στην παγίδα της πολεμικής καιταστροφής όπου έπεσαν στην αρχαιότητα ανταγωνιζόμενες οι τότε υπερδυνάμεις των Αθηναίων και των Λακεδαιμονίων. Ο Σι Τζινπίνγκ έπιασε το νόημα, αμερικανιστί κιόλας γραμμένο, επέδειξε επαρκώς και τα δικά του «ρεβόλβερς», το είπε κατ' επανάληψιν στον Αμερικανό ομόλογό του και κατά πως φαίνεται τον έχει πείσει επί του παρόντος: Η κινεζική ΙΣΧΥΣ και η

Με την φωτογραφία των Σι Τζινπίνγκ και Ντόναλντ Τραμπ στο εξώφυλλο είχε κυκλοφορήσει η αθηναϊκή «Καθημερινή» το βιβλίο του Graham Allison, που ο Κινέζος Πρόεδρος κατ' επανάληψιν υπενθυμίζει στον Αμερικανό ομόλογό του.

Ο προπαππούλης ο Θουκυδίδης, μιας και τον επικαιροποίησε ξανά ο Σι Τζινπίνγκ στον Ντόναλντ Τραμπ, είχε διαβεβαιώσει στην εισαγωγή της Ιστορίας του (Α-22) ότι «η έλλειψη του μυθώδους από τη διήγησή μου, ίσως την κάνει λιγότερο ευχάριστη. Αλλά θα είμαι ικανοποιημένος αν το έργο μου κριθεί ωφέλιμο από όσους θελήσουν να έχουν ακριβή γνώση των γεγονότων που συνέβησαν και εκείνων που θα συμβούν στο μέλλον, τα οποία, από την πλευρά της ανθρωπίνης φύσης, θα είναι όμοια ή παραπλήσια. Έγραψα την Ιστορία μου για να μείνει αιώνητο κτήμα των ανθρώπων και όχι σαν έργο επίκαιρου διαγωνισμού για ένα πρόσκαιρο ακροατήριο»...

ΑΠΟΦΑΣΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ χρήσης της είναι πειστικά ικανή για την ΑΠΟΤΡΟΠΗ της αμερικανικής επιθετικότητας. Εξ ου τώρα και οι πομπώδεις τελετές «λυκοφιλίας» στην υποδοχή που του επιφύλαξε ο Ντόναλντ Τραμπ στην Ουάσινγκτον...

ΛΑΜΒΑΝΟΜΕΝΩΝ βεβαίως υπ' όψιν των αναλογιών σε διαφορεικά με-

γέθη κλίμακας, όμοια και παραπλήσια συμβαίνουν προφανώς στις μέρες μας και στην «οκακίερα» της περιοχής μας, για τα ζωικά συμφέροντα του Ελληνισμού απέναντι στην επεκτατική βουλμία και τις απειλές των Τούρκων κατακτητών. Σκοπίμως προσδιορίζεται ως «οκακίερα», ούτως ώστε να υπενθυμίζεται και ο πύλος «διεθνούς εμβέλειας οκακιστής» που

απένειμε από τον καιρό της προηγούμενης προεδρικής του θητείας ο Ντόναλντ Τραμπ στον επί 24ετιών ήδη μονοκράτορα της Τουρκίας, Ρεϊτζέπ Ταγίπ Ερντογάν. Και συμβαίνει έκδηλα ορατή στην περιοχή μας η ανάπτυξη της ΑΠΟΤΡΕΠΤΙΚΗΣ ΙΣΧΥΟΣ Ελλάδος και Κύπρου (εθνική συνοχή, αποφυγή εθνικών διχασμών, οικονομική ανάπτυξη, διεθνείς σχέσεις, γρηγορόσα και δραστήρια διπλωματία, διμερείς και πολυμερείς συμμαχίες και αποφασιστική προπάντων αμυντική θωράκιση). ΙΚΑΝΗ να πείθει την Αγκυρά ότι, όχι μόνο η Κύπρος «Κείται Πλησίον», αλλ' ούτε και τα 1.950 μέτρα θάλασσας από τις ακτές του τουρκικού Κας προς Καστελλόριζο δεν είναι φρόνιμο να ρισκάρουν... κολουμπώντας οι Τούρκοι επιδρομείς.

ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΥΣΑ προτείνεται για σύγκριση των απειλητικών κραυγών που εκτόξευε η Τουρκία προ δύο εβδομάδων, μόλις είχε ανακοινωθεί, η συμφωνία Ελλάδος - Ισραήλ για τα αμυνικά συστήματα της «Ασπίδας του Αχιλλέα», με τις προχθεσινές δηλώσεις ήπιας καταλλαγής του ίδιου του

Ερντογάν για τις ελλαδο-τουρκικές σχέσεις. Έτσι, ενώ ο Υπουργός του των Εξωτερικών Χακάν Φιντάν αναγόρευσε την «Ασπίδα του Αχιλλέα» και την αμυντική θωράκιση των νήσων του Αιγαίου σε επίπεδο «απειλής» κατά της Τουρκίας και τα τουρκικά ΜΜΕ εξέπεμπαν οιωγές για «επιθετική περικύκλωση» της Τουρκίας από Ελλάδα - Κύπρο - Ισραήλ, ο Ερντογάν τα... ξεφούσκωσε δηλώνοντας ότι «οι σχέσεις που αναπτύσσει η Αθήνα με τρίτες χώρες αποτελούν δική της επιλογή». Μιλώντας στο αμερικανικό περιοδικό Newsweek, ο Τούρκος Πρόεδρος ρωτήθηκε για την ελληνοϊσραηλινή αμυντική συνεργασία και για το κατά πόσον η αυξανόμενη ένταση Τουρκίας - Ισραήλ θα μπορούσε να οδηγήσει ακόμη και σε στρατιωτική σύγκρουση. Ο Ερντογάν απάντησε ότι «η Τουρκία δεν οικοδομεί την εξωτερική της πολιτική πάνω σε σενάρια αναπόφευκτου πολέμου» και υποστήριξε ότι, αντί να εξετάζονται υποθετικές συνέπειες μιας στρατιωτικής αντιπαράθεσης για το ΝΑΤΟ, πρέπει να δοθεί έμφαση στη διπλωματία και στην αποτροπή μιας τέτοιας εξέλιξης. Δήλωσε, επίσης, ότι «οι σχέσεις που αναπτύσσει η Ελλάδα ή οποιαδήποτε άλλη χώρα με τρίτα κράτη αποτελούν δική τους επιλογή». Και συμπλήρωσε πως η Αγκυρά δεν αντιμετωπίζει κάθε διμερή σχέση ως απειλή, αλλά παρακολουθεί στενά κινήσεις που θεωρεί ότι στρέφονται κατά της εθνικής της ασφάλειας, των «νόμιμων δικαιωμάτων» και των συμφερόντων της...

ΕΙΧΕ προηγηθεί, τις αμέσως προηγούμενες μέρες, 23η Σεπτεμβρίου, η τριμερής συνάντηση στο Κάιρο των Υπουργών Άμυνας Αιγύπτου - Ελλάδος - Κύπρου, για την περαιτέρω ενίσχυση της στρατιωτικής και αμυντικής συνεργασίας, με ιδιαίτερη έμφαση στην προστασία των γραμμών εφοδιασμού, των κοιτασμάτων φυσικού αερίου και των υπεράκτιων ενεργειακών υποδομών στην Ανατολική Μεσόγειο. Πέντε μέρες νωρίτερα, 18η Σεπτεμβρίου, είχε ολοκληρωθεί στις θάλασσες και η κοινή αεροναυτική άσκηση «Μέδουσα 15/2026» των ενόπλων δυνάμεων των τριών κρατών μαζί με δυνάμεις της Γαλλίας και της Ιταλίας... Αιτ' όλ' αυτά και πλήθος άλλα, γνωρίζει πλέον ευκρινέστατα και ο «διεθνούς εμβέλειας οκακιστής» Ερντογάν ότι: Ελλάς και Κύπρος υπερασπίζονται σθεναρά την Ισχύ των Αξιών του Διεθνούς Δικαίου (όχι όπως συστηματικά το παρερμηνεύει δολίως η Αγκυρά) και ταυτόχρονα επενδύουν αποφασιστικά και στην Αξία της Ισχύος τους.

ΑΛΛΩΣΤΕ ο προπαππούλης ο Θουκυδίδης, μιας και τον επικαιροποίησε ξανά ο Σι Τζινπίνγκ στον Ντόναλντ Τραμπ, είχε διαβεβαιώσει στην εισαγωγή της Ιστορίας του (Α-22) ότι «η έλλειψη του μυθώδους από τη διήγησή μου, ίσως την κάνει λιγότερο ευχάριστη. Αλλά θα είμαι ικανοποιημένος αν το έργο μου κριθεί ωφέλιμο από όσους θελήσουν να έχουν ακριβή γνώση των γεγονότων που συνέβησαν και εκείνων που θα συμβούν στο μέλλον, τα οποία, από την πλευρά της ανθρωπίνης φύσης, θα είναι όμοια ή παραπλήσια. Έγραψα την Ιστορία μου για να μείνει αιώνητο κτήμα των ανθρώπων και όχι σαν έργο επίκαιρου διαγωνισμού για ένα πρόσκαιρο ακροατήριο»...

Η Παιδεία, ο δάσκαλος και γιατί το σχολείο δεν είναι η προέκταση του δρόμου και της οθόνης

“
ΣΑΒΒΑΣ ΙΑΚΩΒΙΔΗΣ

Ο α το λέγω και θα το γράφω με απέραντο σεβασμό, εκτίμηση, αγάπη και ευγνωμοσύνη: Ευτύχισα να έχω καλούς δασκάλους και καθηγητές που με έμαθαν Ελληνικά Γράμματα, τις αρχές, τις αρετές και τις αξίες του ελληνικού πολιτισμού. Αλλά, προπάντων, με έμαθαν τι σημαίνει άνθρωπος και ανθρωπιά, αξιοπρέπεια και φιλότιμο, ήθος και εργατικότητα, υπευθυνότητα, σεβασμός, πίστη και υπεράσπιση των απόψεών μου. Όταν ήμασταν στο Δημοτικό και αργότερα στο Γυμνάσιο (τότε δεν είχαμε Λύκεια), κάθε φορά που περνούσε από μπροστά μας ο δάσκαλος και ο παπάς, αν καθόμασταν, αμέσως σπινόμεσταν όρθιοι. Από σεβασμό και εκτίμηση για το έργο και την αποστολή τους. Όχι επειδή «έπρεπε».

Η αναφορά μου στον καλό δάσκαλο δεν εξυπνοεί τον καλόβολο και φιλικό, που κάνει χαίρια στους μαθητές, ή εκείνον που ανέχεται αταξίες και παραβλέπει συμπεριφορές που δεν αρμόζουν ή δίνει καλούς βαθμούς. Ενώ τον δάσκαλο – με την ευρύτερη έννοια – που ενεργοποιεί, κινητοποιεί τις δυνατότητες, αξιοποιεί τη φαντασία και την ορμητικότητα του μαθητή. Και πυροδοτεί εκείνη την κινητήρια αδρεναλίνη της ευγενούς άμιλλας να γίνουν οι μαθητές καλύτεροι άνθρωποι και πολίτες. Να αγαπάνε τους άλλους και να είναι αλληλέγγυοι. Να επιδεικνύουν ανεκτικότητα αλλά να μην υποκύπτουν σε κάποιον που δεν πιστεύουν ή διαφωνούν. Να έχουν άποψη και να την προτιάζουν και να την υπερασπίζονται. Να είναι ελεύθεροι άνθρωποι από οποιαδήποτε βαρίδα θα μπορούσαν να τους εμποδίσουν να πετάξουν!

Θυμήθηκα όλα αυτά με αφορμή μια ανάρτηση που είχα κάνει πριν

από λίγες ημέρες στο φατσοβιβλίο, για τη σχολική ποδιά, και τι σήμαινε τότε, στους αλλοπικούς καιρούς, που δεν είχαμε τηλεόραση ούτε κινητά τηλέφωνα. Και, ναι, διαβάζαμε βιβλία, πέρα από τα σχολικά και δεν παλαβώναμε μπροστά από κάποια οθόνη. Μια συνειδητοποιημένη δασκάλα, η Μαρία Κουντούρη, κοινοποίησε την ανάρτησή μου στον προσωπικό λογαριασμό της και έγραψε:

Την κυπριακή Παιδεία υπηρετούν εκλεκτοί και άριστοι εκπαιδευτικοί. Όμως, το εκπαιδευτικό σύστημα, κομματικές και πολιτικές παρεμβάσεις και συνεχείς μεταρρυθμίσεις υπονομεύουν το έργο τους. Ποιο είναι το πρόβλημα; Να χτίσουν χαρούμενους ανθρώπους με κριτική σκέψη, με αξιοπρέπεια και σεβασμό, λεβεντιά και φιλότιμο, πειθαρχία και ανθρωπιά. Καλός και επιτυχημένος είναι ο φωτοδότης δάσκαλος, εκείνος που γίνεται γεφύρι για να περάσει ο μαθητής του απέναντι, ευτυχισμένος και τυχερός για όσα πολλά έμαθε και έτοιμος να ανοίξει τα φτερά του στον κόσμο

«Η ποδιά από μόνη της δεν σώζει την Παιδεία. Δεν φτιάχνει τα αναλυτικά προγράμματα. Δεν διορθώνει τους κακούς δασκάλους. Δεν λύνει την παραπαιδεία. Δεν θεραπεύει την απουσία πειθαρχίας στο σπίτι. Αλλά συμβολίζει κάτι που χάσαμε: Ότι το σχολείο δεν είναι προέκταση του δρόμου, της καφετερίας ή της οθόνης. Είναι χώρος διαμόρφωσης. Και καμιά φορά τα σύμβολα έχουν σημασία. Όχι επειδή είναι μαγικά. Αλλά επειδή θυμίζουν σε όλους, παιδιά, γονείς και κράτος, ότι η Παιδεία δεν αρχίζει μόνο από το βιβλίο. Αρχίζει και από την πόρτα που περνάς κάθε πρωί, από τον τρόπο που στέκεσαι, από τον σεβασμό που

δείχνεις στον χώρο όπου υποτίθεται ότι μαθαίνεις να γίνεσαι άνθρωπος».

Επειδή συχνά, με αφορμή και με διεκδικήσεις των οργανώσεων των εκπαιδευτικών, πολίτες ξεπούν και τους κατηγορούν, ένιωσα την ανάγκη να εκφράσω ξανά την εκτίμηση, την αγάπη και την ευγνωμοσύνη μου προς τους δασκάλους που με έμαθαν αυτό που είμαι σήμερα. Ισχύει, βέβαια, το γνωστό, ότι στους γονείς μου οφείλω το

να μεταδώσουν τα φώτα της γνώσης. Από την άλλη, αν μην παραγνωρίζουμε και τις ασήκωτες ευθύνες των γονιών, πολλοί από τους οποίους τις μεταθέτουν στις οικιακές βοηθούς!

Η πραγματική Παιδεία, έλεγε ο Ελένη Γλύκατζη-Αρβελέρ, λαμπρή βυζαντινολόγος και ιστορικός, μικρασιατικής καταγωγής, είναι το μόνο αντίδοτο στην κρίση που περνούμε και αυτή ξεκινά από το σπίτι. Εκεί μπαίνουν τα θεμέλια για τον άνθρωπο που η Παιδεία και το σχολείο θα διαπλάσουν και θα διαμορφώσουν. Πρώτα το σπίτι και μετά το σχολείο. Πολύ σωστά, η Μαρία Κουντούρη αναφέρεται και σε κακούς δασκάλους, σε έλλειψη πειθαρχίας, στην παραπαιδεία, για να υπογραμμίσει ότι το σχολείο δεν είναι προέκταση του δρόμου, της καφετερίας ή της οθόνης.

Και η Αρβελέρ συμπληρώνει: «Αν υποφέρει από κάτι η Παιδεία μας σήμερα, είναι ότι οι μόνοι ήρωές μας είναι οι τηλεπαρουσιαστές. Η έννοια του ήρωα είναι προφανώς υποβαθμισμένη. Ο Βολταίρος είχε γράψει κάτι σπουδαίο: “Δεν θεωρώ ήρωες τους πολεμιστές-καταστροφείς των πόλεων, αλλά αυτούς που έχουν πολεμήσει για τα δικαιώματα του ανθρώπου”».

Ρωτήστε τους νέους μας να σας πουν ποια είναι τα πρότυπα και οι ήρωές τους. Θα εκπλαγείτε και κάποιοι ίσως να εκμανείτε από οργή και απογοήτευση. Τα δικά μας πρότυπα και ήρωες που μας γαλούχησαν, ενέπνευσαν, δίδαξαν ήταν τελείως διαφορετικά. Άλλες εποχές... Σήμερα είναι ο υπολογιστής, η οθόνη, οι τηλεπερσόνες, οι «ινφλουένσερς», ηθοποιοί, τραγουδιστές, τα Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης, ο καταιγισμός της πληροφορίας, και αυτής ψεύτικης εν πολλοίς και όχι της στέρεως γνώσης.

Ο γνωστός παιδαγωγός και φιλόσοφος, Ευάγγελος Παπανούτσος, που μεταρρύθμιζε την ελληνική Παιδεία,

προσδιόρισε τι είναι ο δάσκαλος:

«Στόφα δασκάλου έχει εκείνος που, παραμένοντας ενήλικος, μπορεί να γίνεται παιδί - και κάθε χρόνο, με τα νέα παιδιά που έρχονται στα χέρια του, να γίνεται ένα νέο παιδί. Αδύνατο να φαντασθεί κανείς πόσο δύσκολο, υπεράνθρωπο σχεδόν, είναι αυτό που του ζητούμε: Να συνθλίψει μέσα του τον χρόνο, να γερνάει φυσιολογικά και, όμως, να μένει νέος στην ψυχή, για να μπορεί να έχει εύκολη την πρόσβαση στα αισθήματα, στις σκέψεις, στις επιθυμίες του νέου ανθρώπου που θα διαπαιδαγωγήσει, να τον “καταλαβαίνει”, να χαίρεται και να διασκεδάζει μαζί του, να σκέπτεται τις σκέψεις του, να επιθυμεί τις επιθυμίες του, να πονάει τον πόνο του».

Και υπογραμμίζει ο Παπανούτσος: «Ο δάσκαλος πρέπει, ακριβώς, να καταλαβαίνει, να μιλάει τη γλώσσα, για να συνεννοείται με τους νέους, για να μπορεί να έρχεται πολύ κοντά τους και να τους παραστέκεται στις δυσκολίες που θα βρουν πορευόμενοι την (άνω-μαλη και επικίνδυνη) οδό της ζωής». Και προσθέτει: «Επιτυχημένος είναι εκείνος ο δάσκαλος που έκανε με το έργο του τόσο ώριμο τον μαθητή του, ώστε εκείνος να μη τον χρειάζεται πια».

Την κυπριακή Παιδεία υπηρετούν εκλεκτοί και άριστοι εκπαιδευτικοί. Όμως, το εκπαιδευτικό σύστημα, κομματικές και πολιτικές παρεμβάσεις και συνεχείς μεταρρυθμίσεις υπονομεύουν το έργο τους. Ποιο είναι το πρόβλημα; Να χτίσουν χαρούμενους ανθρώπους με κριτική σκέψη, με αξιοπρέπεια και σεβασμό, λεβεντιά και φιλότιμο, πειθαρχία και ανθρωπιά. Καλός και επιτυχημένος είναι ο φωτοδότης δάσκαλος, εκείνος που γίνεται γεφύρι για να περάσει ο μαθητής του απέναντι, ευτυχισμένος και τυχερός για όσα πολλά έμαθε και έτοιμος να ανοίξει τα φτερά του στον κόσμο.

Ο ΕΡΧΙΟΥΡΜΑΝ ΕΙΠΕ ΟΧΙ ΣΕ ΤΡΙΜΕΡΗ ΚΑΙ ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΝ ΜΕ ΤΟΝ ΕΡΝΤΟΓΑΝ ΤΟ ΒΙΟΛΙ ΤΟΥΣ...

Βήματα προσάρτησης κατεχομένων στην Τουρκία

Με φόντο τα ΜΟΕ ως εργαλεία των χωριστών κρατικών συνειδήσεων

ΓΙΑΝΝΟΣ
ΧΑΡΑΛΑΜΠΙΔΗΣ,
Δρ των Διεθνών Σχέσεων

Ο κατοικικός γνήτης Τουφάν Ερχιουρμάν είπε ότι σε μια τριμερή στη Νέα Υόρκη ως επακόλουθο της θέσης Ερντογάν περί δύο κρατών. Αμφότεροι, όπως τα γεγονότα μαρτυρούν, συνεχίζουν με σταθερά βήματα την προσάρτηση των κατεχομένων στην Τουρκία. Επί του παρόντος, δε, μεταφράζουν τα ΜΟΕ ως πύλες των «δύο κρατών» στη λογική των σχέσεων καλής γειτονίας.

Ο σχεδιασμός της ενσωμάτωσης των κατεχομένων προχωρεί, οπότε, ακόμη και αν εφαρμοστεί οποιοδήποτε μοντέλο ομοσπονδίας, το τουρκοκυπριακό συνιστά κράτος θα τελεί υπό την εξάρτηση της Άγκυρας. Το σκηνικό σήνεται στη λογική του εξής διλήμματος: Η γίνεται αποδοχή μιας τουρκικής δικαιοδικής φόρμουλας λύσης ή θα συνεχιστεί η προσάρτηση. Το πρόβλημα εντοπίζεται στο γεγονός ότι η βάση λύσης δεν είναι το ενιαίο υφιστάμενο κράτος, όπως το Πρωτόκολλο 10 και η Αντιδήλωση της 21ης Σεπτεμβρίου της ΕΕ καθορίζουν, αλλά οι τουρκικές θέσεις, όπως τις καθόρισε ο Νιχάτ Ερίμ το '56 και τις εφάρμοσε επί του εδάφους η εισβολή του '74 για την επιβολή μιας διζωνικής δικαιοδικής ομοσπονδίας με πολιτική ισότητα.

Κατάλογος προσάρτησης

Εκτός από τη στρατιωτική και διπλωματική, καθώς και τη νομισματική και την τραπεζική εξάρτηση των κατεχομένων από την Άγκυρα υπάρχει σχετικός επί του θέματος κατάλογος με τα συνεχή βήματα της ενσωμάτωσης:

1. Υποθαλάσσιος αγωγός νερού Τουρκίας-κατεχομένων

Το έργο άρχισε να λειτουργεί μεταφέροντας νερό από το Anamur της Κύπρου προς το κατεχόμενο τμήμα της Κύπρου μέσω αγωγού περίπου 80 χλμ. μέσα στη Μεσόγειο. Η σχεδιασμένη ποσότητα ανέρχεται σε περίπου 75 εκατ. κυβικά μέτρα ετησίως και καλύπτει ύδρευση αλλά και γεωργική χρήση. Πρόσθετα, κατασκευάζονται δίκτυα μεταφοράς και άρδευσης προς τη Μόρφου και τη Μεσαορία. Πρόκειται για μόνιμη φυσική σύνδεση μιας βασικής υπηρεσίας κοινής ωφελείας με την Τουρκία. Το τουρκικό ΔΣΙ (Γενική Διεύθυνση Κρατικών Υδραυλικών Έργων της Τουρκίας) αναφέρει ότι το έργο σχεδιάστηκε για κάλυψη των αναγκών ύδατος σε βάθος δεκαετιών.

2. Αγωγός φυσικού αερίου Anamur - Τεκνετζίκ - το μεγάλο

νέο ενεργειακό έργο

Στις 10 Ιουλίου 2026 υπογράφηκε μνημόνιο για την κατασκευή αγωγού φυσικού αερίου από το Anamur προς το «Τεκνετζίκ», ηλεκτροπαραγωγό σταθμό μεταξύ Αγίου Επικτήτου και Παχυάμου. Το σχέδιο προβλέπει περίπου 101 χλμ. αγωγού, εκ των οποίων 97 χλμ. υποθαλάσσια με δύο αγωγούς διαμέτρου 22 ιντσών. Ο σχεδιασμός είναι αμφίδρομος, ώστε το αέριο να μπορεί να κινείται από την Τουρκία προς τα κατεχόμενα και αντιστρόφως. Η πρώτη χρήση θα αφορά κυρίως την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας στα κατεχόμενα. Στις 23 Σεπτεμβρίου 2026, ο Τούρκος Υπουργός Ενέργειας Αλ-πάρολαν Μπαϊρακτάρ δήλωσε ότι «άρχισαν οι εργασίες στη θάλασσα» για τη μεταφορά φυσικού αερίου. Αφενός αναφέρθηκε στο ενδιαφέρον για επενδύσεις από ξένες εταιρείες και αφετέρου ότι στόχος είναι η μόνιμη επίλυση του προβλήματος ηλεκτροδότησης των κατεχομένων. Πέραν τούτων τόνισε ότι, με τις υποδομές αυτές, σχεδιάζεται η μεταφορά φυσικού αερίου της Ανατολικής Μεσογείου προς την Τουρκία. Άρα, σε περίπτωση π.χ. λύσης, η Άγκυρα έχει ήδη προβλέψει όπως οι όποιες πηγές της Κύπρου μπορούν να μεταφέρονται επί τουρκικού εδάφους για δική της χρήση ή μέσω αυτής και των δικτύων της αλλού.

3. Ηλεκτρική διασύνδεση Τουρκίας-κατεχομένων μέσω υποθαλάσσιου καλωδίου

Παράλληλα υπάρχει το σχέδιο ηλεκτρικής διασύνδεσης με υποθαλάσσιο καλώδιο. Η Τουρκία έχει επανειλημμένα δηλώσει ότι εξετάζει την απευθείας παροχή ηλεκτρικής ενέργειας στα κατεχόμενα και οι τεχνικές εργασίες περιλαμβάνονται στις διμερείς συμφωνίες και στα προγράμματα συνεργασίας. Τον Μάιο του 2026 ο Τούρκος Αντιπρόεδρος Τζεβνέτι Γιλμάζ χαρακτήρισε τα ζητήματα ενεργειακού εφοδιασμού ως

άμεσες προτεραιότητες. Η υλοποίησή του θα συνδέσει για πρώτη φορά άμεσα το ηλεκτρικό δίκτυο των κατεχομένων με το τουρκικό σύστημα.

4. Οπτικές ίνες και νέα ψηφιακή υποδομή

Το 2026 επιταχύνθηκε το πρόγραμμα δημιουργίας εκτεταμένου δικτύου fiber-to-the-home / fiber-to-the-premises (Οπτική ίνα μέχρι την κατοικία/Οπτική ίνα μέχρι τις εγκαταστάσεις) με τουρκική χρηματοδοτική και τεχνική συμμετοχή. Στις 20 Αυγούστου 2026 υπογράφηκε στην Άγκυρα πρόσθετο πρωτόκολλο για το έργο των οπτικών ινών. Ο ίδιος ο Τζεβνέτι Γιλμάζ το χαρακτήρισε «στρατηγική αναπτυξιακή κίνηση», ενώ οι κατοικικές Αρχές το συνέδεσαν με τον γενικό ψηφιακό μετασχηματισμό. Το δίκτυο αποτελεί τη βάση για ταχύτερο Internet, 5G, ηλεκτρονικές υπηρεσίες και ψηφιακή οικονομία.

5. e-Devlet - ψηφιακή δημόσια

διοίκηση

Βρίσκεται ήδη σε εξέλιξη η ψηφιοποίηση της δημόσιας διοίκησης του ψευδοκράτους κατά το τουρκικό πρότυπο e-Devlet (Ηλεκτρονικό Κράτος). Ήδη έχουν τεθεί σε λειτουργία ή αναπτύσσονται εφαρμογές για ιατρικά ραντεβού, μετανάστευση, κτηματολόγιο, σύστημα αναζήτησης τεμαχίου. Ανάλογες εφαρμογές τέθηκαν σε λειτουργία και σε άλλες λεγόμενες δημόσιες υπηρεσίες. Για το 2026 είχε προγραμματιστεί η λειτουργία του Πληροφοριακού Συστήματος Μετανάστευσης (Muhaceret Bilgi Sistemi) και του Συστήματος Πληροφοριών και Χαρτογράφησης (Tapu ve Kadastro Bilgi Sistemi - TAKBİS).

6. Ενιαίο, διασυνδεδεμένο σύστημα παρακολούθησης θαλάσσιας κυκλοφορίας

Τον Ιούλιο του 2026 τέθηκε σε λειτουργία στα κατεχόμενα σύστημα Gemi Trafik Hizmetleri - Vessel Traffic Services (Σύστημα Υπηρεσιών Θαλά-

Οι 6 βασικοί άξονες ενσωμάτωσης των κατεχομένων από την Τουρκία

Θεσμική, οικονομική, ενεργειακή και αμυντική σύγκλιση που βαθύνει το 2025-2026

Άξονας	Τι περιλαμβάνει	Ενδεικτικά στοιχεία 2025-2026	Τι σημαίνει στην πράξη
1 Πολιτική και θεσμική εξάρτηση	• Μοναδική διεθνής αναγνώριση από την Τουρκία • Περιορισμένη διεθνής δράση • Ευθυγράμμιση με τουρκικές πολιτικές και αποφάσεις	• Συνέχιση στενού πολιτικού συντονισμού • Σταθερή στήριξη της Άγκυρας σε διεθνή φόρα • Εναρμόνιση σε κανονιστικά και διοικητικά θέματα	Τα κατεχόμενα εξαρτώνται πολιτικά και διπλωματικά από την Τουρκία.
2 Στρατιωτική και αμυντική εξάρτηση	• Παρουσία τουρκικών ενόπλων δυνάμεων • Διοίκηση τοπικών δυνάμεων από Τούρκους αξιωματικούς	• Επιβεβαίωση παρουσίας 28ης Μηχανοκίνητης Μεραρχίας και 14ης Τεθωρακισμένης Ταξιαρχίας (2026) • Νέος διοικητής των δυνάμεων ασφαλείας (Αύγ. 2026)	Η άμυνα δεν είναι συνεργασία αλλά ουσιαστικά ενσωματωμένη στην τουρκική στρατιωτική δομή.
3 Οικονομική και δημοσιονομική εξάρτηση	• Ετήσια χρηματοδότηση • Κάλυψη ελλειμμάτων • Επενδύσεις και μεγάλα έργα	• Νέα χρηματοδότηση για το 2026: ~€376,8 εκατ. • Συνολικό πακέτο: ~€412,7 εκατ. • Με πρόσθετες συνεισφορές: έως ~€448,6 εκατ. • Κατανομή: 48% υποδομές, 10% δημοσιονομική στήριξη, 42% αμυντικές δαπάνες	Τα δημόσια οικονομικά και η ανάπτυξη στηρίζονται σε τουρκικά κεφάλαια, με σημαντικό μέρος να κατευθύνεται στην άμυνα.
4 Εμπορική και εφοδιαστική εξάρτηση	• Εισαγωγές βασικών αγαθών από την Τουρκία • Εξάρτηση σε τρόφιμα, φάρμακα, καύσιμα, πρώτες ύλες	• Περίπου 70% των συνολικών εισαγωγών από την Τουρκία (στοιχεία 2023, επίσημη έκθεση 2026)	Η Τουρκία αποτελεί την κύρια αλυσίδα εφοδιασμού της καθημερινής κατανάλωσης και της παραγωγής.
5 Ενεργειακή εξάρτηση	• Παροχή καυσίμων και ηλεκτροπαραγωγής • Νέος αγωγός φυσικού αερίου • Ηλεκτρική διασύνδεση	• 7 κινητές μονάδες ηλεκτροπαραγωγής (Ιουλ. 2026) • Σταθερή παροχή υγρών καυσίμων από τουρκικές κρατικές εταιρείες (τελευταία 5 χρόνια) • Έναρξη εργασιών για τον αγωγό φυσικού αερίου (Σεπ. 2026) • Προώθηση υποθαλάσσιας ηλεκτρικής διασύνδεσης (Αύγ. 2026)	Δημιουργείται μόνιμη και άμεση ενεργειακή σύνδεση με την Τουρκία, που καθιστά τα κατεχόμενα ενεργειακά εξαρτημένα.
6 Χρηματοπιστωτική και κανονιστική σύγκλιση	• Παρουσία τουρκικών τραπεζών • Κοινά τελωνειακά/κανονιστικά πρότυπα • Χρήση τουρκικής λίρας	• 6 τουρκικές τράπεζες με 43 υποκαταστήματα (2026) • Κοινοί δασμολογικοί κωδικοί με την Τουρκία (2024) • Ετήσια εναρμόνιση κανονισμών • Χρήση τουρκικής λίρας ως επίσημου νομίσματος	Βαθύνει η θεσμική και νομισματική ενοποίηση με την Τουρκία.

Χρονοδιάγραμμα 2025-2026: Κύριες κινήσεις για βαθύτερη ενσωμάτωση

νέο ενεργειακό έργο

Στις 10 Ιουλίου 2026 υπογράφηκε μνημόνιο για την κατασκευή αγωγού φυσικού αερίου από το Anamur προς το «Τεκνετζίκ», ηλεκτροπαραγωγό σταθμό μεταξύ Αγίου Επικτήτου και Παχυάμου. Το σχέδιο προβλέπει περίπου 101 χλμ. αγωγού, εκ των οποίων 97 χλμ. υποθαλάσσια με δύο αγωγούς διαμέτρου 22 ιντσών. Ο σχεδιασμός είναι αμφίδρομος, ώστε το αέριο να μπορεί να κινείται από την Τουρκία προς τα κατεχόμενα και αντιστρόφως. Η πρώτη χρήση θα αφορά κυρίως την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας στα κατεχόμενα. Στις 23 Σεπτεμβρίου 2026, ο Τούρκος Υπουργός Ενέργειας Αλ-πάρολαν Μπαϊρακτάρ δήλωσε ότι «άρχισαν οι εργασίες στη θάλασσα» για τη μεταφορά φυσικού αερίου. Αφενός αναφέρθηκε στο ενδιαφέρον για επενδύσεις από ξένες εταιρείες και αφετέρου ότι στόχος είναι η μόνιμη επίλυση του προβλήματος ηλεκτροδότησης των κατεχομένων. Πέραν τούτων τόνισε ότι, με τις υποδομές αυτές, σχεδιάζεται η μεταφορά φυσικού αερίου της Ανατολικής Μεσογείου προς την Τουρκία. Άρα, σε περίπτωση π.χ. λύσης, η Άγκυρα έχει ήδη προβλέψει όπως οι όποιες πηγές της Κύπρου μπορούν να μεταφέρονται επί τουρκικού εδάφους για δική της χρήση ή μέσω αυτής και των δικτύων της αλλού.

3. Ηλεκτρική διασύνδεση Τουρκίας-κατεχομένων μέσω υποθαλάσσιου καλωδίου

Παράλληλα υπάρχει το σχέδιο ηλεκτρικής διασύνδεσης με υποθαλάσσιο καλώδιο. Η Τουρκία έχει επανειλημμένα δηλώσει ότι εξετάζει την απευθείας παροχή ηλεκτρικής ενέργειας στα κατεχόμενα και οι τεχνικές εργασίες περιλαμβάνονται στις διμερείς συμφωνίες και στα προγράμματα συνεργασίας. Τον Μάιο του 2026 ο Τούρκος Αντιπρόεδρος Τζεβνέτι Γιλμάζ χαρακτήρισε τα ζητήματα ενεργειακού εφοδιασμού ως

άμεσες προτεραιότητες. Η υλοποίησή του θα συνδέσει για πρώτη φορά άμεσα το ηλεκτρικό δίκτυο των κατεχομένων με το τουρκικό σύστημα.

4. Οπτικές ίνες και νέα ψηφιακή υποδομή

Το 2026 επιταχύνθηκε το πρόγραμμα δημιουργίας εκτεταμένου δικτύου fiber-to-the-home / fiber-to-the-premises (Οπτική ίνα μέχρι την κατοικία/Οπτική ίνα μέχρι τις εγκαταστάσεις) με τουρκική χρηματοδοτική και τεχνική συμμετοχή. Στις 20 Αυγούστου 2026 υπογράφηκε στην Άγκυρα πρόσθετο πρωτόκολλο για το έργο των οπτικών ινών. Ο ίδιος ο Τζεβνέτι Γιλμάζ το χαρακτήρισε «στρατηγική αναπτυξιακή κίνηση», ενώ οι κατοικικές Αρχές το συνέδεσαν με τον γενικό ψηφιακό μετασχηματισμό. Το δίκτυο αποτελεί τη βάση για ταχύτερο Internet, 5G, ηλεκτρονικές υπηρεσίες και ψηφιακή οικονομία.

5. e-Devlet - ψηφιακή δημόσια

διοίκηση

Βρίσκεται ήδη σε εξέλιξη η ψηφιοποίηση της δημόσιας διοίκησης του ψευδοκράτους κατά το τουρκικό πρότυπο e-Devlet (Ηλεκτρονικό Κράτος). Ήδη έχουν τεθεί σε λειτουργία ή αναπτύσσονται εφαρμογές για ιατρικά ραντεβού, μετανάστευση, κτηματολόγιο, σύστημα αναζήτησης τεμαχίου. Ανάλογες εφαρμογές τέθηκαν σε λειτουργία και σε άλλες λεγόμενες δημόσιες υπηρεσίες. Για το 2026 είχε προγραμματιστεί η λειτουργία του Πληροφοριακού Συστήματος Μετανάστευσης (Muhaceret Bilgi Sistemi) και του Συστήματος Πληροφοριών και Χαρτογράφησης (Tapu ve Kadastro Bilgi Sistemi - TAKBİS).

6. Ενιαίο, διασυνδεδεμένο σύστημα παρακολούθησης θαλάσσιας κυκλοφορίας

Τον Ιούλιο του 2026 τέθηκε σε λειτουργία στα κατεχόμενα σύστημα Gemi Trafik Hizmetleri - Vessel Traffic Services (Σύστημα Υπηρεσιών Θαλά-

σίας Κυκλοφορίας), στο πλαίσιο του τουρκικού προγράμματος παρακολούθησης της ναυσιπλοΐας στην Ανατολική Μεσόγειο. Το σύστημα αυτό περιλαμβάνει ραντάρ, αισθητήρες, λογισμικό και διασύνδεση δεδομένων για την παρακολούθηση πλοίων. Το τουρκικό Υπουργείο Μεταφορών αναφέρει ότι ολοκληρώθηκε η ενσωμάτωση των σχετικών δεδομένων και συστημάτων. Εδώ έχουμε πλέον όχι απλώς χρηματοδότηση αλλά επιχειρησιακή τεχνική διασύνδεση στον θαλάσσιο τομέα με ό,τι αυτό σημαίνει γεωπολιτικά.

7. Ετήσια οικονομικά και δημοσιονομικά πρωτόκολλα με την Τουρκία

Κάθε χρόνο υπογράφεται ευρύ Οικονομικό και Χρηματοδοτικό Πρωτόκολλο μεταξύ Άγκυρας και κατεχομένων. Για το 2026 προβλέφθηκαν 21 δισ. τουρκικές λίρες νέων πόρων (€377 εκατ./ 4,9% επί του ΑΕΠ) και περίπου 23 δισ. μαζί με μεταφερόμενα κονδύλια (€413 εκατ./5,34% επί του ΑΕΠ). Από αυτά, σύμφωνα με τον Γιλμάζ, περίπου 48% προορίζεται για υποδομές και πραγματική οικονομία, 10% για δημόσια οικονομικά και 42% για αμυντικές δαπάνες. Τα πρωτόκολλα χρηματοδοτούν δρόμους, υγεία, σχολεία, γεωργία, ψηφιοποίηση, ενέργεια και άλλα έργα. Αποτελούν τον βασικό χρηματοδοτικό μηχανισμό πάνω στον οποίο στηρίζονται πολλά από τα υπόλοιπα προγράμματα.

8. Οδικό δίκτυο και εκτεταμένη τουρκική χρηματοδότηση και κατασκευή

Η Τουρκία συμμετέχει επί χρόνια στην κατασκευή και αναβάθμιση του οδικού δικτύου. Σύμφωνα με στοιχεία που παρουσίασε ο Γιλμάζ το 2026, στο πλαίσιο του Road Master Plan έχουν κατασκευαστεί συνολικά 822 χλμ. δρόμων διαφόρων κατηγοριών. Συνεχίζονται έργα όπως ο δρόμος της Κερνέας, η διαδρομή προς το Ριζοκάρπασο και άλλοι άξονες. Τα έργα δεν αποτελούν σύνδεση με την Τουρκία, όπως ένας υποθαλάσσιος αγωγός, αλλά ενσωματώνουν μεγάλο μέρος των μεταφορικών υποδομών στο πλαίσιο της τουρκικής χρηματοδότησης και τεχνικής συνεργασίας.

9. Αεροδρόμιο Τύμπου

Ο νέος αεροσταθμός («terminal») και ο νέος διάυλος τέθηκαν σε λειτουργία το 2023, με επένδυση περίπου €400-450 εκατ. σύμφωνα με τουρκικές πηγές. Ο νέος διάδρομος έχει μήκος 3.100 μέτρα, επιτρέποντας πλέον χρήση από μεγάλα αεροσκάφη, ενώ η θεωρητική δυναμικότητα του αεροδρομίου φθάνει περίπου τα 10 εκατ. επιβάτες ετησίως. Επειδή οι διεθνείς απευθείας πτήσεις προς το αεροδρόμιο δεν αναγνωρίζονται από τη διεθνή κοινότητα, η αεροπορική του λειτουργία εξακολουθεί στην πράξη να βασίζεται κατά κύριο λόγο στη σύνδεση μέσω Τουρκίας. Η επιμήκυνση του διαύλου έχει γίνει, εκτός των άλλων, για στρατιωτικούς σκοπούς.

10. Νέο συγκρότημα «προεδρίας», «βουλής» και διοικητικών υποδομών

Το νέο διοικητικό συγκρότημα στη Λευκωσία κατασκευάστηκε με ισχυρή τουρκική συμμετοχή και εγκαταστάθηκε στις 3 Μαΐου 2025, παρουσία του Ρεϊτζεπ Ταγίπ Ερντογάν. Περιλαμβάνει τα νέα κτήρια της «προεδρίας» και της «βουλής», μαζί με ευρύτερες διοικητικές και δημόσιες εγκαταστάσεις. Το έργο ξεκίνησε το 2022 και εντάχθηκε στις μεγάλες υποδομές που προωθήθηκαν σε συνεργασία με την Άγκυρα και αποτελεί σημαντικό παράδειγμα

τουρκικής χρηματοδότησης για τις λεγόμενες κρατικές και διοικητικές υποδομές των θεσμών του ψευδοκράτους. Στο ίδιο πλαίσιο έχει χρηματοδοτηθεί το νέο κρατικό νοσοκομείο Λευκωσίας, το νοσοκομείο Μόρφου, σχολικά συγκροτήματα και άλλα δημόσια έργα.

Τα ΜΟΕ

Οι τουρκικές δράσεις προσάρτησης γίνονται την ίδια στιγμή που συζητούνται ΜΟΕ ως προϋπόθεση για τη σύγκληση Πενταμερούς. Ο Πρόεδρος Χριστοδουλίδης είπε στις 17 Σεπτεμβρίου ότι μετέβη στη συνάντηση για τα ΜΟΕ με 19 συγκεκριμένα σημεία για ουσία, μεθοδολογία και ΜΟΕ, χωρίς να τα πει δημόσια. Από την άλλη ο κατοχικός ηγέτης Τουφάν Έρχιουρμαν έχει κατονομάσει δημόσια επτά βασικά θέματα ΜΟΕ που, όπως ισχυρίστηκε, έθεσε ο ΓΓ του ΟΗΕ, ενώ, όπως παρατήρησε, υπάρχουν και ορισμένα πρόσθετα μέτρα που οι δύο ηγέτες έχουν ήδη συμφωνήσει ή συζητούν παράλληλα. Δημοσίως λοιπόν έχουμε τα:

1. Νέα σημεία διέλευσης / οδοφράγματα

Συζητούνται νέες διελύσεις στην περιοχή Λευκωσίας και αλλού, με προτάσεις που περιλαμβάνουν Μια Μπλιά και σύνδεση Αθένου-Αγλαντζιάς, ενώ παραμένει διαφωνία γύρω από τη Λουρουτζίνα και τη συνολική «δέσμη» σημείων

2. Αποναρκοθέτηση

Το θέμα είχε ήδη περιληφθεί στα ΜΟΕ της Γενεύης και επανήλθε στις επαφές Χριστοδουλίδη-Έρχιουρμαν υπό τον Γκουτέρες. Σχετίζεται με θέματα ασφάλειας της Εθνικής Φρουράς και των πολιτών της Κυπριακής Δημοκρατίας, που είναι συναφή με τη διευκόλυνση προέλασης αρμάτων και άλλων μηχανοκίνητων μονάδων του τουρκικού στρατού σε περίπτωση κρίσης.

3. Υπηκοότητα παιδιών από «μεικτούς γάμους»

Πρόκειται για αιτήσεις πολιτογράφησης παιδιών με έναν Τουρκοκύπριο γονέα και έναν γονέα τουρκικής καταγωγής/υπηκοότητας. Ο Έρχιουρμαν το χαρακτηρίζει ως ζήτημα ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Ο Χριστοδουλίδης έχει δηλώσει ότι δεν το θεωρεί ΜΟΕ, αλλά θέμα εφαρμογής της νομοθεσίας περί υπηκοότητας της Κυπριακής Δημοκρατίας.

4. Αθλητισμός και κοινές αθλητικές δραστηριότητες

Συζητείται η διοργάνωση δραστηριοτήτων, στις οποίες θα συμμετέχουν παιδιά και νέοι και από τις δύο Κοινότητες. Η λογική είναι η δημιουργία επαφής μεταξύ νέων χωρίς να απαιτείται προηγουμένως πρόοδος στα δύσκολα πολιτικά κεφάλαια.

5. Κοινός μηχανισμός αντιμετώπισης φυσικών καταστροφών

Η πρόταση αφορά έναν μόνιμο μηχανισμό, ώστε οι δύο πλευρές να

μπορούν να συνεργάζονται άμεσα σε πυρκαγιές, σεισμούς, πλημμύρες ή άλλες μεγάλες καταστροφές. Αντί για έκτακτες τηλεφωνικές συνεννοήσεις διανυμθεί ένα περιστατικό, θα υπάρχουν εκ των προτέρων διαδικασίες επικοινωνίας και αλληλοβοήθειας. Δηλαδή, οι σχέσεις μεταξύ «δύο κρατών», διαν η άλλη πλευρά έτοιμο αυτοαποκαλείται. Επί τη βάση ποιου θεσμικού πλαισίου θα λειτουργεί;

6. Κοινός μηχανισμός για την παράτυπη μετανάστευση

Προβλέπεται θεσμοθετημένη συνεργασία μεταξύ των δύο πλευρών για το μεταναστευτικό, αντί της σημερινής κατά περίπτωση επικοινωνίας. Αν είναι όντως θεσμοθετημένη, επί τη βάση ποιου δικαίου; Του ψευδοκράτους ή της Κυπριακής Δημοκρατίας; Όπως λέγεται, θα είναι δυνατό να καλύπτει ζητήματα ανταλλαγής πληροφοριών, διαχείρισης περιστατικών και συντονισμού έναντι δικτύων παράτυπης διακίνησης, χωρίς να έχουν δημοσιοποιηθεί όλες οι επιχειρησιακές λεπτομέρειες. Ενώ συζητείται ένα τέτοιο σύστημα χωρίς σαφές νομικό πλαίσιο, όπως θα πρέπει να ήταν αυτό της Κυπριακής Δημοκρατίας, η Τουρκία στο πλαίσιο της ΕΕ αρνείται να έχει ανάλογους θεσμικούς δεσμούς μαζί της επειδή δεν την αναγνωρίζει.

7. Μηχανισμός συμμετοχής της κοινωνίας των πολιτών

Οι δύο ηγέτες έχουν ήδη συμφω-

νήσει σε πλαίσιο για τη δημιουργία συμβουλευτικού σώματος κοινωνίας των πολιτών, ώστε οργανώσεις και από τις δύο κοινότητες να συμμετέχουν περισσότερο στη διαδικασία. Η σχετική συμφωνία ανακοινώθηκε στις 8 Μαΐου 2026. Χωρίς βεβαίως να διευκρινιστεί ποιος και πώς κρίνεται ή πώς νομιμοποιείται η κοινωνία των πολιτών.

Τα παράλληλα ΜΟΕ

Επί τη βάση των ανωτέρω εγείρονται τα εξής ερωτήματα: Εφόσον η Τουρκία επιμένει στα δυο κράτη, τι θα σημαίνει η εφαρμογή των ΜΟΕ; Θα εκληφθεί ή όχι ως σχέση καλής γειτονίας μεταξύ δύο εν δυνάμει συνιστώντων κρατών; Και αν εφαρμοστούν τα ΜΟΕ, αλλά οι Τούρκοι δεν υποχωρήσουν από τις διχοτομικές προσεγγίσεις και δεν υπάρξει λύση, τι θα είναι τα ΜΟΕ; Εργαλεία επανένωσης ή διχοτόμησης; Γιατί δεν έχουμε ως βάση λύσης το Πρωτόκολλο 10 και την αντιδήλωση της 21ης Σεπτεμβρίου του 2005, με τις οποίες η ΕΕ διευκρινίζει τα εξής: Ολόκληρη η Κυπριακή Δημοκρατία ως ενιαίο υπό κατοχή κράτος εντάχθηκε στους κόλπους της και η Τουρκία οφείλει να αναγνωρίζει στο πλαίσιο της ενταξιακής της πορείας την Κυπριακή Δημοκρατία; Γιατί δεν είναι βάση λύσης η επανενσωμάτωση των Τουρκοκυπρίων στην Κυπριακή Δημοκρατία, παρά μόνο είναι η νομιμοποίηση του ψευδοκράτους ως ισότιμου συνιστάμενου κράτους στο πλαίσιο μιας διχοτομικής ομοσπονδίας τουρκικών προδιαγραφών; Εφόσον η βάση λύσης στην καλύτερη περίπτωση είναι η ομοσπονδία συνομοσπονδιακού χαρακτήρα, αντί το διεθνώς αναγνωρισμένο κράτος της Κυπριακής Δημοκρατίας, τι είναι τα ΜΟΕ; Δημιουργούν ή όχι χωριστές πολιτικές και κρατικές συνειδήσεις; Είναι ή όχι πύλες διχοτόμησης, που διαβρώνουν το υφιστάμενο αναγνωρισμένο και ενιαίο κράτος της Κυπριακής Δημοκρατίας; Με την Τουρκία μάλιστα να εμπεδώνει, ενώ γίνεται συζήτηση για τα ΜΟΕ, την προσάρτηση των κατεχομένων... Με άλλα δικά της ταυτόχρονα και παράλληλα ΜΟΕ...

Η Μεσόγειος στο νέο δόγμα πίεσης της Μόσχας

Σε συναγερμό οι υπηρεσίες πληροφοριών της Ευρώπης για μαζικές κυβερνοεπιθέσεις και υβριδική προπαγάνδα επιρροής των νέων στα social media

ΜΑΡΙΟΣ ΠΟΥΛΛΑΔΟΣ

Για να καταλάβει κανείς τι προετοιμάζει η Ρωσία, δεν αρκεί να κοιτάξει μόνο τα μέτωπα της Ουκρανίας. Παράλληλα με το πολεμικό μέτωπο «τρέχουν» τρεις εξελίξεις: η επιτάχυνση της βιομηχανίας drones με φόντο τη Μεσόγειο, η περαιτέρω εδραίωση του ελέγχου του Κρεμλίνου στο εσωτερικό και οι αυξανόμενες ευρωπαϊκές προειδοποιήσεις για ρωσικές υβριδικές επιθέσεις. Την ίδια ώρα, οι διπλωματικές επαφές στη Νέα Υόρκη δείχνουν ότι η Μόσχα δεν εγκαταλείπει τον δίαυλο της διαπραγμάτευσης, αλλά τον κρατά στον αναπνευστήρα ενώ προετοιμάζεται για μια σύγκρουση μεγαλύτερης διάρκειας. Ο ίδιος ο Πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, Αντόνιο Κόστα, προειδοποίησε από το βήμα του ΟΗΕ ότι οι ρωσικές υβριδικές επιθέσεις στην Ευρώπη εισέρχονται σε φάση «επικίνδυνης κλιμάκωσης».

Από την πλευρά του ο Ουκρανός Πρόεδρος Βολόντιμιρ Ζελένσκι δήλωσε ότι ο Ντόναλντ Τραμπ έχει λάβει «τελική απόφαση» να επιτρέψει στην Ουκρανία να αποκτήσει άδειες για την παραγωγή πυραύλων Patriot. Η εξέλιξη θεωρείται σημαντική για την ουκρανική αεράμυνα, καθώς το Κίεβο αντιμετωπίζει σοβαρή έλλειψη ανακατασκευών Patriot, τα οποία παραμένουν βασικό μέσο αντιμετώπισης ρωσικών βαλλιστικών πυραύλων. Ωστόσο, ακόμη και εάν δοθούν οι άδειες, η δημιουργία γραμμών παραγωγής στην Ουκρανία εκτιμάται ότι θα χρειαστεί περισσότερο από έναν χρόνο και επομένως δεν αντιμετωπίζει τις άμεσες ανάγκες ενόψει του χειμώνα.

Ο στόχος των εκλογών

Οι πρώτες βουλευτικές εκλογές μετά την πλήρη εισβολή του 2022 ενίσχυσαν ακόμη περισσότερο την κυριαρχία της «Ενωμένης Ρωσίας» του Πούτιν στη Δούμα. Το πολιτικό μήνυμα που επιδίωξε να εκπέμψει το Κρεμλίνο ήταν σαφές: συνέχεια, εσωτερική συσπείρωση και δυνατότητα νομοθέτησης χωρίς ουσιαστικά κοινοβουλευτικά εμπόδια, με απώτερο στόχο τη μαζική επιστράτευση.

Οι εξελίξεις αυτές δεν αποτελούν μεμονωμένα επεισόδια. Από τη μαζική παραγωγή μη επανδρωμένων συστημάτων και την προσαρμογή της πολεμικής οικονομίας μέχρι την πολιτική εδραίωση στο εσωτερικό και τη διατήρηση διπλωματικών διαύλων στο εξωτερικό, διαγράφεται ένα ευρύτερο στρατηγικό μοτίβο. Η Ρωσία οργανώνεται όχι μόνο για τον επόμενο χειμώνα του πολέμου, αλλά για το ενδεχόμενο μιας μακράς αντιπαράθεσης με την Ουκρανία και τη Δύση.

Η «δοκιμή» αφορά τη συνοχή της Συμμαχίας

Στις 24 Σεπτεμβρίου, η στρατιωτική υπηρεσία πληροφοριών FE της Δανίας αξιολόγησε ως χαμηλό αλλά αυξανόμενο τον κίνδυνο περιορισμένης ρωσικής επίθεσης κατά γειτονικού κράτους του NATO, ακόμη και όσο συνεχίζεται ο πόλεμος στην Ουκρανία. Σκοπός φαίνεται να είναι η εκτροπή ευρωπαϊκών πόρων από το Κίεβο και διχασμός της Συμμαχίας ως προς την απάντηση. Αυτή είναι η ουσία της συζήτησης περί «δοκιμής» του Άρθρου 5.

Παράλληλα ο επικεφαλής της τσεχικής BIS, Μίχαλ Κουνιέλκα, είχε επίσης προειδοποιήσει για πιθανές προκλήσεις μέσα στους επόμενους μήνες. Στο ίδιο μήκος κύματος ο Τούρκος Πρόεδρος Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν προειδοποίησε για τον κίνδυνο επέκτασης του πολέμου Ρωσίας-Ουκρανίας σε χώρες του

NATO, καλώντας σε αυτοσυγκράτηση. Το ρωσικό κρατικό πρακτορείο RIA Novosti δημοσίευσε και στη συνέχεια απέσυρε άρθρο που παρουσίαζε σενάρια μιας «σύντομης» στρατιωτικής σύγκρουσης με τη Λιθουανία, ακόμη και με πιθανή χρήση πυρηνικών όπλων. Ο αρθρογράφος υποστήριζε ότι η γεωγραφία των Βαλτικών χωρών θα επέτρεπε μια ταχεία σύγκρουση, εξετάζοντας πυραυλικά πλήγματα αντί χερσαίας εισβολής. Το άρθρο διαγρά-

ποιοχί.

Κατά τον Τσάκβνα, η πιο άμεση απειλή είναι ο υβριδικός πόλεμος μέσω σαμποτάζ κυβερνοεπιθέσεων, παρεμβολών GPS, παραπληροφόρησης, drones και άλλες προκλήσεις που παραμένουν κάτω από το όριο ενεργοποίησης του Άρθρου 5 του NATO. Υποστήριξε ότι στόχος της Μόσχας είναι να δοκιμάζει σταδιακά τις αντιδράσεις της Συμμαχίας και να προκαλεί φόβο και διχασμό στη Δύση.

Σουηδία και Φινλανδία μαζί απέναντι σε ρωσικά αεροσκάφη

Για πρώτη φορά, μαχητικά της Φινλανδίας και της Σουηδίας απογειώθηκαν από κοινού για να αναχαιτίσουν ρωσικά στρατιωτικά αεροσκάφη πάνω από τον Κόλπο της Φινλανδίας. Φινλανδικά F/A-18 Hornet και σουηδικά JAS 39 Gripen προσέγγισαν ρωσικά μεταγωγικά και μαχητικά που πετούσαν σε διεθνή εναέριο χώρο. Η επιχείρηση εντάσσεται στη στενότερη στρατιωτική συνεργασία των δύο νεότερων μελών του NATO και πραγματοποιείται σε μια περίοδο αυξημένης ανησυχίας στην Ευρώπη για ρωσικές παραβιάσεις και υβριδικές ενέργειες.

Σε επιφυλακή η Μεσόγειος από επιθέσεις Drones

Η Ρωσία επενδύει στην αύξηση και την προστασία της παραγωγής drones. Στην Alabuga σχεδιάζεται πρόσθετη παραγωγή 500 τόνων ανθρακονημάτων ετησίως έως το 2029, ποσότητα που θα μπορούσε να υποστηρίξει την κατασκευή έως και 28.000 επιπλέον drones τύπου Shahed τον χρόνο.

Παράλληλα, ενισχύεται η προστασία των εγκαταστάσεων, ενώ οι ευρύτεροι ρωσικοί στόχοι προβλέπουν παραγωγή 130.000 μη επανδρωμένων αεροσκαφών το 2030 και 350.000 το 2035.

Την ίδια ώρα, η CIA φέρεται να

έχει προειδοποιήσει Γαλλία, Ισπανία και Ιταλία για πιθανές ρωσικές επιθέσεις με drones που θα εκτοξεύονται από εμπορικά πλοία στη Μεσόγειο. Συγκεκριμένα, οι ιταλικές υπηρεσίες πληροφοριών εξετάζουν το ενδεχόμενο ο πόλεμος της Ρωσίας να επεκταθεί στη Μεσόγειο όχι μέσω μιας άμεσης στρατιωτικής επίθεσης, αλλά με μέσα υβριδικού πολέμου. Ιδιαίτερη ανησυχία προκαλεί η επιρροή μέσω των social media, κυρίως σε νεαρά άτομα, με το δημοσίευμα να αναφέρεται σε influencers και λογαριασμούς που προωθούν φιλορωσικό και ακροδεξιό περιεχόμενο. Παράλληλα, οι ιταλικές υπηρεσίες παρακολουθούν κυβερνοεπιθέσεις εναντίον κυβερνητικών στόχων και τη δυνατότητα αξιοποίησης των μεταναστευτικών ροών ως μέσου πίεσης, επικαλούμενες το παράδειγμα της Θέουτα.

Τα πιο πάνω δείχνουν προετοιμασία της ρωσικής πολεμικής βιομηχανίας για μια σύγκρουση μεγάλης διάρκειας, χωρίς αυτό να αποδεικνύει σχέδιο πολέμου με τη Δύση.

Ενεργειακή εκκενρία με αντάλλαγμα το ρωσικό αέριο

Ένα νέο σενάριο θέλει τη Μόσχα να συνδέει μια πιθανή ενεργειακή εκκενρία με την Ουκρανία με την επανένταξη των ρωσικών εξαγωγών φυσικού αερίου προς την Ευρώπη. Μια τέτοια συμφωνία θα προέβλεπε παύση των επιθέσεων σε ενεργειακές υποδομές, με αντάλλαγμα την επαναφορά ρωσικών ροών μέσω αγωγών, ενδεχομένως και του Nord Stream. Η Ουκρανία θα εξασφάλιζε προσωρινή προστασία των ενεργειακών της υποδομών, η Ευρώπη πρόσθετες ποσότητες ενέργειας για τον χειμώνα και η Ρωσία νέα έσοδα. Προς το παρόν, πάντως, πρόκειται για σενάριο και όχι για επιβεβαιωμένη πρόταση του Κρεμλίνου.

“
Ένα νέο σενάριο θέλει τη Μόσχα να συνδέει μια πιθανή ενεργειακή εκκενρία με την Ουκρανία με την επανένταξη των ρωσικών εξαγωγών φυσικού αερίου προς την Ευρώπη

φινκε λίγες ώρες αργότερα, με το RIA Novosti να διευκρινίζει ότι δεν εξέφραζε ούτε τη συντακτική του γραμμή ούτε την κρατική πολιτική της Ρωσίας.

Αντιθέτως, ο Νόρμουντ Μέτζβιτς, επικεφαλής της λειτονικής VDD, τόνισε ότι δεν βλέπει ενδείξεις άμεσας επίθεσης. Στο ίδιο μήκος κύματος ο Υπουργός Εξωτερικών της Εσθονίας, Μάργκους Τσάκβνα, δηλώνει ότι οι εσθονικές υπηρεσίες πληροφοριών δεν βλέπουν ενδείξεις ότι η Ρωσία προετοιμάζει αυτήν τη στιγμή μεγάλης κλίμακας εισβολή σε χώρα του NATO. Όπως ανέφερε, η ρωσική πλευρά των συνόρων με την Εσθονία είναι σήμερα «σχεδόν άδεια», σε αντίθεση με προηγούμενα χρόνια, όταν σημαντικές ρωσικές δυνάμεις βρίσκονταν στην

ΕΞΑΓΓΕΛΛΕΙ ΥΠΟΨΗΦΙΟΤΗΤΑ Ο ΑΒΕΡΩΦ ΝΕΟΦΥΤΟΥ

Αρχίζει το σκάκι των Προεδρικών στον ΔΗΣΥ

Πώς αφήνει το βάρος της ευθύνης στην Αννίτα Δημητρίου εάν θα διεκδικήσει το χρίσμα μέσω του κόμματος ή ως ανεξάρτητος υποψήφιος

Ο τέως πρόεδρος του κόμματος, Αβέρωφ Νεοφύτου, σύμφωνα με πληροφορίες της «Σημερινής», θα εξαγγείλει την υποψηφιότητά του για την Προεδρία της Δημοκρατίας, το αργότερο μέχρι τη Δευτέρα.

Εάν η υποψηφιότητά του θα είναι εντός ή εκτός ΔΗΣΥ, αυτό δεν αφορά μόνο τον ίδιο αλλά και το κόμμα, κυρίως, ως προς τους κανόνες και τις διασφαλίσεις της εσωκομματικής εκλογικής διαδικασίας, που είναι ζήτημα συναφές με τον σεβασμό του οποιουδήποτε αποτελέσματος.

Εντός αυτού του πλαισίου, στενοί συνεργάτες του κυρίου Νεοφύτου προβάλλουν την άποψη ότι θα πρέπει να διενεργηθούν εσωκομματικά debates και όχι εκλογές φωτογραφίας, προκειμένου να μπορούν τα μέλη του ΔΗΣΥ να αποφασίσουν στη βάση πολιτικών, οικονομικών, κοινωνικών και άλλων θέσεων. Με την εξαγγελία της υποψηφιότητάς του ο Αβέρωφ Νεοφύτου επιδιώκει να βρίσκεται ένα βήμα μπροστά, υπό την έννοια ότι το βάρος των αποφάσεων

μεταφέρεται στους ώμους της Προέδρου του ΔΗΣΥ, Αννίτας Δημητρίου, εάν θα είναι ή όχι υποψήφια. Που προφανώς θέλει να είναι.

Το ερώτημα για τα στελέχη και τα μέλη του, καθώς και για τους λοιπούς ψηφοφόρους του ΔΗΣΥ, είναι κατά πόσον θα καταφέρει το κόμμα να βγει αλώβητο και όχι πιο τραυματισμένο από τις εσωκομματικές διαδικασίες για τις προεδρικές εκλογές. Ο προβληματισμός αυτός δεν είναι τυχαίος, αν λάβει κάποιος υπόψη ότι παρασκηνιακώς αλλά και πολλές φορές δημοσίως, με άλλα λόγια είναι κοινό μυστικό, καθόλου καλές δεν είναι οι σχέσεις μεταξύ Αβέρωφ Νεοφύτου και της Προέδρου του κόμματος.

Ήδη στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης μπορεί κάποιος να διακρίνει τη δημιουργία δυο στρατοπέδων, με τον Γιώργο Παμπορίδη να είναι το αουτοάιντερ, εάν τελικώς κατέλθει. Στην εκλογική διαδικασία δεν προνοείται η εκλογή του υποψηφίου για το αξίωμα του Προέδρου της Δημοκρατίας, με το 50% + 1 ψήφο. Εάν οι υποψήφιοι είναι τρεις, θα εκλεγεί εκείνος που θα συγκεντρώσει τις περισσότερες ψήφους.

ΝΑΥΑΓΗΣΕ Η ΤΡΙΜΕΡΗΣ

Γύρισε την πλάτη σε Γκουτέρες και Χριστοδουλίδη ο Ερχιουρμάν

«Όχι» του Τουρκοκύπριου ηγέτη στην κοινή συνάντηση στη Νέα Υόρκη, παρά τη θετική απάντηση της Λευκωσίας στην πρωτοβουλία τού ΓΓ του ΟΗΕ

Η προσπάθεια να καθίσουν στο ίδιο τραπέζι στη Νέα Υόρκη ο Αντόνιο Γκουτέρες, ο Νίκος Χριστοδουλίδης και ο Τουφάν Ερχιουρμάν δεν προχώρησε, καθώς ο Τουρκοκύπριος ηγέτης δεν συναίνεσε στην κοινή συνάντηση που επιχειρήθηκε να οργανωθεί την τελευταία στιγμή. Η Λευκωσία απάντησε θετικά και ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας είχε δηλώσει έτοιμος ακόμη και να παρατείνει την παραμονή του στις Ηνωμένες Πολιτείες, όμως η αντίστοιχη συγκατάθεση από την τουρκοκυπριακή πλευρά δεν δόθηκε. Έτσι, η έντονη διπλωματική κινητικότητα των τελευταίων ημερών δεν οδήγησε στην εικόνα των τριών στο ίδιο τραπέζι και η προσπάθεια του ΓΓ του ΟΗΕ για ένα επιπλέον πολιτικό βήμα έμεινε στη μέση.

Θετική η Λευκωσία, αρνητικός ο Ερχιουρμάν

Το ενδεχόμενο τριμερούς άνοιξε ουσιαστικά μετά τη συνάντηση Χριστοδουλίδη - Γκουτέρες την Πέμπτη. Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας ανέφερε δημόσια ότι ο Γενικός Γραμματέας εξέταζε μια κοινή συνάντηση και δήλωσε

ότι ήταν διατεθειμένος να αλλάξει το πρόγραμμά του και να παραμείνει στη Νέα Υόρκη, εάν αυτό ήταν απαραίτητο.

Η επιθυμία για συνάντηση μεταφέρθηκε, σύμφωνα με κυβερνητικές πηγές, μέσω της προσωπικής απεσταλμένης του ΓΓ για το Κυπριακό, Μαρίας Άνγκελα Ολγκίν, η οποία είχε χωριστές επαφές με τις δύο πλευρές. Ο Νίκος Χριστοδουλίδης απάντησε θετικά. Ο Τουφάν Ερχιουρμάν, αντίθετα, δεν συναίνεσε και η τριμερής δεν πραγματοποιήθηκε. Μετά την εξέλιξη αυτή, ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας διατήρησε το αρχικό πρόγραμμα επιστροφής του στην Κύπρο.

Η εξέλιξη ήρθε μόλις ένα εικοσιτετράωρο μετά τις θετικές αναφορές του Προέδρου Χριστοδουλίδη για τη συνάντησή του με τον Γκουτέρες. Ο Πρόεδρος είχε παρουσιάσει στον ΓΓ νέες ιδέες που αφορούν την ουσία του Κυπριακού, τη μεθοδολογία και τα Μέτρα Οικοδόμησης Εμπιστοσύνης, εκφράζοντας την εκτίμησή ότι μπορούν να οδηγήσουν σε εξελίξεις εφόσον υπάρχει πολιτική βούληση.

Η γραμμή Ερχιουρμάν

Η στάση αυτή του Τουρκοκύπριου

ηγέτη δεν εμφανίστηκε για πρώτη φορά στη Νέα Υόρκη. Πριν από την αναχώρησή του είχε καταστήσει σαφές ότι, κατά τη δική του προσέγγιση, δεν είχαν ακόμη ωριμάσει οι συνθήκες ούτε για νέα διευρυμένη 5+1 ούτε για μια συνάντηση χωρίς προηγούμενη ουσιαστική προετοιμασία.

Στις 17 Σεπτεμβρίου, μετά τη συνάντησή του με τον Νίκο Χριστοδουλίδη, είχε δηλώσει ότι δεν υπήρχε προγραμματισμένη τριμερής στη Νέα Υόρκη και είχε επιμείνει ότι οποιοδήποτε επόμενο βήμα πρέπει να είναι προανατολισμένο σε συγκεκριμένο αποτέλεσμα. Παράλληλα, υποστήριξε ότι πριν από μια νέα διευρυμένη συνάντηση θα πρέπει να καταγραφεί πρόοδος στις επαφές των δύο πλευρών στην Κύπρο, τόσο στα ΜΟΕ όσο και στη μεθοδολογία και στην ουσία.

Ακριβώς σε αυτό το σημείο εντοπίζεται και η διαφορετική ανάγνωση των δύο πλευρών. Η Λευκωσία εμφανίζεται έτοιμη να αξιοποιήσει ακόμη και μια κοινή συνάντηση ως μέσο για να δοθεί νέα ώθηση στη διαδικασία. Ο Ερχιουρμάν συνδέει μια τέτοια συνάντηση με προηγούμενη πρόοδο και

συγκεκριμένες προϋποθέσεις.

«Σε αδύναμη θέση η τουρκική πλευρά»

Ιδιαίτερα αιχμηρός εμφανίστηκε χθες ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας, σχολιάζοντας την άρνηση της τουρκοκυπριακής πλευράς να πραγματοποιηθεί η κοινή συνάντηση στη Νέα Υόρκη. Ο Νίκος Χριστοδουλίδης υποστήριξε ότι η τουρκική πλευρά βρίσκεται πλέον «σε αδύναμη θέση», συνδέοντας ευθέως την εκτίμησή του με το γεγονός ότι δεν αποδέχθηκε ακόμη και μια συνάντηση για διερεύνηση των προοπτικών επανέναρξης των συνομιλιών.

Ο Πρόεδρος ανέφερε ότι στη συνάντησή του με τον Αντόνιο Γκουτέρες παρουσίασε νέες ιδέες για την ουσία, τη μεθοδολογία και τα Μέτρα Οικοδόμησης Εμπιστοσύνης, οι οποίες, όπως είπε, έγιναν θετικά αποδεκτές από τον ΓΓ και θα μπορούσαν να ανοίξουν τον δρόμο για επανέναρξη των διαπραγματεύσεων. «Δυστυχώς, η τουρκική πλευρά απάντησε αρνητικά», ανέφερε, προσθέτοντας ότι, όταν κάποιος απορρίπτει ακόμη και μιαν απλή συνάντηση για να διερευνηθούν νέες ιδέες, αυτό τον

φέρνει σε δυσμενέστερη πολιτική θέση.

Παράλληλα, ο Νίκος Χριστοδουλίδης στάθηκε σε δύο δεδομένα, τα οποία, όπως είπε, κρατά από τις επαφές του στη Νέα Υόρκη. Το πρώτο είναι η διαβεβαίωση του Αντόνιο Γκουτέρες ότι μέχρι και την τελευταία ημέρα της θητείας του θα συνεχίσει να εργάζεται για συγκεκριμένη πρόοδο προς την επανέναρξη των συνομιλιών. Το δεύτερο αφορά τις επαφές του Προέδρου με τους εκπροσώπους των πέντε Μονίμων Μελών του Συμβουλίου Ασφαλείας, από τους οποίους, σύμφωνα με τον ίδιο, έλαβε διαβεβαιώσεις ότι ούτε η βάση λύσης του Κυπριακού ούτε το διαπραγματευτικό κεκτημένο πρόκειται να μεταβληθούν με την αλλαγή στην ηγεσία των Ηνωμένων Εθνών.

Η Λευκωσία επιφέρει, συνεπώς, να μεταφέρει την πίεση προς την τουρκική πλευρά μετά το ναυάγιο της τριμερούς, προβάλλοντας αφενός τη δική της θετική απάντηση στην πρωτοβουλία Γκουτέρες και αφετέρου τη στήριξη που, σύμφωνα με τον Πρόεδρο, εξακολουθεί να υπάρχει στο συμφωνημένο πλαίσιο λύσης και στο διαπραγματευτικό κεκτημένο.

ΤΟΥΡΚΙΚΗ ΕΙΣΒΟΛΗ - ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΑΚΑ ΤΡΑΓΙΚΟΣ ΙΟΥΛΙΟΣ ΚΑΙ ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 1974

Διχοτόμηση διά πυρός και σιδήρου 1958 - εκτέλεση 1974

Η Κύπρος ούτε «εθνάρχες» είχε, ούτε ηγέτες αξιώθηκε - έφυγαν αφήνοντας πίσω τους ερείπια...

ΦΑΝΟΥΛΑ ΑΡΓΥΡΟΥ,
Ερευνήτρια/
δημοσιογράφος

Τελευταίο

«Α» φίνεται στον αναγνώστη η δυνατότητα να προβληματιστεί και να ερμηνεύσει το πλέον εξουθενωτικό και καταθλιπτικό γεγονός της νεότερης κυπριακής Ιστορίας. Πώς με 300 χρόνια τουρκικής κατοχής (1571-1878) η Κύπρος βγήκε ελληνική και με πενήντα χρόνια ελεύθερης πολιτειακής ζωής, με Έλληνες ηγέτες, πορεύεται προς την τουρκοποίηση!...

Κ. Ν. Χαϊζικωστής, «6 Προεδρικά Πορτραίτα»

Τον Ιανουάριο του 1958, όταν ο κυβερνήτης Σερ Χιου Φουτ ετοίμασε το τριχοτομικό σχέδιό του (γνωστό αργότερα ως Σχέδιο Μακμίλαν) όπως ήθελαν Βρετανοί και Τούρκοι (Δρ Νιχάτ Ερίμ), αλλά Αμερικανοί και ΝΑΤΟ απέρριπταν τη διχοτόμηση, στο Γραφείο Αποικιών πάρθηκε η απόφαση: Ότι δεν μπορούσαν εκεί και τώρα να προχωρήσουν για μια γρήγορη διχοτόμηση με χωριστές κυρίαρχες περιοχές, βρετανική, ελληνική και τουρκική.

Οι δύο λόγοι για την άποψή τους βασίζονταν στο γεγονός ότι τέτοια λύση θα έπρεπε να επιβληθεί διά πυρός και σιδήρου. Και θα ήταν πολύ δαπανηρή για το Ηνωμένο Βασίλειο παρά μια πιο σταδιακή προσέγγιση του προβλήματος.

Η Βρετανία ακολούθησε τη δεύτερη επιλογή, εφόσον δεν μπορούσε να βασιστεί στην αμερικανική υποστήριξη. Ενημέρωσε τον Δρα Νιχάτ Ερίμ ότι έπρεπε να ήταν υπομονετικός... Τον Δεκέμβριο 1963 είπε: «Και να εισβάλουν οι Τούρκοι, δεν θα τους σταματήσουμε». Η ίδια ήταν η απόφαση και τον Ιανουάριο του 1972 και εκτελέστηκε το 1974, αφού προετοιμάστηκαν από το 1964 και για υποδοχή προσφύγων στις Βρετανικές Βάσεις... Το απόρρητο παρασκήνιο εξελίχθηκε όπως είχαν κάνει στον Τμήμα Σχεδιασμού του Φόρεϊν Όφισ τον Αύγουστο του 1964, αφού από τις 3.1.1964 άρχισαν σχέδια ανασύστασης της Κυπριακής Δημοκρατίας σε δύο συνιστώσα κράτη, ένα ελληνικό και ένα τουρκικό. Στις 17 Ιουλίου 1974 έδωσαν το πράσινο φως του Ειζεβί, φτάνει να μην ενοχλούσε τις Βάσεις και του υποσχεθόταν να εμποδίσουν ελληνική βοήθεια προς Κύπρο για να εκτελούσε το έγκλημά του(s)!

Αύγουστος 1964 - Τμήμα Σχεδιασμού Φόρεϊν Όφισ:

Πραξικόπημα αλλά εμείς να μην γνωρίζουμε τίποτα!

«...Σίγουρα ένα Πραξικόπημα πολιτικά θα ήταν αδύνατο για τους Έλληνες

να δικαιολογήσουν ή τους Τούρκους να ανεχτούν, εάν φαινόταν ότι προερχόταν από μια επίσημη και δημόσια συμφωνία... Όμως, μπορεί να έλθει η στιγμή όταν ένα επιτυχημένο Πραξικόπημα μπορεί να ανοίξει τον δρόμο για μια πραγματική λύση, αν ελάμβανε χώραν βόσει μιας παρασκηνιακής και μυστικής μισο-συμφωνίας... Η δυσκολία θα ήταν να κρατηθεί η ελληνο-τουρκική στρατιωτική (δράση) από το να βγει εκτός ελέγχου μέσα στην υψηλά φορτισμένη συναισθηματική ατμόσφαιρα που θα δημιουργήσει. Δοσμένης της σημερινής έλλειψης εμπιστοσύνης μεταξύ Ελληνικής και Τουρκικής Κυβέρνησης, αυτό μπορεί μόνο να γίνει κατορθωτό αν έχουν χέρι οι Αμερικανοί και εμείς. Εμείς δεν πρέπει να γνωρίζουμε προκαταβολικά τίποτα για το Πραξικόπημα (θα είναι πραγματικά πολύ ανεπιθύμητο αν γνωρίζαμε), όμως θα πρέπει να είμαστε έτοιμοι να δράσουμε γρήγορα έτσι και λάβει χώραν. Εκείνο που χρειαζόμαστε είναι να εξασφαλίσουμε τις αναγκαίες μίνιμουμ μυστικές μονομερείς υποσχέσεις από την κάθε πλευρά ότι οι δυνάμεις των δεν θα επιθεθούν η μία της άλλης...». Η υπογράμμιση της λέξης Πραξικόπημα από τον Βρετανό αξιωματούχο.

Και διευθέτησαν «να μην γνωρίζουν το 1974», όταν άφησαν τον Κίσινγκερ να φανεί ο κακός πάντων των ενεργειών τους...

Εξίσου ευθύνες φέρει και η τότε Σοβιετική Ένωση, η οποία «ευλόγησε» τις εισβολές όπως και το Λονδίνο. Θα επανέλθω και γι' αυτό...

«...Εμείς μιλάμε μονίμως, και δικαίως, για τον Κίσινγκερ, αλλά αποκρύπτουμε το γεγονός ότι η Ρωσία έδωσε τότε το σκέι στον Ειζεβί για να εισβάλει στην Κύπρο» (Γ. Καραμπελιάς, 20.10.2020, «Ο Πούτιν, ο Ερντογάν και η Ελλάδα»).

Είναι καιρός να δούμε την Ιστορία της πατρίδας μας στον ιστορικό καθρέφτη, δίχως προκαταλήψεις, παρωπίδες, προσωπολατρίες, διαστρεβλώσεις και

εγκληματικές χρήσεις πλαστογραφημένων κουρελόχαρτων. Η αλήθεια δεν έβλαψε ποτέ κανέναν, παρά μόνο τους ενόχους και όσους τους υπερασπίζονται. Γιατί η Κύπρος ούτε «εθνάρχες» είχε, ούτε ηγέτες αξιώθηκε - ήταν στο έλεος ανεύθυνων χειρισμών και όχι μόνο. Όλοι τους έφυγαν αφήνοντας πίσω τους ερείπια...

Κάποιοι ακόμα φοβούνται να παραδεχθούν τις κρυφές αλήθειες, θα καταρρεύσουν οι θεωρίες τους, τα

συνεχειών των ημερολογιακών ιστορικών γεγονότων για τους τραγικούς μήνες Ιούλιο και Αύγουστο 1974.

Πηγές: Βρετανικό Εθνικό Αρχείο - βιβλίο «Διζωνική vs Δημοκρατία 1955-2019».

Τουρκική Εισβολή - Ημερολογιακά τραγικά Ιούλιος και Αύγουστος 1974 - Μέρος Ι - 9

Αχ πατρίδα μου γλυκιά... Μέρος Α', 19.7.2026

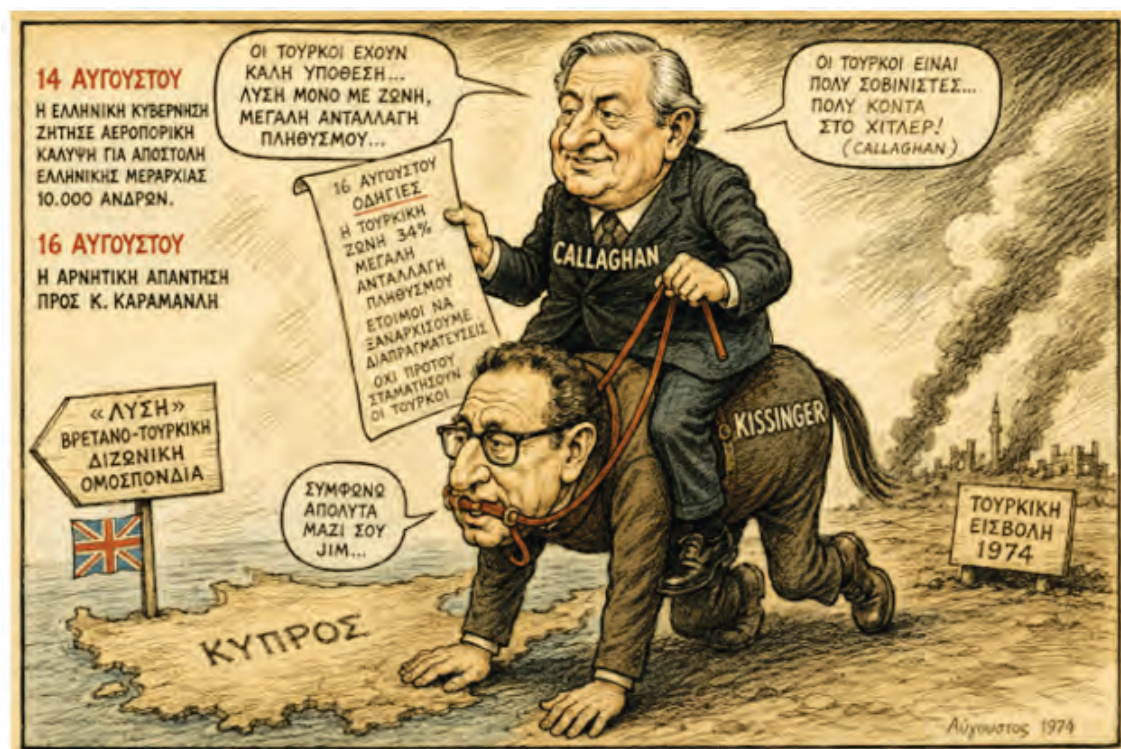
<https://simerini.sigmalive.com/article/2026/7/19/emerologiaka-tragikos-ioulios-kai-augoustos-1974/>
Χ. Κίσινγκερ: «Οι Βρετανοί το μυαλό και οι Αμερικανοί τη γροθιά» - «Βρετανο-τουρκικό gang-up», Μέρος Β', 2.8.2026

<https://simerini.sigmalive.com/article/2026/8/2/tourkike-eisbole-emerologiaka-tragikos-ioulios-kai-augoustos-1974/>

9 Αυγούστου 1974 Γενεύη ΙΙ - Το τηλεγράφημα προς Κάλαχαν και CIA Πώς εξηγείται ο χάρτης του Στίετ Ντιπάρτμεντ, Μέρος Γ', 9.8.2026

<https://simerini.sigmalive.com/article/2026/8/9/tourkike-eisbole-emerologiaka-tragikos-ioulios-kai-augoustos-19747fdd2492-0abe4fde-923e-49e7e1d3657a/>

Οι προσπάθειες του πολιτικού απαιτεώνα Κάλαχαν στη Γενεύη ΙΙ, Μέρος

Callaghan ο «καβαλάρης» και Kissinger το «άλογο», όχι αντίστροφα.

“
Κάποιοι ακόμα φοβούνται να παραδεχθούν τις κρυφές αλήθειες, θα καταρρεύσουν οι θεωρίες τους, τα χάρτινα άλλοθι τους, πάνω στα οποία έκτισαν χάρτινους πύργους Ιστορίας...

χάρτινα άλλοθι τους, πάνω στα οποία έκτισαν χάρτινους πύργους Ιστορίας...

Ναι, η ΙΣΤΟΡΙΑ ΧΡΕΙΑΖΕΤΑΙ ΝΑ ΞΑΝΑΓΡΑΦΤΕΙ

Παραθέτω τους συνδέσμους των 9

Αυτός ο τριχοτομικός χάρτης ήταν εισήγηση του Συντηρητικού βουλευτή Julian Amery και Υφυπουργού Πολέμου το 1957, στο Γρ. Αποικιών το 1958. Το 1959 ανέλαβε διαπραγματευτής εκ μέρους της βρετανικής Κυβέρνησης, των εκκρεμών θεμάτων που απέρρεαν από τις Συμφωνίες Ζυρίχης και Λονδίνου, με τους Γλ. Κληρίδη και Δρα Φ. Κιχουκ και διευθέτησαν, μεταξύ άλλων, και το μέγεθος των «Βρετανικών Κυρίαρχων Περιοχών». Ο Amery ήταν γαμπρός του Βρετανού Πρωθυπουργού Harold Macmillan. Ο ίδιος που τον Οκτώβριο του 1986 εισήχθη την «υφέρπουσα» αναγνώριση των κατεχομένων (creeping recognition). Πέθανε το 1996, ένας μέθυσος και κομπλεξικός. Τον αδελφό του John Amery τον κρέμασαν το 1945 για εσχάτη προδοσία ως προπαγανδιστή των Ναζι. <http://www.sigmalive.com/simerini/politics/445131/i-yferpousa-anagnorisi-ton-tourkokypriou> <https://www.onisilos.gr/?p=10258>

Δ', 15.8.2026

<https://simerini.sigmalive.com/article/2026/8/15/tourkike-eisbole-emerologiaka-tragikos-ioulios-kai-augoustos-1974c760e23c-0fde-4e11-ab7a-46ba3adb2688/>

Οι συνειδησεις των Βρετανών στις 14 Αυγούστου 1974 - «Δεν θα τα βάλλουμε με τους Τούρκους»!, Μέρος Ε', 23.8.2026

<https://simerini.sigmalive.com/article/2026/8/23/tourkike-eisbole-emerologiaka-tragikos-ioulios-kai-augoustos-19746b874cb3-e924-4afe-9ef8-4b0a2e584aaf/>

Τεκμηριωμένα: Callaghan ο «καβαλάρης» και Kissinger το «άλογο», όχι αντίστροφα, Μέρος Ζ', 30.8.2026

<https://simerini.sigmalive.com/article/2026/8/30/tourkike-eisbole-emerologiaka-tragikos-ioulios-kai-augoustos-1974e2e84373-3425-423c-8225-a3288f8079cb/>

Τι είπε ο Κίσινγκερ στους αμετανόητους Βρετανούς 19 Ιουλίου 1974 - Η διαφωνία Κίσινγκερ/Βρετανών 18-19 Ιουλίου θα δημοσιευόταν... Μέρος Η', 5.9.2026

<https://simerini.sigmalive.com/article/2026/9/6/tourkike-eisbole-emerologiaka-tragikos-ioulios-kai-augoustos-1974fac1bdd9-d1ad-45a5-af71-f131f87cf5c9/>

Κίσινγκερ 27.8.1974: Το μεγαλύτερο διπλωματικό κατόρθωμα (των Βρετανών) ήταν που άφησαν εκείνον να φανεί ο κακός των δικών τους διαπραγματεύσεων!, Μέρος Θ', 13.9.2026

<https://simerini.sigmalive.com/article/2026/9/13/tourkike-eisbole-emerologiaka-tragikos-ioulios-kai-augoustos-19745df8630e-313f-4f57-8fe0-3d74a9aa5fc8/>

«Ψερασμένα» αφηγήματα... Μέρος Ι' (9), 20.9.2026

<https://simerini.sigmalive.com/article/preview-article/2026/9/20/tourkike-eisbole-emerologiaka-tragikos-ioulios-kai-augoustos-197444ec1fe5-d9c6-48c6-87f3-a28566ac8a2f/>

Κίσινγκερ, 13.8.1974: Η επιστολή - φάνασμα Νίξον προς Ειζεβί δεν είχε να κάνει με την Κύπρο! Αλλά με την παραγωγή παπαρούνας στην Τουρκία!, 26.7.2026

<https://simerini.sigmalive.com/article/2026/7/26/kisingker-1381974-epistole-phantasma-nixon-pros-etzebit-den-eikhe-na-kanei-me-ten-kupro/>

ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ
ΧΑΡΑΛΑΜΠΙΔΗΣ

Μέρος Γ'

Τουρκοκύπριοι και Λινοπάμπακοι

Ανυπόκριτη αγάπη για την Κύπρο

Η αγάπη του ελληνο-τραφούς Μεχμέτ Κιαμίλ Πασά για τη γενέτειρά του Κύπρο ήταν πηγαία και ανυπόκριτη, όπως ειλικρινές ήταν και το ενδιαφέρον του για την ευημερία του λαού της. Και, από όποιο αξίωμα και αν κατείχε στην Οθωμανική Αυτοκρατορία, την βοηθούσε αθόρυβα και ποικιλότροπα. Φωτεινό παράδειγμα, η μουσική συνεργασία του με τον αείμνηστο Αρχιεπίσκοπο Σωφρόνιο για την επίλυση σοβαρών προβλημάτων που ταλαιπωρούσαν τον κυπριακό λαό. «Κατά το 1870 ο τότε Αρχιεπίσκοπος Σωφρόνιος έμελλε να μεταβή εις Κωνσταντινούπολιν διά τοπικά ζητήματα και ενημέρωσε τον Κιαμίλ, ο οποίος έστειλε ουσιαστικές επιστολές προς ισχυρούς φίλους του εν Κωνσταντινουπόλει, ίνα βοηθήσωνι την Αυτού Μακαριότητα διά τα υπέρ της Κύπρου ζητήματα...».

Με τα χαρισματικά του προσόντα, τη μόρφωση και την ευρυμάθειά του, σπάνια εφόδια για τους οθωμανούς υπαλλήλους του Δοβλετιού, ο ελληνο-νοτραφής Κιαμίλ μετά από μακρά ευδόκιμη υπηρεσία άρχισε να ανεβαίνει γρήγορα τα σκαλοπάτια της ανώτατης κρατικής ιεραρχίας. Και το 1881, ενώ ήταν Υφυπουργός Εσωτερικών, αρμόδιος για τα θέματα Βακουφίων (θρησκευτικών κληροδοτημάτων), έγινε Μέγας Βεζύρης (Πρωθυπουργός), αξίωμα που κράτησε μέχρι το 1887. Επί της πρώτης αυτής Πρωθυπουργίας του η Υψηλή Πύλη κράτησε θερμή αγγλόφιλη πολιτική, βλέποντας πάντοτε με υποψία τους Ρώσους και τους λοιπούς Σλάβους, τους οποίους ο Κιαμίλ θεωρούσε πάντοτε ως τους μεγαλύτερους εχθρούς των Τούρκων. Λόγω ακριβώς αυτής της θέσης ο Κιαμίλ επεδίωκε πάντοτε τη φιλία με την Ελλάδα, παρά τις έντονες αντιδράσεις στενών συμβούλων του Σουλτάνου.

Για δεύτερη φορά ο Κιαμίλ έγινε Μέγας Βεζύρης το 1896 και κατέβαλε μεγάλες προσπάθειες για συνεννόηση με την Ελλάδα και αποτροπή τού, αιχμηρού για τον Ελληνισμό, πολέμου του 1897. Γι' αυτές τις προσπάθειές του έπεσε στη δυσμένεια του Σουλτάνου Αμπντούλ Χαμίτ, απομακρύνθηκε από την Πρωθυπουργία και στάλθηκε διοικητής στη Σμύρνη, όπου το ελληνικό στοιχείο υπερετερούσε του τουρκικού, γι' αυτό και οι Τούρκοι την αποκαλούσαν «Γκασούρ Ιομίρ», δηλαδή Σμύρνη των Απίστων. Στη θέση αυτή παρέμεινε δέκα χρόνια περίπου και κατέβαλε μεγάλες προσπάθειες για την πρόοδο των κατοίκων της.

Πτώση λόγω... ανεξαρτησίας

Το 1907 κλήθηκε πάλι από τον Σουλτάνο για τρίτη φορά, να αναλάβει τα καθήκοντα του Μεγάλου Βεζύρη. Αμέσως άρχισε να προβαίνει σε ανακατατάξεις στην κυβερνητική μηχανή. Τόλμησε να τα βάλει με το Κομιτάτο των φανατικών μισελλήνων Νεοτούρκων και, σε μια επίδειξη δύναμης, έπαυσε τους δύο προσκεκλιμένους σ' αυτό πανίσχυρους Υπουργούς των Στρατιωτικών

και Ναυτικών, αντικαθιστώντας τους με δύο χριστιανούς, έναν Έλληνα και έναν Αρμένιο. Γράφει σχετικά στο βιβλίο του «Η Τουρκία καταρρέουσα» ο Ουίλιαμ Μίλλερ: «Τη 28η 1908 ο Σουλτάνος ήνοιξε την Βουλήν και ανήγγειλεν, διά λόγου, ότι η πρόθεσίς του να κυβερνήσει συνταγματικώς ήτο αμετάβλητος. Αλλά την πραγματικήν δύναμιν είχε το Κομιτάτον». Και παρατηρεί ο Μίλλερ: «Ο Κιαμίλ προέβη εις επίδειξιν ανεξαρτησίας διά της παύσεως των δύο Υπουργών των Στρατιωτικών και των Ναυτικών, οίτινες είχαν διορισθεί υπό του Κομιτάτου. Οι αποτελούντες αυτό εξεδικήθησαν, προκαλέσαντες την ψήφισιν ελλείψεως εμπιστοσύνης προς τον Μέγαν Βεζύρην και αγαγόντας ούτως εις την πτώσιν του».

Έτσι, οι Νεότουρκοι έριξαν τον Κιαμίλ και ο Σουλτάνος έμεινε έρμαιο στα χέρια τους. Τόσο τους τύφλωνε το ανθελληνικό τους μένος και το μίσος τους προσωπικά εναντίον του Κιαμίλ, που τον κατηγορούσαν ως Έλληνα και Κρυπτοχριστιανό, και δεν τους επέτρεπε να αντιληφθούν τον επικείμενο πόλεμο των βαλκανικών κρατών εναντίον της ψυχωραγαύσας Οθωμανικής Αυτοκρατορίας. Και όταν είχαν αντιληφθεί ότι ο πόλεμος ήταν πια αναπόφευκτος, ο Σουλτάνος και οι Νεότουρκοι θυμήθηκαν τον Κιαμίλ και τον κάλεσαν να αναλάβει, για τέταρτη φορά, την Πρωθυπουργία. Ήταν, όμως, πολύ αργά για ν' αποτρέψει τον πόλεμο, παρά τις απεγνωσμένες προσπάθειές του.

Από την πρώτη στιγμή που ανέλαβε τα καθήκοντα του Μεγάλου Βεζύρη, ο Κιαμίλ προσπαθούσε απεγνωσμένα ν' αποτρέψει τον πόλεμο των συνασπισμένων κρατών της Βαλκανικής Χερσονήσου, που ορθά προέβλεπε ότι θα ήταν καταστροφικός για την Τουρκία. Πίστευε ότι θα μπορούσε να πείσει

την Ελλάδα να μην μπει στον πόλεμο κατά της Τουρκίας, και εισηγήθηκε στον Σουλτάνο να της δοθεί η Κρήτη και να ικανοποιηθούν μερικά άλλα ανώδυνα για την Τουρκία αιτήματα, που αφορούσαν τη Θράκη και τη Μακεδονία. Αλλά οι κοντόφθαλμοι και πολεμοχαρείς, κακοί σύμβουλοι του Σουλτάνου, που συνεργάζονταν και συνωμοτούσαν σε βάρος του διορισμένου και συνετού Κιαμίλ, ματαίωσαν τις προσπάθειές του αυτές. Σε λίγο, όμως, ξέσπασε ο Βαλκανικός Πόλεμος, όπως είχε προβλέψει, και η Τουρκία έχανε το ένα μετά το άλλο τα ευρωπαϊκά-βαλκανικά εδάφη της επικράτειάς της. Κυνηγημένος σε όλα

Κιαμίλ Πασά να εγκαταλείψει την Πρωθυπουργία, θέτοντάς του το πιστόλι στον κρόταφο, ενώ συνεδρίαζε το Υπουργικό του Συμβούλιο.

Αναφορά του Τραπεζούντος Χρύσανθου

Για τη συμπεριφορά του Κιαμίλ έναντι των Ελλήνων και γενικά των χριστιανικών πληθυσμών της Μικράς Ασίας κάνει αναφορά σε επιστολή του προς τη Διάσκεψη της Ειρήνης του Παρισιού του 1919, ο τότε Μητροπολίτης Τραπεζούντος και μετά τη Μικρασιατική Καταστροφή Αρχιεπίσκοπος Αθηνών και Πάσης Ελλάδος Χρύσανθος, στην οποία επισημαίνει:

«Το Σααλναμέ, ήτοι, η επίσημος στατιστική του έτους 1908, εις το Βιλαέτιον Τραπεζούντος ανεβίβαζε τον ελληνικόν πληθυσμόν εις 500.000, μόνον εις αυτό το Βιλαέτιον.

»Το 1912, η φιλελευθέρα Κυβέρνησις του Κιαμίλ Πασά, κατόπιν επισήμου συμφωνίας μετά των Πατριαρχείων, έδωσε επτά βουλευτικά έδρα εις τους Έλληνες του Πόντου, εξ ων τρεις εις την περιφέρειαν Τραπεζούντος, δύο εις την Σαμψούντος και ανά μίαν εις τας περιφέρειας Καρά-Χισάρ και Σινώπης. Ούτω, η Κυβέρνησις του Κιαμίλ Πασά επισήμως ανεγνώρισεν ότι υπήρχον 700.000 Έλληνες εν Πόντω, δεδομένου ότι, κατά τους τουρκικούς εκλογικούς νόμους, επί 100.000 κατοίκων εξελέγето εις βουλευτής της τουρκικής Βουλής. Προσέει, και αυτή η Κυβέρνησις των Νεοτούρκων αναγνωρίζουσα, την αριθμητικήν οπουδαιότητα των Ποντίων».

Δεν παραλείπει ο μεγάλος εκείνος ιεράρχης να αναφερθεί με επίσημα στοιχεία στις χιλιάδες των εξολαισθέντων με τη βία Ελλήνων του Πόντου. Γράφει σχετικά: «Ο ελληνικός πληθυσμός

του Πόντου ανέρχεται εις 850.000, εκ των οποίων 250.000 ευρίσκονται νυν -1919- εν τη νοτίω Ρωσία και τω Καυκάσω. Ο μουσουλμανικός πληθυσμός της ίδιας περιφέρειας υπολογίζεται εις 1.068.000, εκ των οποίων, 232.000 κατοικοῦσιν εις την επαρχίαν του Λαζιστάν, ως εκ τούτου, εις την Περιφέρειαν του Πόντου μένουσι 836.000 μουσουλμάνοι. Εν άλλοις λέξεσι, το ελληνικόν και το μουσουλμανικόν στοιχείον είναι περίπου ισάριθμα. Οι μουσουλμάνοι του Πόντου ανήκουσιν εις διαφόρους φυλάς. Εκ του ολικού αριθμού, 340.000 είναι γνήσιοι Τούρκοι, 200.000 είναι Σουρμενίται, 50.000 Κιρκάσιοι, 200.000 Ορφίται και 50.000 Σιαυριώται, οι οποίοι Σιαυριώται είναι χριστιανοί, τους οποίους η τουρκική κυβέρνησις, παρά τας διαμαρτυρίας αυτών, ήναγκασε να μείνωσι προσετημένοι εις τον Ισλαμισμόν.

»Ορφίται και οι Τονγλίδες ουδέποτε ελπομόνησαν την ελληνικήν καταγωγήν των. Οι Ορφίται εξολαισθήσαν προ 180 ετών. Διατηρούσι εϊσέτι χριστιανικά τινά ήθη. Φυλάττουσι το Ευαγγέλιον ως πολύτιμα κειμήλια, αι δε σύζυγοι των δεν γνωρίζουσι καμμίαν άλλην γλώσσαν πλην της Ελληνικής...».

Επίσημοι της αποικιακής κυβέρνησης, ο Αρχιεπίσκοπος και πλήθος παραγόντων, Ελληνοκύπριοι και Τουρκοκύπριοι, τον εκτιμούσαν και τον σεβόνταν. Ο Κιαμίλ είχε αναποδώσει τη φιλοφρονητική επίσκεψη στον Αρχιεπίσκοπο Κύριλλο Β' στην Αρχιεπισκοπή και αντάλλαξαν απόψεις για την πρόοδο του κυπριακού λαού στο σύνολό του. Από την Αρχιεπισκοπή ο Κιαμίλ πήγε στο απέναντι Παγκύπριο Γυμνάσιο, την πνευματική του τροφό, συναντήθηκε με τους καθηγητές και μίλησε, σε άπταιστα Ελληνικά, στους μαθητές, δίνοντάς τους νουθεσίες και παραγγέλλοντάς τους να αγαπούν τον τόπο τους και να εργαστούν για την πρόοδο και την προκοπή του.

Λίγο αργότερα επέστρεψε στην Κωνσταντινούπολη, μέσω Βηρυτού και Σμύρνης. Κατά τον γυρισμό του στην Κύπρο πέρασε από τον Πειραιά, όπου δέχθηκε τους δημοσιογράφους στους οποίους ανέπτυξε τις θέσεις του για την κατάσταση που επικρατούσε στα Βαλκάνια και τη Μέση Ανατολή. Ο γηραιός πολιτικός υποστήριξε και πάλι με ζέση και επιχειρήματα τη σύναψη ελληνιτουρκικής συμμαχίας. Γυρίζοντας στην Κύπρο συνέχισε να ενδιαφέρεται για το μέλλον της τασοόμενος υπέρ της ειρηνικής συμβίωσης και αγαστής συνεργασίας Ελλήνων και Τούρκων, μέχρι που τον πρόδωσε η καρδιά του και τον βρήκε ο θάνατος στις αρχές Νοεμβρίου 1913. Στην κηδεία του παρέστησαν ο Άγγλος Υπάτος Αρμοστής καθώς και Έλληνες και Οθωμανοί προύχοντες απ' όλα τα μέρη της Κύπρου. Ο Κιαμίλ τάφηκε στο προαύλιο του τεμένους Αράπ Αχμέτ, στην κατεχόμενη Λευκωσία.

Το εγκώμιο τού κυπριακής καταγωγής Οθωμανού πολιτικού έπλεξαν όλες οι τότε εκδιδόμενες ελληνικές εφημερίδες της Κύπρου. Ο Μανιάτης εθνικός αγωνιστής Νικόλαος Καταλάνος, διευθυντής του «Κυπριακού Φύλακος», έγραψε για τον Κιαμίλ και τα εξής: «Ασπὴρ πρώτου μεγέθους απαοβέσθη τω μακαρθεανικῷ στερεώματι, διανύσας εν αὐτῷ φωτεινήν και περίλαμπρον τροχιάν...». Και ο Κωνσταντίνος Μυριανθόπουλος, που εγνώριζε προσωπικά τον Κιαμίλ, έγραψε: «Ο Κιαμίλ Πασάς υπήρξεν ασφαλώς η ευρυτέρα και φωτεινότερα διάνοια εν τη νεωτέρα Τουρκία...».

**Το Δ' Μέρος την επόμενη Κυριακή*

Ο ελληνοτραφής
Μέγας Βεζύρης
Μεχμέτ Κιαμίλ
Πασάς- Κυπριολή.

“
Κωνσταντίνος Μυριανθόπουλος: «Ο Κιαμίλ Πασάς υπήρξεν ασφαλώς η ευρυτέρα και φωτεινότερα διάνοια εν τη νεωτέρα Τουρκία...»

τα μέτωπα ο τουρκικός στρατός, όσος δεν παραδόθηκε, ζητούσε ανακωχή, για να προλάβει την πλήρη συντριβή του. Ο Κιαμίλ, στην κρίσιμη για την Τουρκία αυτή στιγμή, προσπαθούσε να πετύχει μια ένωμη ειρήνη, έτσι και οδυνηρή, για ν' αποτρέψει μεγαλύτερη καταστροφή. Ο Σουλτάνος, περιστοιχισμένος από κακούς συμβούλους και φανατικούς Νεοτούρκους, ήταν αδύναμος και ανίκανος να ασκήσει τα καθήκοντά του. Οι Νεότουρκοι εκμεταλλεύτηκαν την αδυναμία αυτή του Σουλτάνου και εξανάγκασαν τον

PISA 2025: ΑΝΗΣΥΧΗΤΙΚΑ ΤΑ ΕΥΡΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Ένα στα δύο παιδιά 15 ετών χωρίς τις βασικές δεξιότητες

Το 43,5 % στην Κύπρο υστερούν ταυτόχρονα σε κατανόηση κειμένου, Μαθηματικά και Φυσικές Επιστήμες

ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΟΚΚΙΝΟΣ

Προχωρούν από τάξη σε τάξη, όμως στα 15 τους σχεδόν οι μισοί μαθητές στην Κύπρο δεν έχουν φτάσει στο βασικό επίπεδο σε τρία κρίσιμα πεδία: κατανόηση κειμένου, Μαθηματικά και Φυσικές Επιστήμες. Η νέα έρευνα PISA καταγράφει ποσοστό 43,5% κάτω από το όριο και στα τρία μαζί, όταν ο μέσος όρος του ΟΟΣΑ είναι 19,7%. Ο αριθμός προκαλεί ανησυχία για όσα συμβαίνουν πριν από την εξέταση: σε ποια τάξη φαίνονται τα πρώτα κενά, ποιος τα αναγνωρίζει και πώς βοηθείται το παιδί να τα καλύψει; Γιατί, όταν η δυσκολία εντοπίζεται στα 15, έχουν προηγηθεί χρόνια μαθημάτων, εργασιών και αξιολογήσεων. Η συζήτηση για το PISA αφορά, τελικά, την καθημερινή δουλειά του σχολείου πολύ περισσότερο από τη θέση της Κύπρου σε μια κατάταξη.

Τι ακριβώς έδειξε η έρευνα

Το 43,5% αφορά τους 15χρονους που βρέθηκαν κάτω από το επίπεδο 2, το βασικό όριο επάρκειας του PISA, και στα τρία εξεταζόμενα πεδία. Δεν πρόκειται για παιδιά που «δεν ξέρουν να διαβάζουν», ούτε για ποσοστό αποτυχίας σε σχολικές εξετάσεις. Το πρόγραμμα του ΟΟΣΑ εξετάζει αν οι μαθητές μπορούν να χρησιμοποιήσουν όσα έμαθαν για να κατανοήσουν πληροφορίες, να

αντιμετωπίσουν ένα πρόβλημα και να αξιολογήσουν δεδομένα.

Η ταυτόχρονη χαμηλή επίδοση έχει μεγαλύτερο βάρος από μian αδυναμία σε ένα μόνο μάθημα. Δείχνει ότι, για σημαντικό τμήμα των μαθητών, η προσπάθεια να αξιοποιήσουν τη γνώση συναντά εμπόδια σε διαφορετικά αντικείμενα. Το PISA μετρά την επίδοση δείγματος 15χρονων και δίνει εικόνα για το εκπαιδευτικό σύστημα· δεν αποτελεί διάγνωση για

Στην όγδοη τάξη, το 59% των μαθητών στην Κύπρο μένουν κάτω από το βασικό επίπεδο ψηφιακών δεξιοτήτων, έναντι 43% στην ΕΕ. Πρόκειται για ξεχωριστή έρευνα, η οποία δείχνει ότι οι δυσκολίες απλώνονται και πέρα από τα μαθήματα του PISA

κάθε παιδί, ούτε εξηγεί από μόνο του γιατί προέκυψαν τα κενά.

Στο άλλο άκρο, μόλις 4,6% των μαθητών στην Κύπρο πέτυχαν υψηλή επίδοση έστω σε ένα από τα τρία πεδία. Στον ΟΟΣΑ το ποσοστό φτάνει το 11,9%. Οι μέσες βαθμολογίες της Κύπρου ήταν 411 μονάδες στις Φυσικές Επιστήμες, 379 στην κατανόηση κειμένου και 412

στα Μαθηματικά, έναντι 482, 461 και 463 αντίστοιχα στον ΟΟΣΑ.

Χαμηλά και στον επόμενο κύκλο

Σε σχέση με την αξιολόγηση του 2022, η Κύπρος διατήρησε την ίδια βαθμολογία στις Φυσικές Επιστήμες. Στην κατανόηση κειμένου η διαφορά ήταν μείον δύο μονάδες και στα Μαθηματικά μείον επτά. Οι αριθμοί αυτοί δεν περιγράφουν γενικευμένη νέα κατάρρευση. Περιγράφουν ένα σύστημα που παρέμεινε χαμηλά, παρά το πέρασμα τριών ετών. Για τα παιδιά που βρίσκονται κάτω από το βασικό επίπεδο, η σταθερότητα αυτή δεν αρκεί.

Οι προειδοποιήσεις είχαν προηγηθεί. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, στην έκθεσή της για την κυπριακή εκπαίδευση, κατέγραψε ότι το 2022 το 53,2% των μαθητών είχαν χαμηλή επίδοση στα Μαθηματικά, έναντι 29,5% στην ΕΕ. Πρόκειται για ποσοστό που αφορά ένα μόνο μάθημα και διαφορετική χρονιά· δεν συγκρίνεται απευθείας με το 43,5% του PISA 2025, το οποίο καλύπτει και τα τρία πεδία. Επιβεβαιώνει, ωστόσο, ότι οι δυσκολίες είχαν ήδη αποτυπωθεί στις μετρήσεις.

Η ίδια έκθεση δείχνει ποιοι μαθητές κινδύνευαν περισσότερο να μείνουν πίσω. Το 2022, το 69,8% όσων ανήκαν στο χαμηλότερο κοινωνικοοικονομικό τέταρτο δεν έφτασαν στο ελάχιστο επίπεδο στα Μαθηματικά. Ο αντίστοιχος μέσος όρος της ΕΕ ήταν 48%. Η προέλευση ενός παιδιού δεν καθορίζει την πορεία του. Τα στοιχεία, όμως, ζητούν μια σαφή απάντηση: πώς φτάνει η πρόσθετη βοήθεια σε όποιον τη χρειάζεται, ανεξάρτητα από τις δυνατότητες της οικογένειάς του;

Γρήγορες και λανθασμένες απαντήσεις

Στους αναλυτικούς πίνακες του PISA υπάρχει ένα ακόμη εύρημα για την Κύπρο. Το 24,9% των απαντήσεων σε ερωτήσεις κατανόησης κειμένου δόθηκαν γρήγορα και ήταν λανθασμένες. Στον ΟΟΣΑ, το αντίστοιχο ποσοστό ήταν 8,9%. Η μέτρηση αφορά απαντήσεις, όχι μαθητές. Δεν μας λέει γιατί κάποιος απάντησε βιασικά: μπορεί να μην κατανόησε το κείμενο, να έχασε

Το 26,2% των μαθητών στην Κύπρο φοιτούν σε σχολεία όπου προσφέρεται βοήθεια από συμμαθητές, έναντι 51,2% στον ΟΟΣΑ. Ο δείκτης του PISA 2025 αφορά την ύπαρξη αυτής της μορφής στήριξης, όχι το πόσο μαθητές την χρησιμοποίησαν

την προσοχή του ή να συνέβη κάτι άλλο. Θα ήταν αυθαίρετο να χρεωθεί το εύρημα, χωρίς πρόσθετα στοιχεία, στα κινητά ή στις οθόνες.

Αξίζει, πάντως, να εξεταστεί μαζί με τη χαμηλή βαθμολογία στην ανάγνωση. Ένας μαθητής χρειάζεται να καταλάβει την εκφώνηση και να ξεχωρίσει τις χρήσιμες πληροφορίες ακόμη κι

όταν λύνει πρόβλημα Μαθηματικών ή εξετάζει ένα επιστημονικό ερώτημα. Πόσος χρόνος αφιερώνεται στο σχολείο στην προσεκτική ανάγνωση και στην εξήγηση μιας απάντησης, πέρα από την απομνημόνευση της ύλης;

Η απάντηση αρχίζει πριν από τα 15

Η Υπουργός Παιδείας Αθηνά Μιχαλίδου αναγνώρισε, μετά τη δημοσίευση των αποτελεσμάτων, την ανάγκη σοβαρών μεταρρυθμίσεων. Επικαλέστηκε ως θετικό στοιχείο την αύξηση των μαθητών από χαμηλότερα κοινωνικοοικονομικά στρώματα που πετυχαίνουν υψηλές επιδόσεις. Αναφέρθηκε επίσης σε τοπικές αξιολογήσεις στη Δημοτική και τη Μέση Εκπαίδευση, καθώς και σε συνεργασία με εμπειρογνώμονες του PISA. Αυτά τα στοιχεία αξίζουν προσοχής. Δεν μικραίνουν, όμως, την ομάδα των παιδιών που δεν έφτασε στο βασικό όριο.

Το επόμενο βήμα χρειάζεται μετρήσιμες απαντήσεις. Σε ποια τάξη εντοπίζονται οι δυσκολίες στην κατανόηση κειμένου; Πόσοι μαθητές δέχονται οργανωμένη ενίσχυση, πόσο διαρκεί και πώς ελέγχεται αν απέδωσε; Οι τοπικές αξιολογήσεις μπορούν να βοηθήσουν, εφόσον τα ευρήματά τους οδηγούν σε έγκαιρη στήριξη μέσα στο σχολείο.

Η επόμενη διεθνής αξιολόγηση θα δείξει αν άλλαξε η συνολική εικόνα. Το παιδί που δυσκολεύεται σήμερα χρειάζεται απάντηση νωρίτερα: να αναγνωριστεί το κενό του, να λάβει βοήθεια και να διαπιστωθεί αν προχωρεί. Εκεί κρίνεται τι θα σημαίνει στην πράξη η ανησυχία που προκάλεσε το 43,5%.

ΜΕΓΑΛΩΝΕΙ Η ΑΠΟΣΤΑΣΗ ΑΠΟ ΤΟΝ ΥΠΟΛΟΙΠΟ ΠΛΗΘΥΣΜΟ

Ένας στους τρεις ηλικιωμένους σε κίνδυνο φτώχειας

Στο 33,2 % έφθασε ο δείκτης για τους άνω των 65, από 26,9 % το 2023.
Στο προσκήνιο η επάρκεια των χαμηλών συντάξεων

ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΟΚΚΙΝΟΣ

Ένας στους τρεις κατοίκους της Κύπρου ηλικίας 65 ετών και άνω βρίσκεται σε κίνδυνο φτώχειας, σύμφωνα με την τελευταία Έρευνα Εισοδήματος και Συνθηκών Διαβίωσης της Στατιστικής Υπηρεσίας. Το ποσοστό έφθασε στο 33,2%, από 31,1% στην προηγούμενη έρευνα και 26,9% δύο χρόνια νωρίτερα. Για το σύνολο του πληθυσμού ο αντίστοιχος δείκτης περιορίζεται στο 14,9%. Η διαφορά ξεπερνά πλέον τις 18 ποσοστιαίες μονάδες. Πίσω από αυτήν τη σύγκριση βρίσκεται ένα συγκεκριμένο ερώτημα: πόσο επαρκεί το εισόδημα που έχουν στη διάθεσή τους οι ηλικιωμένοι, ιδιαίτερα όσοι στηρίζονται σε χαμηλή σύνταξη; Ο δείκτης μετρά τον εισοδηματικό κίνδυνο μετά την καταβολή συντάξεων και επιδομάτων· δεν μετρά πόσοι στερούνται τα βασικά.

Η διαφορά ανά ηλικία

Η επιδείνωση στους άνω των 65 δεν ακολουθεί την πορεία του συνολικού δείκτη. Από το 2023 έως το 2025 ο κίνδυνος φτώχειας για τους ηλικιωμένους αυξήθηκε κατά 6,3 ποσοστιαίες μονάδες. Για ολόκληρο τον πληθυσμό έμεινε ουσιαστικά σταθερός: 14,9% το 2023, 14,6% το 2024 και ξανά 14,9% το 2025. Στις ηλικίες 18 έως 64 ετών το τελευταίο ποσοστό ήταν 10,3%, ενώ

στα παιδιά έως 17 ετών 12,7%. library. cystat.gov.cy

Η διαφορά δεν σημαίνει ότι όλοι όσοι έχουν περάσει τα 65 βρίσκονται στην ίδια οικονομική θέση. Άλλοι λαμβάνουν σύνταξη και συμπληρωματικό εισόδημα, άλλοι ζουν με μέλη της οικογένειάς τους και άλλοι συντηρούν μόνοι το νοικοκυριό τους. Ο πίνακας της Στατιστικής Υπηρεσίας καταγράφει, όμως, την ίδια κατεύθυνση για την ηλικιακή ομάδα επί δύο συνεχόμενες έρευνες: το ποσοστό κάτω από το σχετικό εισοδηματικό όριο αυξάνεται.

Οι 167.000 κάτοικοι που καταγράφει η έρευνα διατρέχουν κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού. Ο αριθμός περιλαμβάνει περισσότερες κατηγορίες απ' όσους βρίσκονται κάτω από το εισοδηματικό όριο και αφορά όλες τις ηλικίες, όχι μόνο τους άνω των 65

Τι μετρά το όριο

Για ένα νοικοκυριό ενός ατόμου, το όριο κινδύνου φτώχειας της έρευνας 2025 υπολογίστηκε σε €13.240 ετησίως, περίπου €1.103 τον μήνα. Στην προηγούμενη έρευνα ήταν €12.400. Το

όριο αντιστοιχεί στο 60% του διάμεσου ισοδύναμου διαθέσιμου εισοδήματος. Πρόκειται για μέτρο σύγκρισης των εισοδημάτων και όχι για υπολογισμό του ποσού που χρειάζεται κάποιος για να πληρώσει ιφρόφιμα, ρεύμα, φάρμακα και στέγαση.

Η έρευνα φέρει την ένδειξη «2025», δημοσιεύθηκε τον Μάρτιο του 2026 και αφορά εισοδήματα του 2024. Τα ποσοστά δεν αποτυπώνουν, συνεπώς, τις αυξήσεις συντάξεων του 2025 ή του 2026. Επειδή το όριο μεταβάλλεται μαζί με τα εισοδήματα του πληθυσμού, η άνοδος του δείκτη από μόνη της δεν δείχνει πόσο άλλαξε σε ευρώ το εισόδημα κάθε ηλικιωμένου, ούτε τεκμηριώνει μία και μοναδική αιτία για την επιδείνωση.

Τρία διαφορετικά ποσά

Για το 2026 οι Υπηρεσίες Κοινωνικών Ασφαλίσεων ανακοίνωσαν κατώτατη σύνταξη €450,35 τον μήνα για δικαιούχους χωρίς εξαρτώμενα, πλήρη βασική σύνταξη €529,82 και κοινωνική σύνταξη €429,15. Οι τρεις παροχές αφορούν διαφορετικές περιπτώσεις. Η βασική σύνταξη, για παράδειγμα, δεν ταυτίζεται υποχρεωτικά με το τελικό ποσό που παίρνει ένας ασφαλισμένος, καθώς μπορεί να προστίθεται συμπληρωματικό μέρος. Ούτε μπορεί να συγκριθεί μία μεμονωμένη παροχή απευθείας με το όριο φτώχειας χωρίς να ληφθούν υπόψη τα υπόλοιπα εισοδήματα και τα μέλη του νοικοκυριού. www.mlsi.gov.cy

Η σχέση σύνταξης και καθημερινών εξόδων παραμένει, πάντως, ουσιαστική για όποιον ζει με χαμηλό σταθερό

εισόδημα. Το ενοίκιο, όπου υπάρχει, ο λογαριασμός ρεύματος και οι αγορές του μήνα πληρώνονται από το ίδιο διαθέσιμο ποσό. Η στατιστική έρευνα εντοπίζει την έκταση του εισοδηματικού κινδύνου· δεν περιγράφει τον προϋπολογισμό κάθε συνταξιούχου, ούτε επιτρέπει να αποδοθεί η άνοδος του ποσοστού αποκλειστικά στην ακρίβεια.

Οι ανάγκες που φέρνει η ηλικία

Η συζήτηση για το διαθέσιμο εισόδημα έχει και μια πλευρά που δεν

παθήσεις, με βάση στοιχεία του 2022. Στις καθημερινές δραστηριότητες, περιορισμούς ανέφερε το 26% των γυναικών αυτής της ηλικίας και το 11% των ανδρών. Τα ποσοστά περιγράφουν ανάγκες υγείας και φροντίδας, όχι δαπάνες που πληρώνονται από την τσέπη των ηλικιωμένων. Η έρευνα εισοδήματος δεν συνδέει αυτές τις ανάγκες με την αύξηση του κινδύνου φτώχειας.

Η επίδραση συντάξεων και επιδομάτων

Οι συντάξεις έχουν μετρήσιμη επίδραση στον γενικό πληθυσμό. Αν αφαιρεθούν από τον υπολογισμό μαζί με τα κοινωνικά επιδόματα, ο κίνδυνος φτώχειας φθάνει στο 33,6%. Με τις συντάξεις υποχωρεί στο 21,7% και, αφού προστεθούν τα επιδόματα, στο 14,9%. Πρόκειται για στοιχεία που αφορούν όλες τις ηλικίες. Δεν αποκαλύπτουν πόσοι από τους άνω των 65 βγαίνουν πάνω από το όριο χάρη σε συγκεκριμένη παροχή. Το τελικό 33,2% για τους ηλικιωμένους έχει ήδη υπολογιστεί αφού συνυπολογίστηκαν οι κοινωνικές μεταβιβάσεις.

Το Υπουργείο Εργασίας έχει συμπεριλάβει τη μείωση του κινδύνου φτώχειας των συνταξιούχων στους στόχους της συνταξιοδοτικής μεταρρύθμισης. Ο σχεδιασμός προβλέπει νέα αναδιανεμητική βασική σύνταξη στη θέση της κατώτατης και της κοινωνικής. Στον δημοσιευμένο προγραμματισμό δεν προσδιορίζονται το τελικό ύψος της νέας παροχής και ο αριθμός όσων θα τη δικαιούνται. Η έρευνα εισοδήματος προηγείται της μεταρρύθμισης και δεν αποτυπώνει την επίδρασή της.

Το 2024 οι γυναίκες άνω των 65 αντιμετώπιζαν υψηλότερο κίνδυνο φτώχειας από τους άνδρες συνολικά τους σε 22 χώρες της ΕΕ, μεταξύ τους και η Κύπρος. Η διαφορά στην ΕΕ ήταν 5,6 ποσοστιαίες μονάδες, σύμφωνα με τη Eurostat

φαίνεται στον πίνακα της φτώχειας: τις ανάγκες φροντίδας. Στο Προφίλ Υγείας της Κύπρου για το 2025, που εκπόνησαν ο ΟΟΣΑ και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, περισσότεροι από τέσσερεις στους δέκα κατοίκους ηλικίας 65 ετών και άνω ανέφεραν πολλαπλές χρόνιες

“ Η ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΑΣ

Η ισχυρή έκρηξη που σημειώθηκε το πρωί της Παρασκευής σε παλιό κτήριο στην οδό Λυσικράτους, στην Πλάκα, άφησε πίσω της εικόνες εκτεταμένης καταστροφής στην καρδιά του ιστορικού κέντρου της Αθήνας. Τμήματα του κτηρίου κατέρρευσαν, ενώ συντρίμια, σπασμένα τζάμια και οικοδομικά υλικά σκορπίστηκαν σε μεγάλη ακτίνα, προκαλώντας ζημιές και στη γύρω περιοχή. Οι εναέριες λήψεις από το σημείο αποτύπωσαν με τον πιο χαρακτηριστικό τρόπο τη σφοδρότητα της έκρηξης και το μέγεθος της καταστροφής, σε μίαν από τις πιο πολυσύχναστες και αναγνωρίσιμες γειτονίες της Αθήνας.

Τους «αναστατώνουν» τα F-16

Δεν ξέρω τι πρόβλημα έχουν εκεί στο ΑΚΕΛ και μόλις ακούσουν για τα ελληνικά F-16, που σταθμεύουν στην Κύπρο για να την προστατεύουν, παθαίνουν κάποιο είδος (πολιτικού) αμόκ. Έθεσαν το θέμα και σε κοινή συνεδρία των Επιτροπών Άμυνας και Μεταφορών της Βουλής, που συζητούσαν τους κινδύνους από τις παράνομες πτήσεις τουρκικών στρατιωτικών αεροσκαφών και ντύνουν στον εναέριο χώρο της Κύπρου.

Βουλευτές της Αριστεράς διερωτήθηκαν «ρε, μπας και οι Τούρκοι αφορμολοούνται στις παρανομίες τους από την παρουσία των ελληνικών F-16;». Και διατύπωσαν επίσης τις ανησυχίες τους, ότι οι χαμηλές πτήσεις των ελληνικών μαχητικών ενδέχεται να προκαλούν αναστάτωση σε πολίτες και τουρίστες! Μάνα μου, ρε! Αυτό θα πει φιλολαϊκό κόμμα, που γνοιάζεται για τα αισθήματα των πολιτών. Οπδήποτε αναστατώνει ή φοβισιάζει τον λαό, βρίσκει απέναντί του δυναμικά την Εζεκία Παπαϊωάννου.

Μα επιτρέπεται, σιόρ, να πιετούν χαμηλά τα F-16 και να ξιπτάζουν τους αμέριμνους πολίτες (και τους πολύπαιτους τουρίστες μας); Να πιετούν πιο ψηλά, κύριε Πάλα, άσχετα αν οι χαμηλές πτήσεις, που ξεκινούν από την Αεροπορική Βάση «Ανδρέας Παπανδρέου» και ακολουθούν τη διαδρομή Πάφος-Τρόδος-Λάρνακα, πραγματοποιούνται στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων που προβλέπονται από τα πρωτόκολλά τους. Να αλλάξουν τα πρωτόκολλα, για να μην αναστατώνονται οι κάτοικοι

της περιοχής Κιτίου-Περβολιών, που είναι προπύργια του ΑΚΕΛ στην επαρχία Λάρνακας.

Εντάξει, πέρα από την τλάκα, δεν είναι μόνον τώρα που η Αριστερά ανηδρά στην παρουσία ελληνικών πολεμικών αεροσκαφών στην Κύπρο, ακόμη και για συμβολικές πτήσεις πάνω από τη στρατιωτική παρέλαση της 1ης Οκτωβρίου.

Το 2018, όταν έκαναν την εμφάνισή τους τα F-16 πάνω από τη στρατιωτική παρέλαση για την επέτειο της ίδρυσης της Κυπριακής Δημοκρατίας, ο τότε εκπρόσωπος Τύπου και νυν Γενικός Γραμματέας του ΑΚΕΛ, Στέφανος Στεφάνου, διερωτήθηκε «ποια μηνύματα θέλαμε να εκπέμψουμε με τις υπερπτήσεις των ελληνικών αεροσκαφών προς την τουρκοκυπριακή κοινότητα;».

Το ΑΚΕΛ εσκεμμένα παραγνωρίζει το γεγονός ότι τα μηνύματα από την παρουσία των ελληνικών μαχητικών δεν είναι προς τους Τουρκοκυπρίους που απευθύνονται, αλλά προς την κατοχική Τουρκία.

Ας αφήσουν, λοιπόν, τα κωμικά επιχειρήματα ότι οι πτήσεις των F-16 αναστατώνουν, τάχα, τους πολίτες και τους τουρίστες (ακόμα λίγο και θα μας πούν ότι αναστατώνουν και τα... φλαμίνγκο) και να μας πούνε ευθέως αν υποστηρίζουν την απομάκρυνση των ελληνικών μαχητικών και της ελληνικής φρεγάτας από την Κύπρο, για να μην ενοχλείται ο φίλος τους ο Έρχιουρμαν (και ο φίλος του Έρχιουρμαν, ο Χιλέρντογαν).

ΚΥΠΡΟΦΡΕΝΗΣ

«Βενιέτες στην Πινδάρου»

Ξαναξύπνησαν οι παλιές βενιέτες στον Δημοκρατικό Συναγερμό, με αφορμή, αυτήν τη φορά, τον διορισμό του Νίκου Τornaρίτη ως Ειδικού Πολιτικού Απεσταλμένου του Προέδρου Χριστοδουλίδη για το Κυπριακό σε χώρες της Ασίας και της Αφρικής.

Το κλίμα μύριζε ήδη μπαλωθίες από τις... μπαλωθίες που αντάλλαξαν από τις προεδρικές εκλογές του 2023 οι... Αβερωφάκηδες με τους Χριστοδουλάκηδες, σε μια (κρηπικών προδιαγραφών) βενιέτα που συνεχίζεται ακόμα και θα συνεχίζεται μέχρι τις Προεδρικές του 2028.

Όταν έγινε γνωστός ο διορισμός Τornaρίτη, οι μπαλωθίες έγιναν πυκνότερες. Πρωταγωνιστής, από πλευράς της οικογένειας των Συναγερμάκηδων, στις επιθέσεις κατά των Χριστοδουλάκηδων, ήταν ο καταληφθείς από μανία εκδίκησης, Γιάννης Καρουσάκης, ο οποίος ανέλαβε να «καθαρίσει» (πολιτικά, εννοείται) όλους τους κρυφούς Χριστοδουλάκηδες από την οικογένεια των Συναγερμάκηδων.

Ο Καρουσάκης δεν δίστασε να ανταλλάξει άγριες μπαλωθίες με τον αναπληρωτή αρχηγό της οικογένειας των Συναγερμάκηδων, τον Ευθύμιο Διπλάρη, τον οποίο πρόσβαλε, λέγοντάς του ότι πρόδωσε την οικογένεια όταν παρευρέθη σε γλέντι στο οποίο ήταν παρών και ο Χριστοδουλάκης. Ο Διπλάρης, οργισμένος, αντιαπέδωσε τα πυρά, κατηγορώντας τον Καρουσάκη ότι εργάστηκε για την εκλογή του Μαυρογιαννάκη, που ήταν υποψήφιος της αντίπαλης μισοτικής οικογένειας των Αριστεράκηδων.

Η αρχηγός της οικογένειας των

Συναγερμάκηδων, η «καπετάνισσα» Αννίτα Τρουλλάκη, απελπισμένη από τις εσωτερικές βενιέτες στην οικογένεια, προσπάθησε να βάλει μια τάξη και κυρίως να συγκρατήσει τον ευξαπτο και επιθετικό Καρουσάκη, ο οποίος φέρεται να ανήκει στην ομάδα των Αβερωφάκηδων μέσα στην οικογένεια των Συναγερμάκηδων.

Η «καπετάνισσα» διαπίστωσε ότι οι μπαλωθίες του Καρουσάκη κατά των Χριστοδουλάκηδων προκαλούν ζημιά και στην ίδια, καθώς τους απομακρύνει από την οικογένεια των Συναγερμάκηδων, και ειδικά από την ομάδα των Τρουλλάκηδων, ενόψει των εκλογών του 2028.

Έτσι, η «καπετάνισσα» επεδίωξε έναν προσωρινό «σασμό» (συμφιλίωση) κατά τα κρηπικά πρότυπα μετά

από μίαν αιματηρή βενιέτα, μεταξύ Καρουσάκη και Διπλάρη, αλλά κανένας δεν είναι βέβαιος εάν και πόσο θα αντέξει ο «σασμός», καθώς τα μίσση και τα πάθη εκατέρωθεν δεν κατασιγάζουν τόσο εύκολα, με την ομάδα των Αβερωφάκηδων να θέλει να πάρει εκδίκηση για το 2023.

Ο ίδιος ο Αβερωφάκης συνεχίζει τις καθημερινές παρεμβάσεις του επί παντός επιστητού, αποφασισμένος να πάει μέχρι τέλους και να προκαλέσει την «καπετάνισσα» στις εκλογές για την επιλογή του προεδρικού υποψηφίου των Συναγερμάκηδων.

Όπως καταλαβαίνετε, το δραματικό σίριαλ «Βενιέτες στην Πινδάρου» θα έχει πολλά ακόμη (και ενδιαφέροντα) επεισόδια!

ΜΠΟΞΕΡ

Κινδυνεύει ο Great... Government Interconnector;

Το κυριότερο πρόβλημα του Προέδρου Χριστοδουλίδη με το θέμα της ηλεκτρικής διασύνδεσης Κύπρου-Κρήτης είναι ότι, εκτός από τον GSI (Great Sea Interconnector), πρέπει να μεριμνήσει και για τον GGI (Great... Government Interconnector)! Η τελευταία αυτή πολιτική διασύνδεση, που υπάρχει από το 2023 μεταξύ του Προεδρικού και του ΔΗΚΟ, έχει εισέλθει τις τελευταίες ημέρες σε τρικυμισμένα νερά μετά τη νέα (και σφοδρότερη) αντιπαράθεση του Νικόλα με τον Υπουργό Οικονομικών, Μάκη Κεραυνό.

Απαντώντας σε τοποθέτηση του προέδρου του ΔΗΚΟ, ο οποίος διερωτήθηκε γιατί δεν παραιτείται ο ΥΠΟΙΚ αφού διαφωνεί με τον Πρόεδρο στο θέμα της ηλεκτρικής διασύνδεσης, ο κ. Κεραυνός ανέφερε ότι ενδιαφέρεται για τα σοβαρά ζητήματα που απασχολούν τους πολίτες της χώρας και όχι για τις «γελοιότητες της πολιτικής», ενώ έριξε και την μπιχτιάτη ότι ο Νικόλας Παπαδόπουλος «έχει εμμονές για κάποια θέματα τα οποία εκείνος μπορεί να εξηγήσει».

Ο Κεραυνός του Κεραυνού γιέθηκε αμέσως από το αλεξίκερανο των γραφείων του ΔΗΚΟ, το οποίο αντιαπέδωσε το πυρ, καλώντας τον υπουργό «να ξεκαθαρίσει γιατί εμμονικά πολεμά τον GSI».

Έτσι ευρισκόμαστε μπροστά σε μίαν εικόνα... εμμονικής διεκδυσίνδας μεταξύ Νικόλα και Κεραυνού, όπου τη θέση του σχοινιού παίρνει το καλώδιο της ηλεκτρικής διασύνδεσης. Εδώ πρέπει να σημειώσουμε ότι στη μεριά

του Νικόλα, σε αυτήν τη διεκδυσίνδα, βρέθηκε ο ΔΗΣΥ, για να τον ενισχύσει στο τράβηγμα του καλωδίου προς το μέρος του.

Η παρέμβαση του Συναγερμού είναι σαφές ότι εντάσσεται στην προσπάθειά του για την πόντιση ενός νέου πολιτικού καλωδίου, του GTI (Great... Ttenekka Interconnector), που να συνδέει την Πινδάρου με το ΔΗΚΟ ενόψει των Προεδρικών του 2028.

Ο Μάκης Κεραυνός έσπευσε να κάνει... δολιοφθορά στο νέο αυτό καλώδιο (όπως ωριότερα και οι άλλοι υπουργοί του ΔΗΚΟ στην Κυβέρνηση, Δαμιανός και Χαραλαμπίδης), τονίζοντας ότι θα στηρίξει τον Νίκο Χριστοδουλίδη, αν αποφασίσει να είναι ξανά υποψήφιος.

Πέραν, βεβαίως, αυτών των αντιπα-

ραθέσεων, που θυμίζουν περισσότερο το τράβηγμα του σχοινιού στα χωρικά μας, τη Δευτέρα του Πάσχα, μαζί με τον «ζίζιρον» και το «απιπήσεν ο κάμπος», το κομβικό σημείο είναι αν θα προχωρήσει τελικά η υλοποίηση του έργου. Η ελληνική Κυβέρνηση, το τελευταίο διάστημα, έχει δώσει επανειλημμένα δημόσιες διαβεβαιώσεις ότι «σύντομα» θα επαναρχίσουν οι έρευνες για την πόντιση του καλωδίου, με την έκδοση σχετικής navtex, ανεξάρτητα από τις αναμενόμενες τουρκικές αντιδράσεις. Εκεί θα παιχτεί το παιχνίδι και θα ξεκαθαρίσει, πλέον, η κατάσταση με τον GSI, οπότε και θα δούμε αν θα αντιμετωπιστούν αποφασιστικά οι ήδη γνωστές... «εμμονές» του Ερντογάν.

ΚΥΠΡΟΦΡΕΝΗΣ

Γεμάτο ρεζερβουάρ, άδειο πορτοφόλι

Σκόρπιες σκέψεις για το θέμα της δραματικής αύξησης της τιμής του πετρελαίου.

Είναι η τραγική αλήθεια. Για να γεμίσεις το ρεζερβουάρ του αυτοκινήτου, πρέπει να αδειάσεις το... πορτοφολού!

*Το χειρότερο για έναν οδηγό είναι, ψάχνοντας σε διάφορες περιοχές για να βρει το φθηνότερο πρατήριο βενζίνης, να έχει καταναλώσει τόσο πολλή βενζίνη, ώστε οποιαδήποτε χαμηλότερη τιμή και να βρει, στο τέλος να του βγει ξινή.

*Μια λύση εξοικονόμησης καυσίμων, που συνεπάγεται, όμως, την ύπαρξη συνοδηγού, είναι η εξής: Μπαίνετε, ας πούμε, με το αυτοκίνητό σας στην οδό του μαρτυρίου, δηλαδή τη λεωφόρο Τσερίου. Σβήνετε τη μηχανή, ο συνοδηγός βγαίνει από το όχημα και το σπρώχνει αργά-αργά στα πρώτα δέκα μέτρα, που θα χρειαστούν κάπου δέκα ή και περισσότερα λεπτά για να διανυθούν. Στα επόμενα δέκα μέτρα, αλλάζουν οι ρόλοι. Κάθεται στο τιμόνι ο συνοδηγός και σπρώχνει ο οδηγός, για να υπάρχει και η αναγκαία ξεκούραση. Μέχρι να διανύσουν ολόκληρα τα 50 μέτρα της ταλαιπωρίας, που θα τους πάρει κάπου 40-50 λεπτά, η μηχανή του αυτοκινήτου θα συνεχίσει να είναι σβηστή, οπότε μπορεί κάποιος να υπολογίσει πόση οικονομία θα γίνεται στα καύσιμα. Ειδικότερα όταν είναι γνωστό πως οι χαμηλές ταχύτητες και το συνεχές σταμάτα/ξεκίνα αυξάνουν την κατανάλωση βενζίνης. Η ίδια μέθοδος, φυσικά, μπορεί να χρησιμοποιηθεί και

σε άλλους δρόμους (και είναι απειράριθμοι) με κυκλοφοριακή συμφόρηση τις ώρες αιχμής.

*Υπάρχει τρόπος να μη σπαταλήσεις καθόλου βενζίνη για να πας την επόμενη μέρα στη δουλειά σου. Το βράδυ να κοιμηθείς... μέσα στο αυτοκίνητο που το έχεις παρκκαρισμένο έξω από τα γραφεία της εταιρείας στην οποία εργάζεσαι!

*Οι επόμενες ληστείες θα γίνονται ως εξής: Θα πηγαίνει ο ληστής με το αυτοκίνητό του στο βενζινάδικο και θα λέει στον πεζινάρη υπό την απειλή όπλου: -Γέμισέ το!

*Ο Υπουργός Οικονομικών, Μάκης Κεραυνός, ανακοίνωσε ότι συναντήθηκε

με πολίτες, οι οποίοι τον διαβεβαίωσαν ότι δεν έχουν κανένα παράπονο από την αλματώδη αύξηση της τιμής των πετρελαιοειδών. Η σχετική ανακοίνωση εκδόθηκε μετά από συνάντηση του Υπουργού με αντιπροσωπία της Ακαδημίας... Ποδηλατικού Ομίλου Λευκωσίας!

*Δεν θυμώνω πια όταν συναντώ στον δρόμο κάποιους να διακινούνται με ηλεκτρικό πατίνι. Αρχισα να τους ζηλεύω!

*Πρόβλεψη της στήλης: Για να πέσει η τιμή του πετρελαίου, πρέπει πρώτα να πέσει... το καθεστώς των αγιατολάδων στο Ιράν!

ΜΠΟΞΕΡ

Εκείνοι οι μικροί δράκουλες...

Πήραμε και δημοσιεύουμε την ακόλουθη επιστολή από κάποιον απελπισμένο Λευκωσιώτη:

Κύριε Κυπροφρενή,

Γράφω την παρούσα μου επιστολή χρησιμοποιώντας μόνο το ένα μου χέρι στο πληκτρολόγιο του λάπτοπ, διότι το άλλο μου χέρι είναι συνεχώς απασχολημένο να ξύνει διάφορα μέρη του σώματός μου, λόγω της ακατανίκητης φαγούρας από τα πολλαπλά τσιμπήματα των κουνουπιών.

Αυτοί οι μικροί δράκουλες, που σου ρουφάνε το αίμα ανελέητα και χωρίς σταματημό, δεν εμφανίζονται τώρα μόνο την νύχτα, όπως ο ανατριχιαστικός Δράκουλας του αείμνηστου Κρίστοφερ Λι. Επιτίθενται και κατά την διάρκεια της ημέρας!

Είμαι πανικοβλημένος, κύριε Κυπροφρενή μου. Και το ίδιο συμβαίνει και με τους γείτονές μου. Τις τελευταίες ημέρες τους άκουγα να χειροκροτούν και νόμιζα ότι το έκαναν από ενθουσιασμό για κάποιο γκολ της ομάδας τους. Τελικά πληροφορήθηκα ότι δεν χειροκροτούσαν. Απλώς χτυπούσαν τις παλάμες τους μεταξύ τους στην απεγνωσμένη προσπάθειά τους να σκοτώσουν κάποιο κουνούπι!

Ιδιαίτερα με ανησυχούν και οι πληροφορίες ότι οι μικροί αυτοί δράκουλες μπορούν να σου μεταδώσουν και τον ιό του δυτικού Νείλου. Πολύ περισσότερο που με τις ξαφνικές πλημμύρες που έχουμε τελευταία, ο Πεδιάιός άρχισε να μοιάζει όλο και περισσότερο με τον Νείλο.

Και ο ήχος που κάνουν τα ενοχλητικά αυτά μικρά τέρατα, ω, αυτό το εφιαλτικό βούισμα μέσα στ' αφτιά σου, κάνει σμπάράλια το νευρικό σου σύστημα.

Δεν ξέρω τι να κάνω. Ψεκάζομαι με αντικουνουπικά σπρέι, γέμισα το

σπίτι με βασιλικό και δυόσμο, όπου έχω πρίζα ελεύθερη έβαλα συσκευή με εντομοαπωθητικό, τέλος πάντων χρησιμοποίησα κάθε δυνατή μέθοδο, αλλά αυτά τα μικρά, πλιν πανέξυπνα, διαβολικά πλάσματα πάντα καταφέρνουν να βρουν τον τρόπο να σε τσιμπήσουν.

Τώρα μαθαίνω ότι ο Δήμαρχός μας, ο κύριος Προύντζος, επιστρατεύει μέχρι και νιρόους στον αγώνα για την καταπολέμηση των ανεπιθύμητων εντόμων, τα οποία, από μian άποψη, μπορούν να παρομοιαστούν και αυτά με... μικροσκοπικά και αδιόρατα νιρόους, τα οποία υπερίπτανται του στόχου τους συνωμοτικά και ξαφνικά εξαπολύουν

την αιμοβόρα επίθεσή τους.

Φυσικά, έχουμε σοβαρή ευθύνη και εμείς οι δημότες, να απομακρύνουμε όλα τα στάσιμα νερά από τις αυλές μας.

Οι ελπίδες μας, ωστόσο, εναποτίθενται βασικά στην αποτελεσματική δράση των υπηρεσιών του Δήμου κατά των κουνουπιών.

Σώστε μας, κύριε Δήμαρχε! Διαφορετικά, ο μόνος τρόπος να γλυτώσουμε από τα κουνουπιτσιμπήματα είναι να φοράμε ολόκληρο το εικοσιτετράωρο πανοπλία φτιαγμένη από... προύντζο!

Ευχαριστώ για την φιλοξενία.

Κουνουποφαγωμένος Λευκωσιώτης
ΚΥΠΡΟΦΡΕΝΗΣ

ART AERI

Θεόδωρος Πάγκαλος

Ο Θεόδωρος Πάγκαλος γεννήθηκε στην Σαλαμίνα στις 11 Ιανουαρίου 1878 και πέθανε στην Κηφισιά στις 27 Φεβρουαρίου 1952. Ήταν Έλληνας στρατιωτικός, που αναδείχθηκε δικτάτορας Πρωθυπουργός και Πρόεδρος της Ελληνικής Δημοκρατίας. Συμμετείχε στο κίνημα στο Γουδή, στους Βαλκανικούς Πολέμους, στο κίνημα της Θεσσαλονίκης, στη Μικρασιατική Εκστρατεία, στην επανάσταση του 1922, ενώ από το 1925, με το κίνημα της 25ης Ιουνίου ανέλαβε την πρωθυπουργία, ουσιαστικά ως δικτάτορας. Στη συνέχεια, υποχρεώνοντας σε παραίτηση τον τότε Πρόεδρο της Δημοκρατίας, Παύλο Κουντουριώτη, μετά από μια εκλογική παρωδία εξέλεξε Πρόεδρος της Δημοκρατίας. Παρέμεινε στην εξουσία μέχρι το 1926, συλλαμβάνοντας και εκτοπίζοντας άνευ δίκης τους πολιτικούς του αντιπάλους στη Νάξο, οπότε και αναίραθηκε από το κίνημα του Κονδύλη.

Η πορεία του Πάγκαλου στην Ευελπίδων ήταν αρκετά αξιολογη. Ήταν αρχηγός στην τάξη του όλες τις χρονιές, με συμμαθητές όπως τον Αλέξανδρο Οθωναίο, τον πρίγκιπα Ανδρέα, τον Μαργαρίτη κ.ά. Μάλιστα το 1899 δημιουργήθηκε επεισόδιο μεταξύ του συνταγματάρχη Νικολάου Ζορμπά, Διοικητή της Σχολής Ευελπίδων, και της βασιλικής Αυλής εξαιτίας της προαγωγής του Πάγκαλου σε επιλοχία, σε αντίθεση με τον συμμαθητή του, πρίγκιπα Ανδρέα, ο οποίος έμεινε στον ίδιο βαθμό. Τον επόμενο χρόνο αποφοίτησε από τη Σχολή Ευελπίδων πρώτος στην τάξη του με τον βαθμό του ανθυπολοχαγού.

Ο Θεόδωρος Πάγκαλος κατά τη διάρκεια της εξουσίας του υιοθέτησε εθνικιστική ρητορεία, δημιουργώντας συγκρούσεις με τα γειτονικά κράτη. Η εμμονή του στην ιδέα περί εκδίκησης των Τούρκων για τη Μικρασιατική Καταστροφή, τον οδήγησαν σε διπλωματικά λάθη.

Το μεγαλύτερο όμως ατόπημα του Πάγκαλου ήταν η σύναψη συνθήκης με τη Γιουγκοσλαβία, η οποία επισπεύστηκε προκειμένου να επικεντρωθούν τα επιτελεία του στρατού στην απειλή της Τουρκίας. Στις 17 Αυγούστου 1926 υπογράφηκε συνθήκη μεταξύ των δύο χωρών, για την οποία αντέδρασε όλος ο πολιτικός και επιχειρηματικός κόσμος. Η συνθήκη αυτή προξένησε επίσης έντονη δυσάρεσκεια στους στρατιωτικούς και διπλωματικούς κύκλους και οδήγησε στην πτώση του Πάγκαλου. Η συμφωνία με τη Γιουγκοσλαβία, η αποπληρωμή της πολεμικής αποζημίωσης προς τη Βουλγαρία, καθώς και οι φιλικές σχέσεις με την Ιταλία πραγματοποιήθηκαν προκειμένου να εξασφαλιστούν τα σύνορα έτσι ώστε η Ελλάδα να κηρύξει πόλεμο προς την Τουρκία, η οποία εκείνη την περίοδο αντιμετώπιζε πρόβλημα με το Ιράκ σχετικά με τη χάραξη των συνόρων τους.

Ύστερα από την ελληνογιογκοσλαβική συνθήκη και το «Επεισόδιο του Πετριτσίου», το οποίο προκάλεσε οργή στους κύκλους των αξιωματικών και των πολιτικών, η θέση του Πάγκαλου ήταν δύσκολη. Επίσης, οι συνεχείς διώξεις των πολιτικών είχαν προκαλέσει δυσφορία στον λαό. Η απαξίωση του πολιτικού λόγου και των θεσμών, η αυθαιρεσία, καθώς και η έλλειψη σεβασμού στη δημοκρατία, επέφεραν την ανατροπή της δικτατορίας Πάγκαλου.

Απεβίωσε σε ηλικία 74 ετών, στις 27 Φεβρουαρίου 1952 από φυματίωση στο ξενοδοχείο «Χλόη» της Κηφισιάς, όπου διέμενε. Η κηδεία του έγινε την επομένη, δημοσία δαπάνη. Το 1950 εξεδόθησαν τα απομνημονεύματά του. Χαρακτηριστική είναι η φράση που συχνά χρησιμοποιούσε: «Όταν διαπραγματεύεσαι με τους Τούρκους χωρίς στραπές, διαπραγματεύεσαι με τα σόβρακα κατεβασμένα».

Για περισσότερες πληροφορίες απολαθείτε στο www.artaeri.com.

Μακαρίου 71, Α/σία.

ΑΠΟ ΤΗ ΣΧΟΛΙΚΗ ΤΑΞΗ ΣΤΗΝ ΠΑΡΑΔΟΣΗ

Άφησε τη σιγουριά της δουλειάς του εκπαιδευτικού για να δώσει... φωνή στις ρίζες του

Ο Στέφανος Πελεκανός μιλά στη «Σημερινή» για την απόφαση να αφήσει τη σταθερότητα της δουλειάς του ως φιλόλογος και να αφοσιωθεί στη μουσική, τους μαθητές που τον έμαθαν να ακούει και την ανάγκη να κρατήσει ζωντανές τη μνήμη και τη γλώσσα του τόπου, μεταδίδοντας την κυπριακή παράδοση στις επόμενες γενιές

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΝΕΟΦΥΤΟΥ

Το να αφήσεις μια δουλειά που αγαπάς για να ακολουθήσεις έναν δρόμο χωρίς εγγυήσεις είναι μια απόφαση που κουβαλά αμφιβολίες, φόβο και ευθύνη. Για τον Στέφανο Πελεκανή, η επιλογή να αποχωρήσει από τη σχολική τάξη και να αφοσιωθεί στη μουσική ήρθε όταν συνειδητοποίησε ότι μπορεί κάποτε να μετάνιωने αν δεν δοκίμαζε. Είχε σπουδάσει Φιλολογία, είχε εργαστεί ως εκπαιδευτικός και είχε βρει στην επαφή με τους μαθητές έναν ουσιαστικό τρόπο προσφοράς. Η ανάγκη να εκφραστεί μέσα από τη μουσική, όμως, τον οδήγησε σε μια διαφορετική καθημερινότητα, στην οποία κράτησε ένα πολύτιμο μάθημα από τα παιδιά: να ακούει.

Ο Κύπριος ερμηνευτής Στέφανος Πελεκανός μιλά στη «Σημερινή» για τις επιλογές που καθόρισαν τη διαδρομή του, τις δυσκολίες μιας καινούργιας

“

«Σήμερα νιώθω περισσότερο άνθρωπος παρά καλλιτέχνης. Η μουσική είναι το μέσο»

αρχής και τους ανθρώπους που επηρέασαν τον τρόπο με τον οποίο βλέπει τη ζωή. Επιτρέφει στα παιδικά του χρόνια και στην επαφή με τους μεγαλύτερους, που κουβαλούσαν ιστορίες, λέξεις, τραγούδια και μνήμες ενός ολόκληρου τόπου. Αναγνωρίζει σήμερα την αξία όσων άκουσε κοντά τους και αισθάνεται την ευθύνη να συμβάλει ώστε αυτή η γνώση και η εμπειρία να φτάσουν στους επόμενους.

Σε αυτήν την προσπάθεια, η κυπριακή παράδοση αποτελεί για τον ίδιο έναν τρόπο επικοινωνίας ανάμεσα στις γενιές. Μέσα στα τραγούδια της συναντά την αγάπη, την απώλεια, την προσφυγιά, την ξενιτιά και την ελπίδα· εμπειρίες που εξακολουθούν να αγγίζουν τους ανθρώπους, όσο κι αν αλλάζουν οι εποχές. Στέκεται ιδιαίτερα στη δύναμη της μουσικής να διατηρεί ζωντανή τη μνήμη του τόπου, ακόμη και των κατεχόμενων χωριών μας, αλλά και στην ανάγκη να αποκτήσει η παράδοση ουσιαστική

θέση στη ζωή των νέων.

Με διακριτικότητα αναφέρεται και σε ένα δύσκολο προσωπικό βίωμα, επιλέγοντας να μοιραστεί όσα του έμαθε: την αξία των σχέσεων, των μικρών στιγμών και τη δυνατότητα του ανθρώπου να ξαναβρίσκει τον δρόμο του. Η μουσική έγινε σε αυτήν τη διαδρομή διεξόδος, ένας τρόπος να εκφράσει όσα δυσκολευόταν να πει με λόγια.

«Σήμερα νιώθω περισσότερο άνθρωπος παρά καλλιτέχνης», λέει. Η σκέψη αυτή διαιρέχει τη συζήτησή μας, καθώς το ενδιαφέρον του επιτρέφει διαρκώς στο τι μπορεί να δώσει στους άλλους. Μιλά για τα παιδιά, για τη σημασία τού να τους αφήνουμε χώρο να εκφράζονται και για την επιθυμία του να αγαπήσουν την Κύπρο, παραμένοντας ανοικτά στον κόσμο. Πάνω απ' όλα, μιλά για όσα θέλει να αφήσει πίσω του: μια παράδοση που συνεχίζει να ζει μέσα στους ανθρώπους και να περνά από τη μια γενιά στην άλλη.

Πώς θα περιέγραφες τη διαδρομή σου από τα παιδικά σου χρόνια μέχρι τον άνθρωπο που είσαι σήμερα;

“

«Όταν αφήνεις κάτι σταθερό για να κυνηγήσεις ένα όνειρο, δεν έχεις καμία εγγύηση ότι θα πετύχει»

Νομίζω πως η ζωή μου είναι μια διαδρομή αναζήτησης. Από μικρός είχα μέσα μου την ανάγκη να εκφράζομαι μέσα από τη μουσική, αλλά παράλληλα αγαπούσα πολύ τα γράμματα, τη γλώσσα και τον άνθρωπο. Σπούδασα Φιλολογία, εργάστηκα ως εκπαιδευτικός και για αρκετά χρόνια η ζωή μου ήταν μοιρασμένη ανάμεσα στην εκπαίδευση και στη μουσική. Κάποια στιγμή, όμως, κατάλαβα ότι η μουσική δεν ήταν απλώς κάτι που αγαπούσα· ήταν ο τρόπος με τον οποίο ήθελα να υπάρχω και να επικοινωνώ με τους ανθρώπους. Σήμερα νιώθω περισσότερο άνθρωπος παρά καλλιτέχνης. Η μουσική είναι το μέσο. Αυτό που με ενδιαφέρει είναι τι αφήνουμε πίσω μας και τι δίνουμε στους ανθρώπους.

Πώς μπήκε η κυπριακή παραδοσιακή μουσική στη ζωή σου;

Μπήκε από πολύ νωρίς, μέσα από τα ακούσματα του τόπου μας και την επαφή μου με την παραδοσιακή και

τη βυζαντινή μουσική. Από μικρή ηλικία ασχολήθηκα με τη μουσική και στην πορεία άρχισα να ανακαλύπτω βαθύτερα τον πλούτο της κυπριακής παράδοσης. Όσο περισσότερο την μελετούσα, τόσο περισσότερο καταλάβαινα ότι δεν είναι απλώς τραγούδια. Είναι η ιστορία μας, η γλώσσα μας, ο τρόπος που αγαπήσαμε, πονέσαμε, γιορτάσαμε, αποχωριστήκαμε και ξανασιμίζαμε. Γι' αυτό και σήμερα αισθάνομαι ότι δεν την τραγουδώ απλώς. Έχω ευθύνη απέναντί της.

Ποιο βίωμα από την παιδική σου ηλικία θεωρείς ότι σε διαμόρφωσε περισσότερο;

Η επαφή με τους ανθρώπους και ιδιαίτερα με τους μεγαλύτερους ανθρώπους της οικογένειας και της κοινωνίας μας. Οι άνθρωποι αυτοί κουβαλούσαν ιστορίες, μνήμες, λέξεις, τραγούδια και έναν ολόκληρο τρόπο ζωής, που σήμερα κινδυνεύει να χαθεί. Μεγαλώνοντας κατάλαβα ότι πολλές φορές δεν εκτιμούμε κάτι όταν το έχουμε. Το αντιλαμβανόμαστε όταν αρχίζουμε να το χάνουμε. Αυτό με έκανε να αγαπήσω ακόμη περισσότερο την Κύπρο, τη γλώσσα της και τους ανθρώπους της.

Έχεις αναφερθεί σε ένα περιστατικό που σε σημάδεψε βαθιά. Τι θα ήθελες να μοιραστείς γι' αυτό;

Υπάρχουν κάποια πράγματα στη ζωή που δεν τα ξεπερνάς ακριβώς· μαθαίνεις να ζεις μαζί τους. Υπήρξε ένα δύσκολο βίωμα, που με ανάγκασε να κοιτάξω τον εαυτό μου διαφορετικά και να καταλάβω πόσο εύθραυστος μπορεί να γίνει ο άνθρωπος. Δεν θα ήθελα να σταθώ τόσο στο ίδιο το γεγονός όσο σε αυτό που μου άφησε. Με έμαθε να εκτιμώ περισσότερο τη ζωή, τους ανθρώπους, τις σχέσεις και τις μικρές στιγμές. Και κυρίως με έμαθε ότι ακόμη και μέσα από τον πόνο μπορείς να ξαναβρείς τον δρόμο σου.

Πώς σε βοήθησε η μουσική να διαχειριστείς εκείνη την εμπειρία;

Η μουσική ήταν για μένα διέξοδος και λύτρωση. Όταν δεν μπορούσα να εκφράσω κάποια πράγματα με λόγια, μπορούσα να τα τραγουδήσω.

Και ίσως αυτός είναι ένας από τους λόγους που αγαπώ τόσο πολύ την παράδοση. Γιατί μέσα στα τραγούδια των ανθρώπων που έζησαν πριν από εμάς υπάρχει όλη η ανθρώπινη ζωή. Χαρά, έρωτας, απώλεια, προσφυγιά, ξενιτιά, ελπίδα. Όταν τραγουδάς αυτά τα τραγούδια, αισθάνεσαι ότι δεν είσαι μόνος.

Την κρατάς την επαφή σου με τους μαθητές ως φιλόλογος;

Τα παιδιά με έμαθαν να ακούω. Αυτό είναι ίσως το σημαντικότερο. Μέσα στην τάξη δεν διδάσκεις μόνο εσύ. Διδάσκονται κι εσύ από τους μαθητές. Βλέπεις τον κόσμο μέσα από τα δικά τους μάτια και καταλαβαίνεις

πόσο σημαντικό είναι να τους δώσεις χώρο να εκφραστούν. Και σήμερα, μέσα από τη μουσική, νιώθω ότι συνεχίζω με έναν διαφορετικό τρόπο αυτήν τη σχέση με τους νέους. Θέλω να τους δείξω ότι η παράδοση δεν είναι κάτι παλιό και σκονισμένο. Είναι κάτι που μπορεί να είναι ζωντανό, όμορφο και δικό τους.

Τι σε οδήγησε να αφήσεις τη διδασκαλία στα σχολεία και να αφοσιωθείς στη μουσική;

Δεν ήταν εύκολη απόφαση. Είχα μια δουλειά που αγαπούσα και έναν χώρο στον οποίο ένιωθα χρήσιμος. Όμως κάποια στιγμή κατάλαβα ότι,

αν δεν δοκίμαζα να ακολουθήσω τη μουσική ολοκληρωτικά, πιθανόν να μετάνιωνα αργότερα.

Δεν άφησα τη διδασκαλία επειδή έπαψα να αγαπώ την εκπαίδευση. Απλώς η ζωή με οδήγησε σε έναν άλλο τρόπο επικοινωνίας με τον κόσμο. Και ίσως τελικά η μουσική να έγινε η δική μου τάξη, μόνο που τώρα οι μαθητές μου είναι όλοι όσοι θέλουν να ακούσουν.

Ποια ήταν η μεγαλύτερη δυσκολία που αντιμετώπισες κάνοντας αυτήν την αλλαγή στη ζωή σου;

Η αβεβαιότητα. Όταν αφήνεις κάτι σταθερό, για να κυνηγήσεις ένα όνειρο, δεν έχεις καμία εγγύηση ότι θα πετύχει. Υπήρξαν δύσκολες στιγμές, αμφιβολίες και στιγμές που χρειάστηκε να πω στον εαυτό μου «συνέχισε». Όμως, πιστεύω ότι αν κάτι το αγαπάς πραγματικά και εργάζεσαι με συνέπεια, κάποια στιγμή βρίσκει τον δρόμο του. Δεν θεωρώ τίποτα δεδομένο. Κάθε συναυλία, κάθε τραγούδι και κάθε άνθρωπος που έρχεται να με ακούσει είναι μια καινούργια ευθύνη.

Τι αναγνωρίζεις από τη δική σου ζωή στις ιστορίες που αφηγούνται τα παραδοσιακά τραγούδια;

Σχεδόν τα πάντα. Τον έρωτα, την απώλεια, την προσφυγιά, την ξενιτιά, την αναμονή, την πίστη, τη χαρά, το παράπονο. Ίσως αυτός είναι και ο λόγος που η παράδοση αντέχει. Γιατί αλλάζουν οι εποχές, αλλά ο άνθρωπος δεν αλλάζει

τόσο πολύ. Ένας άνθρωπος πριν από εκατό χρόνια μπορεί να ένιωθε τον ίδιο πόνο, την ίδια αγάπη ή την ίδια λαχτάρα που νιώθουμε εμείς σήμερα. Και ειδικά για την Κύπρο, κάθε τραγούδι κουβαλά έναν τόπο. Ακόμη και τα κατεχόμενα χωριά μας υπάρχουν μέσα στα τραγούδια και στις μνήμες μας. Για μένα η μουσική μπορεί να κρατά ζωντανό αυτό που ο χρόνος προσπαθεί να σβήσει.

Τι θα ήθελες να χτίσεις για το μέλλον σου πέρα από την καλλιτεχνική σου πορεία;

Θα ήθελα να αφήσω πίσω μου κάτι που να έχει αξία για τους επόμενους. Να βοηθήσω ώστε η κυπριακή παράδοση να μη μείνει σε μουσεία και βιβλία, αλλά να συνεχίσει να ζει μέσα στους ανθρώπους και κυρίως μέσα στα παιδιά. Θέλω να δημιουργήσουμε νέους ανθρώπους που να αγαπούν την Κύπρο χωρίς να χρειάζεται να απορρίπτουν οτιδήποτε σύγχρονο. Η παράδοση δεν πρέπει να μας χωρίζει από τον κόσμο. Πρέπει να μας δίνει ρίζες για να μπορούμε να στεκόμαστε μέσα στον κόσμο. Και πάνω απ' όλα θέλω να δημιουργώ γέφυρες. Μεταξύ ανθρώπων, γενεών, τόπων και πολιτισμών. Να τραγουδάμε όλοι μαζί, γιατί στο τέλος αυτό που μένει δεν είναι ποιος είσαι, από πού είσαι ή τι έχεις. Είναι το τι έδωσες στους άλλους. Η παράδοση, για μένα, είναι αγάπη. Και ό,τι αγαπάς, δεν το κρατάς μόνο για τον εαυτό σου. Το παραδίδεις στον επόμενο.

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΥΠΡΟΥ
ΘΕΣΗ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ

Το Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου δέχεται αιτήσεις για την πλήρωση της πιο κάτω θέσης:

ΤΜΗΜΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΚΑΙ ΜΑΡΚΕΤΙΝΓΚ

* Μία (1) θέση Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού (ΕΕΠ) με σύμβαση στην ειδικότητα **«Στρατηγική Επικοινωνία Μάρκετινγκ»**

Για περισσότερες πληροφορίες, οι ενδιαφερόμενοι/ες μπορούν να επισκεφθούν την ιστοσελίδα του Πανεπιστημίου <https://www.cut.ac.cy/university/administration/administrative-services/hr/jobs/job-vacancies-departments/> (Εργοδότηση – Προκηρύξεις Τμημάτων), όπου και θα μπορούν να υποβάλουν ηλεκτρονικά την αίτηση τους το αργότερο μέχρι την Παρασκευή, 23 Οκτωβρίου 2026 και ώρα 23:59 (GMT+2). Στοιχεία επικοινωνίας (Υπηρεσία Ανθρώπινου Δυναμικού): **recruitments.sts@cut.ac.cy** ή στα τηλέφωνα +357 25002210 και +357 25002430

Έρευνα KPMG 2026 για τους Παγκόσμιους Επικεφαλές Δεοντολογίας και Κανονιστικής Συμμόρφωσης

Βασίζεται στις απαντήσεις 725 Chief Compliance Officers (CCOs)

Το 2026 KPMG Global Chief Ethics and Compliance Officer Survey καταγράφει τις νέες προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι επικεφαλές του compliance σε ένα επιχειρηματικό περιβάλλον που χαρακτηρίζεται από αυξανόμενη κανονιστική πολυπλοκότητα, τεχνολογικές αλλαγές και γεωπολιτική αβεβαιότητα. Η έρευνα βασίζεται στις απαντήσεις 725 Chief Compliance Officers (CCOs) από μεγάλες επιχειρήσεις σε οκτώ χώρες.

Ένα από τα βασικά συμπεράσματα του report είναι η αυξανόμενη σημασία του operational resilience. Οι επιχειρήσεις καλούνται να αντιμετωπίσουν αλληλένδετους κινδύνους, από cyberattacks και data breaches έως third-party risks και regulatory scrutiny. Στο πλαίσιο αυτό, το data analytics αποτελεί την κυριότερη περιοχή για πρόδοι επενδύσεις, σύμφωνα με το 77% των CCOs, ενώ το 75% αναφέρει την cybersecurity και data privacy.

Παράλληλα, το regulatory περιβάλλον παραμένει μία από τις σημαντικότερες προκλήσεις. Το 33% των CCOs θεωρεί τις new regulatory requirements ως τη βασικότερη πρόκληση για τα επόμενα δύο χρόνια, ενώ ακολουθούν το data analytics και predictive modeling για compliance monitoring και risk management, με 31%.

Ιδιαίτερη θέση στην έρευνα έχει η Artificial Intelligence (AI). Οι CCOs εμφανίζουν συγκρατημένα αισιόδοξοι για τις δυνατότητές της: το 68% δηλώνουν ότι η εμπειρία του είναι "mixed, leaning positive", έχοντας

διαπιστώσει περισσότερα οφέλη παρά προκλήσεις, ενώ ένα επιπλέον 24% αναφέρει σημαντική βελτίωση στην αποτελεσματικότητα και την αποδοτικότητα του compliance.

Η χρήση της AI εντοπίζεται κυρίως σε compliance risk assessment and management, data visualization and predictive analytics και employee training and awareness. Ωστόσο, η αξιοποίησή της παραμένει περιορισμένη σε πιο σύνθετες λειτουργίες, όπως τα investigations και τα hotlines. Η ανάγκη για ανθρώπινη εποπτεία, η ποιότητα των δεδομένων, το algorithmic bias και το λεγόμενο "black box" challenge αποτελούν σημαντικούς παράγοντες που περιορίζουν την

“
Το βασικό μήνυμα του 2026 KPMG Global Chief Ethics and Compliance Officer Survey είναι ότι το compliance βρίσκεται πλέον πιο κοντά στη στρατηγική λειτουργία της επιχείρησης

ευρύτερη υιοθέτηση της τεχνολογίας. Το report αναδεικνύει, ταυτόχρονα, μια ευρύτερη αλλαγή στον ρόλο του compliance. Ο CCO μετακινείται από

έναν παραδοσιακά reactive ρόλο προς έναν περισσότερο proactive, data-driven leader, ο οποίος συνεργάζεται με διαφορετικές λειτουργίες της επιχείρησης και συμμετέχει στη διαχείριση στρατηγικών κινδύνων. Το 81% των CCOs δηλώνουν confidence στη συνεργασία με cybersecurity teams, ενώ το 67% στην αξιολόγηση compliance synergies με λειτουργίες όπως legal, HR, investigations και internal audit. Έτσι, το compliance επιχειρεί να αλλάξει την παραδοσιακή του εικόνα ως cost center και να εξελιχθεί σε strategic business unit, που μπορεί να προσταθεί τη φήμη της εταιρείας και να συμβάλει στη δημιουργία αξίας. Η κατεύθυνση αυτή προϋπο-

θέτει επενδύσεις σε data analytics και technology, ενίσχυση των δεξιοτήτων των compliance professionals, ισχυρή compliance culture και αποτελεσματικό AI governance.

Το βασικό μήνυμα του 2026 KPMG Global Chief Ethics and Compliance Officer Survey είναι ότι το compliance βρίσκεται πλέον πιο κοντά στη στρατηγική λειτουργία της επιχείρησης. Η αποτελεσματική διαχείριση κινδύνων δεν αφορά μόνο την τήρηση των κανόνων, αλλά και την έγκαιρη αναγνώριση νέων απειλών, την αξιοποίηση της τεχνολογίας με υπευθυνότητα και τη συνεργασία διαφορετικών λειτουργιών για τη δημιουργία ενός πιο ανθεκτικού Οργανισμού.

KPMG Κύπρου

Παγκόσμια Ημέρα Τουρισμού 2026: Οι παραδοσιακές προκλήσεις και το «στοίχημα» της Τεχνητής Νοημοσύνης

ΑΠΟΨΗ “
**ΦΑΝΟΣ
ΛΕΒΕΝΤΗΣ**

Κάθε χρόνο, η 27η Σεπτεμβρίου αποτελεί μια ευκαιρία για τον παγκόσμιο Τομέα της Φιλοξενίας, τον Τομέα του Τουρισμού να κοιταχτεί στον καθρέφτη. Το 2026 βρήκε τον τουρισμό σε ένα κρίσιμο σταυροδρόμι. Από τη μία πλευρά, οι κλασικές, απτές προκλήσεις της κλιματικής αλλαγής και της οικονομίας να πιέζουν τους δείκτες ανάπτυξης. Από την άλλη, ο ψηφιακός μετασχηματισμός φέρνει στο προσκήνιο τον πιο πολυσυζητημένο «καρπό» της εποχής μας: την Τεχνητή Νοημοσύνη (T.N.). Ένα εργαλείο γεμάτο υποσχέσεις, αλλά και κρυμμένους κινδύνους. Το φετινό τοπίο διαμορφώθηκε από έντονες μεταβολές, οι οποίες επανακαθορίζουν τον τρόπο που ταξιδεύουμε:

Η κλιματική μετατόπιση: Οι παρατεταμένοι καύσωνες, οι πάμπολλες και τεράστιες πυρκαγιές αλλάζουν τα παραδοσιακά μοτίβα των διακοπών. Οι ταξιδιώτες στρέφονται πλέον σε δροσερότερους προορισμούς (coolcationing), αφήνοντας σε αρκετές περιπτώσεις πίσω τους τη λογική του

μαζικού «ήλιου και θάλασσας» κατά τους θερινούς μήνες αιχμής.

Η αναθεώρηση της ανάπτυξης, σύμφωνα με τα τελευταία στοιχεία του UN Tourism, είναι ότι οι προβλέψεις για

τις διεθνείς αφίξεις το 2026 υποβαθμίστηκαν στο 1%-2%. Οι πληθωριστικές πιέσεις, το αυξημένο κόστος ζωής και οι γεωπολιτικές εντάσεις ανάγκασαν και αναγκάζουν τους καταναλωτές να γίνουν πιο προσεκτικοί. Το έχουμε ζήσει και στη χώρα μας βλέποντας την κατά κεφαλήν δαπάνη να μειώνεται δραματικά, ζώντας πλέον σε μια νέα Γεωγραφία του Τουρισμού και Οικονομικού «Φρένου».

Η Τεχνητή Νοημοσύνη δεν είναι πλέον το μέλλον, αλλά η καθημερινό-

τητα των κρατήσεων και της φιλοξενίας. Τα βασικότερα οφέλη της περιλαμβάνουν την Απόλυτη Εξατομίκευση. Οι αλγόριθμοι μπορούν να αναλύσουν τις προτιμήσεις του ταξιδιώτη και

να δημιουργήσουν custom δρομολόγια (itineraries) σε δευτερόλεπτα, προσαρμοσμένα στο μπάτζετ και τα ενδιαφέροντά του. Διαχείριση Ροών και Overtourism: Οι δημόσιες Αρχές και οι επιχειρήσεις χρησιμοποιούν predictive AI για να προβλέψουν την κορεσμό σε αξιοθέατα και να κατευθύνουν έξυπνα τους τουρίστες, αποσυμφορώντας ευαίσθητα οικοσυστήματα. Οι ψηφιακοί βοηθοί λύνουν άμεσα απορίες σε οποιαδήποτε γλώσσα,

“
μειώνοντας το λειτουργικό κόστος των επιχειρήσεων και βελτιώνοντας την εμπειρία πριν και κατά τη διάρκεια του ταξιδιού. Υπάρχει όμως και η Σκοτεινή Πλευρά: Οι Μεγάλοι Κίνδυνοι της T.N. Παρά την ευκολία, η αλόγιστη ενσωμάτωση της τεχνολογίας κρύβει σημαντικές παγίδες και προβληματισμούς: Το «Χάσμα Εμπιστοσύνης» (The AI Trust Gap): Πρόσφατες έρευνες δείχνουν ότι το 66% των ταξιδιωτών δεν εμπιστεύονται την AI για να ολοκληρώσει πληρωμές ή κρατήσεις. Η ανάγκη για ανθρώπινη επιβεβαίωση και η ασφάλεια των προσωπικών δεδομένων παραμένουν αδιαπραγμάτευτες. Οι «Ψευδαισθήσεις» (AI Hallucinations): Τα παραγωγικά μοντέλα (Generative AI) εξακολουθούν να παρουσιάζουν ανακριβείς, επινοώντας ανύπαρκτα δρομολόγια, κλειστά ξενοδοχεία ή λανθασμένες τιμές, κάτι που μπορεί να καταστρέψει τον προγραμματισμό ενός ταξιδιού. Μέσα από τον Ο κίνδυνο του Αλγοριθμικού Μονοπωλίου ανακύπτει ένας έντονος προβληματισμός για το πώς οι μεγάλες μηχανές ανα-

ζητήσης και οι τεχνολογικοί κολοσσοί ελέγχουν τους αλγόριθμους. Υπάρχει ορατός κίνδυνος να κατευθύνουν τις ροές αποκλειστικά σε όσους έχουν τη δύναμη να πληρώσουν premium προβολή, «θάβοντας» τους μικρότερους, αυθεντικούς προορισμούς στις πίσω σελίδες των αποτελεσμάτων.

Η Απίστωτη Ανθρώπινη Επαφή δεν συνάδει με τη Φιλοξενία σαν έννοια. Ο τουρισμός είναι, πάνω από όλα, μια βαθιά ανθρωποκεντρική εμπειρία. Η αντικατάσταση των εργαζομένων πρώτης γραμμής από οθόνες και bots κινδυνεύει να αφαιρέσει τη ζεστασιά και την αυθεντικότητα της τοπικής φιλοξενίας.

Το πραγματικό στοίχημα για τον τουρισμό το 2026/2027 δεν είναι αν θα χρησιμοποιήσουμε την Τεχνητή Νοημοσύνη, αλλά το πώς. Η τεχνολογία οφείλει να λειτουργεί ως «συνοδηγός» που προσταθεί τον πλανήτη και διευκολύνει τον άνθρωπο, χωρίς να αντικαθιστά το χαμόγελο, την ενσυναίσθηση και την αυθεντική φιλοξενία που αποτελούν τον πυρήνα του ταξιδιού.

*Τεχνικός Γραμματέας ΠΑΣΕΚΑ

ΤΑΣΟΣ
ΓΙΑΣΕΜΙΔΗΣ

Την τελευταία δεκαετία, η Κύπρος στήριξε μεγάλο μέρος της αναπτυξιακής της στρατηγικής σε μια δέσμη πολιτικών με κοινή λογική: Να προσελκύσει κεφάλαια, εταιρείες και ανθρώπινο δυναμικό από το εξωτερικό. Σχέδια μόνιμης διαμονής μέσω επένδυσης, φορολογικά κίνητρα για φυσικά και νομικά πρόσωπα, καθεστώς για μετεγκατάσταση εταιρειών και απασχόληση υπηκόων τρίτων χωρών. Η αποτίμηση αυτών των επιλογών δεν μπορεί να είναι μονοσήμαντη, ούτε προς τη μία ούτε προς την άλλη κατεύθυνση.

Μετά το 2013, η χώρα χρειαζόταν επειγόντως εισροές κεφαλαίων, νέους κλάδους και διεύρυνση της φορολογικής της βάσης. Οι πολιτικές αυτές έκαναν ακριβώς αυτό. Στήριξαν την ανάκαμψη, δημιούργησαν έναν ουσιαστικό τομέα τεχνολογίας και υπηρεσιών που πριν δεν υπήρχε, αύξησαν τα δημόσια έσοδα και έφεραν εξειδικευμένο προσωπικό σε μίαν αγορά εργασίας που είχε περιορισμένο βάθος. Η κατεύθυνση ήταν σωστή.

Το πρόβλημα δεν εστιάζει στην κατεύθυνση, αλλά στη ταχύτητα και την απουσία σχεδιασμού για τις παρενέργειες. Όλες αυτές οι πολιτικές, με τον έναν ή τον άλλο τρόπο, κατέληγαν στο ίδιο σημείο: στη ζήτηση για στέγη. Και η στέγη είναι το αγαθό με τη μεγαλύτερη υστέρηση προσφοράς. Από την αδειοδότηση μέχρι την παράδοση μεσολαβούν χρόνια. Όταν προσθέτεις ζήτηση σε μίαν αγορά που δεν μπορεί να ανηδράσει άμεσα, το αποτέλεσμα είναι προβλέψιμο: ανατίμηση, όχι επένδυση.

Είναι κρίσιμο να διακρίνουμε τους μηχανισμούς, γιατί απαιτούν διαφορετική πολιτική απάντηση. Τα σχέδια που συνδέουν το καθεστώς διαμονής με την απόκτηση ακινήτου δεν αύξησαν τόσο τη ζήτηση για κατοίκηση όσο κατηύθυναν την προσφορά. Οι κατασκευαστές, εύλογα, στράφηκαν εκεί όπου υπήρχε εξασφαλισμένος αγοραστής σε δεδομένη τιμή. Δεσμεύτηκαν γη, εργατικά χέρια, χρηματοδότηση και άδειες σε ένα προϊόν που συχνά δεν κατοικείται μόνιμα. Πρόκειται, ουσιαστικά, για εκτροπή παραγωγικής δυναμικότητας.

Μετεγκατάσταση εταιρειών

Η μετεγκατάσταση εταιρειών και στελεχών λειτούργησε εντελώς διαφορετικά. Εδώ μιλάμε για πραγματική ζήτηση κατοίκησης, άμεση, με οικογένειες, σχολεία και ανάγκη εγγύτητας σε συγκεκριμένα αστικά κέντρα. Κυρίως, ζήτηση ενοικίου. Αυτή πίεσε το ενοίκιο, γιατί ο νεοεισερχόμενος εργαζόμενος με υψηλότερο μισθό ανταγωνίζεται τον ντόπιο ενοικιαστή για το ίδιο, περιορισμένο απόθεμα. Η γεωγραφική συγκέντρωση επιδείνωσε το φαινόμενο: η πίεση δεν κατανεμήθηκε στο νησί, αλλά συσσωρεύτηκε σε τρεις με τέσσερις περιοχές. Δεν είχαμε, δηλαδή, ένα ενιαίο πρόβλημα στέγασης, αλλά τοπικές κρίσεις με εθνικές επιπτώσεις.

Δεν έχω υπόψη μου δημοσιοποιημένη, ολοκληρωμένη μελέτη στεγαστικών επιπτώσεων που να προηγήθηκε της εφαρμογής αυτών των πολιτικών. Οι αποφάσεις αξιολογήθηκαν με κριτήρια εισροών: πόσες εταιρείες, πόσες επενδύσεις, πόσα έσοδα. Το ερώτημα

«πού θα μείνουν αυτοί οι άνθρωποι;» δεν ήταν μέρος της εξίσωσης.

Τι όφειλε να είχε εξεταστεί; Πρώτον, το πραγματικά διαθέσιμο απόθεμα ανά περιοχή και κατηγορία, όχι ο συνολικός αριθμός κατοικιών. Δεύτερον, η ικανότητα απορρόφησης, δηλαδή πόσο γρήγορα μπορεί να ανηδράσει ο κατασκευαστικός κλάδος, με δεδομένους τους χρόνους αδειοδότησης και τη διαθεσιμότητα εργατικού δυναμικού. Τρίτον, σενάρια ζήτησης, από το συντηρητικό μέχρι το ακραίο, με ρητή παραδοχή για το ποσοστό που θα στραφεί στην ενοικίαση. Τέταρτον, οι συνοδευτικές υποδομές: σχολεία, μεταφορές, δίκτυα.

Κανένα υπουργείο δεν διαθέτει μόνο του αυτά τα δεδομένα. Η πολιτική προσέλκυσης σχεδιάζεται σε ένα υπουργείο, τα φορολογικά κίνητρα σε άλλο, η αδειοδότηση σε τρίτο, ο πολεοδομικός σχεδιασμός μοιράζεται με την τοπική αυτοδιοίκηση. Χωρίς μηχανισμό που να συνθέτει, κάθε απόφαση είναι ορθολογική στο δικό της πεδίο και συλλογικά προβληματική.

Υπήρξε πραγματική διάχυση οφελών και δεν πρέπει να υποπαίται. Εταιρικός φόρος, ΦΠΑ, κοινωνικές ασφαλίσεις, απασχόληση Κυπρίων σε καλά αμειβόμενες θέσεις, ανάπτυξη επαγγελματικών υπηρεσιών, ζήτηση στο λιανικό εμπόριο και στην εστίαση, αναβάθμιση της ιδιωτικής εκπαίδευσης και υγείας.

Ταυτόχρονα, η συγκέντρωση ήταν έντονη: ακίνητα, κατασκευές, επαγγελματικές υπηρεσίες και, γεωγραφικά, λίγα αστικά κέντρα. Ο μισθωτός εκτός αυτών των κλάδων είδε το κόστος στέγασης να ανεβαίνει χωρίς αντίστοιχη αύξηση εισοδήματος. Αυτό είναι, καθαρά, αναδιανομή από τον ενοικιαστή προς τον ιδιοκτήτη περιουσιακού στοιχείου. Το όφελος ήταν εθνικό: το κόστος επιμερίστηκε σε συγκεκριμένες ομάδες, κυρίως στους νέους και στα χαμηλότερα εισοδηματικά στρώματα.

Μια δίκαιη αποτίμηση απαιτεί τρία πράγματα: καθαρό δημοσιονομικό ισο-

ζύγιο ανά πρόγραμμα, μέτρηση της πραγματικής οικονομικής ουσίας όσων ήρθαν και διανεμητική ανάλυση. Χωρίς το τρίτο σκέλος, η συζήτηση παραμένει λογιστική και όχι οικονομική και χάνει την κοινωνική νομιμοποίηση που κάθε τέτοια πολιτική χρειάζεται για να διαρκέσει.

Το βασικό μάθημα της δεκαετίας είναι ότι κανένα σχέδιο προσέλκυσης δεν μπορεί να σχεδιάζεται χωρίς ξεκάθαρες ασφαλιστικές δικλίδες και θεσμοθετημένους μηχανισμούς ελέγχου,

“

Κάθε μελλοντική πολιτική προσέλκυσης οφείλει να συνοδεύεται από ταυτόχρονη ενεργοποίηση της προσφοράς: επιτάχυνση αδειοδότησης, αξιοποίηση κρατικής και ημικρατικής γης, κίνητρα για επαναφορά κενού αποθέματος στην αγορά

ενσωματωμένους από την αρχή και όχι προσπιθέμενους εκ των υστέρων. Είδαμε τι συμβαίνει όταν ένα σχέδιο τρέχει για χρόνια με χαλαρά κριτήρια, ασαφή εποπτεία και απουσία συστηματικής αξιολόγησης. Το κόστος δεν είναι μόνο δημοσιονομικό ή αναπτυξιακό, είναι κόστος αξιοπιστίας. Και η αξιοπιστία είναι το ακριβότερο αγαθό για μια μικρή, εξωστρεφή οικονομία, επειδή χάνεται γρήγορα και ανακτάται αργά.

Οι δικλίδες πρέπει να είναι συγκεκριμένες και μετρήσιμες: αυστηρός και τεκμηριωμένος έλεγχος καταλληλότητας πριν από τη χορήγηση, επαλήθευση της προέλευσης των κεφαλαίων, απαίτηση πραγματικής οικονομικής ουσίας και όχι απλής τυπικής συμμόρφωσης, περιοδική επανεξέταση των

δικαιούχων με δυνατότητα ανάκλησης, ανεξάρτητη εποπτεία με πρόσβαση σε δεδομένα και σαφή λογοδοσία, ποσοτικά και γεωγραφικά κατώφλια που ενεργοποιούν αυτόματα επανεξέταση και ετήσια δημοσιοποιημένη έκθεση αποτελεσμάτων.

Δεν πρόκειται για γραφειοκρατική επιβάρυνση, ούτε για καχυποψία απέναντι στον επενδυτή. Αντιθέτως, ένα σχέδιο με σαφείς κανόνες και προβλέψιμη εποπτεία προσελκύει ακριβώς τον σοβαρό επενδυτή, ο οποίος θέλει βεβαιότητα ότι το καθεστώς που αποκτά δεν θα αμφισβητηθεί αύριο. Η πραγματική απειλή για την ελκυστικότητα της Κύπρου δεν είναι ο έλεγχος, είναι η ελλειψή του.

Εξίσου βασικό είναι κάθε μέτρο να αξιολογείται με σοβαρότητα ως προς τα αποτελέσματα και τον αντίκτυπό του, όχι μόνο ως προς την πρόθεση με την οποία θεσπίστηκε. Αυτό σημαίνει προκαθορισμένους δείκτες από την πρώτη μέρα, τακτική και δημοσιοποιημένη μέτρηση και ρητή ετοιμότητα να δι-ορθώσουμε ή να τερματίσουμε ένα σχέδιο όταν τα στοιχεία δείχνουν ότι δεν αποδίδει ή ότι παράγει παρενέργειες μεγαλύτερες από το όφελος.

Αξιολόγηση

Η αξιολόγηση πρέπει να είναι πλήρης: όχι μόνο πόσα κεφάλαια εισέρρευσαν, αλλά τι απέμεινε στην πραγματική οικονομία, ποιοι ωφεληθήκαν, ποιοι επιβαρύνθηκαν και τι κόστος μετακυλίστηκε στη στέγαση και στις υποδομές. Έχουμε την τάση να θεωρούμε την αποτίμηση ως ομολογία λάθους. Είναι το αντίθετο: είναι το εργαλείο που επιτρέπει σε μια πολιτική να διαρκέσει, γιατί της δίνει τη δυνατότητα να προσαρμοστεί εγκαίρως αντί να καταρρεύσει απότομα.

Η ενδεχόμενη ένταξη της Κύπρου στη ζώνη Σένγκεν είναι, οικονομικά, θετική εξέλιξη. Αλλάζει, όμως, ριζικά την αξία του κυπριακού καθεστώτος διαμονής: από δικαίωμα παραμονής σε ένα νησί, γίνεται δικαίωμα κινητικότητας

σε μια ήπειρο. Αυτό αυξάνει τη ζήτηση για το ίδιο το καθεστώς, ανεξάρτητα από την πρόθεση εγκατάστασης. Και ζήτηση για καθεστώς, όταν το καθεστώς αποκτάται μέσω ακινήτου, σημαίνει ζήτηση για ακίνητα χωρίς αντίστοιχη οικονομική δραστηριότητα.

Χρειάζεται, επομένως, να μοντελοποιηθεί εκ των προτέρων το μέγεθος αυτής της πρόσθετης ζήτησης, με ρεαλιστικά σενάρια ανά περιοχή, και να απαντηθεί ένα ερώτημα αρχής: τι ακριβώς θέλουμε να ανταμείβει το καθεστώς διαμονής;

Οι δικλίδες είναι τρεις. Μετατόπιση του βάρους των κριτηρίων από την απόκτηση κατοικίας προς παραγωγικές μορφές επένδυσης, δηλαδή επιχειρηματική δραστηριότητα, απασχόληση και συμμετοχή σε επενδυτικά κεφάλαια. Σύνδεση με πραγματική παρουσία και ουσία, ώστε να διακρίνεται ο επενδυτής που συνεισφέρει από τον κάτοχο τίτλου. Και ποσοτικός και γεωγραφικός έλεγχος, με ετήσια παρακολούθηση δεικτών στέγασης και αυτόματα επανεξέταση όταν ξεπερνιούνται συγκεκριμένα κατώφλια.

Παράλληλα, κάθε μελλοντική πολιτική προσέλκυσης οφείλει να συνοδεύεται από ταυτόχρονη ενεργοποίηση της προσφοράς: επιτάχυνση αδειοδότησης, αξιοποίηση κρατικής και ημικρατικής γης, κίνητρα για επαναφορά κενού αποθέματος στην αγορά. Και από αξιοποίησι-α δεδομένα, με μητρώο ενοικίων και τακτικό δείκτη, ώστε να μη συζητάμε με εντυπώσεις. Μέχρι σήμερα, η αντίδραση της Πολιτείας στο στεγαστικό υπήρξε κατασταλαχτική και όχι προληπτική: τα μέτρα ήρθαν αφότου οι τιμές και τα ενοίκια είχαν ήδη μετακινηθεί.

Η λογική πρέπει να αντιστραφεί. Η στέγη δεν είναι το επακόλουθο μιας αναπτυξιακής πολιτικής: είναι προϋπόθεση του σχεδιασμού της. Αν το δεχτούμε αυτό, μπορούμε να διατηρήσουμε την ελκυστικότητα της Κύπρου εκεί όπου παράγει πραγματική αξία και να αφαιρέσουμε την πίεση εκεί όπου απλώς ανατμιά.

Στέγη και προσέλκυση επενδύσεων

Κεφάλαια, εταιρείες και ανθρώπινο δυναμικό από το εξωτερικό

ΟΙ ΠΟΛΥΚΑΤΟΙΚΙΕΣ ΑΛΛΑΖΟΥΝ ΤΟΝ ΧΑΡΤΗ ΤΗΣ ΟΙΚΟΔΟΜΗΣ

Σχεδόν 9.000 νέες κατοικίες σε πέντε μήνες

Στο +90,6% οι μονάδες σε πολυκατοικίες – Οι άδειες αυξήθηκαν κατά 32,1%, οι νέες κατοικίες κατά 63,7% και οι μονοκατοικίες μόλις κατά 7,3%

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΝΕΟΦΥΤΟΥ

Ισχυρή επιτάχυνση καταγράφεται στην αδειοδοτημένη οικοδομική δραστηριότητα στην Κύπρο κατά τους πρώτους πέντε μήνες του 2026, με τα επίσημα στοιχεία να δείχνουν όχι μόνο περισσότερες άδειες οικοδομής, αλλά κυρίως σημαντική αύξηση του αριθμού των κατοικιών που προβλέπεται να ανεγερθούν.

Η εικόνα που προκύπτει από τα στοιχεία της Στατιστικής Υπηρεσίας καταδεικνύει παράλληλα σαφή μετάπτωση προς τις πολυκατοικίες. Ενώ οι μονοκατοικίες εμφανίζουν σχετικά περιορισμένη αύξηση, οι οικιστικές μονάδες σε πολυκατοικίες έχουν σχεδόν διπλασιαστεί μέσα σε έναν χρόνο. Κατά την περίοδο Ιανουαρίου-Μα-

ΐου 2026 εκδόθηκαν συνολικά 3.650 άδειες οικοδομής, έναντι 2.764 την αντίστοιχη περίοδο του 2025, καταγράφοντας αύξηση 32,1%. Ακόμη μεγαλύτερη ήταν η άνοδος στη συνολική αξία των έργων, η οποία έφθασε τα €2,099 δισ., αυξημένη κατά 43,9%, ενώ το συνολικό εμβαδόν των έργων αυξήθηκε κατά 43,1%.

Σχεδόν 9.000 νέες κατοικίες σε πέντε μήνες

Το πλέον χαρακτηριστικό στοιχείο αφορά τις οικιστικές μονάδες. Μέσα στους πρώτους πέντε μήνες του έτους οι άδειες που εκδόθηκαν προβλέπουν την ανέγερση 8.978 κατοικιών, έναντι 5.484 την ίδια περίοδο του 2025. Πρόκειται για αύξηση 63,7%, ποσοστό σχεδόν διπλάσιο από εκείνο της αύξησης του αριθμού των αδειών.

Η διαφορά μεταξύ της αύξησης των αδειών και της πολύ μεγαλύτερης αύ-

ξησης των προβλεπόμενων κατοικιών είναι ένα από τα βασικά χαρακτηριστικά της εικόνας που καταγράφεται φέτος.

Οι πολυκατοικίες οδηγούν τη μεγάλη αύξηση

Τα στοιχεία δείχνουν ότι η μεγάλη ώθηση στις νέες οικιστικές μονάδες προέρχεται πρωτίστως από τις πολυκατοικίες. Οι προβλεπόμενες οικιστικές

Οι προβλεπόμενες οικιστικές μονάδες σε οικιστικές πολυκατοικίες ανήλθαν στις 6.667, από 3.497 την αντίστοιχη περίοδο του 2025, σημειώνοντας αύξηση 90,6%

μονάδες σε οικιστικές πολυκατοικίες ανήλθαν στις 6.667, από 3.497 την αντίστοιχη περίοδο του 2025, σημειώνοντας αύξηση 90,6%.

Αντίθετα, οι μονοκατοικίες αυξήθηκαν κατά 7,3%, από 1.369 σε 1.469 μονάδες, ενώ οι μονάδες σε κτήρια δύο κατοικιών αυξήθηκαν κατά 20%, στις 547.

Στις μεικτές πολυκατοικίες, δηλαδή σε κτήρια που συνδυάζουν οικιστικές και άλλες χρήσεις, οι μονάδες αυξήθηκαν από 162 σε 295, καταγράφοντας άνοδο 82,1%.

Με βάση τα δεδομένα, περίπου τρεις στις τέσσερις νέες κατοικίες που προβλέπονται από τις άδειες του πενταμήνου αφορούν καθαρά οικιστικές πολυκατοικίες. Εάν προστεθούν και οι κατοικίες σε μεικτές πολυκατοικίες, το ποσοστό πλησιάζει το 78%.

Τα στοιχεία καταδεικνύουν συνεπώς ότι η μεγάλη αύξηση των προβλεπόμε-

νων οικιστικών μονάδων δεν προέρχεται από αντίστοιχη αύξηση στις μονοκατοικίες, αλλά κυρίως από αναπτύξεις με περισσότερες κατοικίες ανά κτήριο.

Πού εκδίδονται οι περισσότερες άδειες

Σημαντικές διαφοροποιήσεις καταγράφονται και μεταξύ των επαρχιών.

Στη Λευκωσία εκδόθηκαν στο πρώτο πεντάμηνο 1.401 άδειες, αριθμός που παραμένει ο μεγαλύτερος μεταξύ των επαρχιών και αντιστοιχεί σε αύξηση περίπου 35% σε σύγκριση με το αντίστοιχο περσινό διάστημα.

Στη Λεμεσό εκδόθηκαν 998 άδειες, με την αύξηση να φθάνει περίπου στο 36%, ενώ αντίστοιχη ποσοστιαία άνοδος καταγράφεται στην Πάφο, όπου εκδόθηκαν 431 άδειες.

Η Λάρνακα καταγράφει επίσης σημαντική αύξηση στο πεντάμηνο, της τάξης του 29%, με 670 άδειες,

pwc**PwC Foundation**

Χτίζουμε σήμερα
το αύριο που αξίζουμε.

ενώ διαφορετική είναι η εικόνα στην ελεύθερη επαρχία Αρμοχώστου, όπου οι 150 άδειες αντιστοιχούν σε οριακή μείωση περίπου 1%.

Εάν εξεταστεί μόνο ο Μάιος, η εικόνα διαφοροποιείται ακόμη περισσότερο. Η Λεμεσός κατέγραψε αύξηση 57% στον αριθμό των αδειών σε σχέση με τον Μάιο του 2025, η Λευκωσία 31% και η Πάφος 7%. Αντίθετα, στη Λάρνακα καταγράφηκε μείωση 11% και στην Αρμόχωστο 18%.

Η σύγκριση του μεμονωμένου μήνα με το σύνολο του πενταμήνου δείχνει επίσης ότι οι μηνιαίες μεταβολές δεν ακολουθούν απαραίτητα την ίδια κατεύθυνση με τη συνολική πορεία κάθε επαρχίας. Χαρακτηριστική είναι η περίπτωση της Λάρνακας, η οποία εμφανίζει άνοδο 29% στο πεντάμηνο, παρά τη μείωση που καταγράφηκε τον Μάιο.

Ισχυρότερη αύξηση στις αστικές περιοχές

Σημαντικές διαφοροποιήσεις προκύπτουν και από τη διάκριση μεταξύ αστικών και αγροτικών περιοχών.

Παγκύπρια, στο πρώτο πεντάμηνο του έτους, οι άδειες στις αστικές περιοχές αυξήθηκαν κατά περίπου 42%, έναντι περίπου 20% στις αγροτικές περιοχές.

Ιδιαίτερα έντονη είναι η διαφοροποίηση στη Λάρνακα, όπου οι άδειες στις αστικές περιοχές εμφανίζονται αυξημένες κατά περίπου 73%, ενώ στις αγροτικές περιοχές καταγράφεται μείωση 7%.

Στη Λεμεσό η αύξηση στις αστικές περιοχές φθάνει περίπου το 46%, έναντι 22% στις αγροτικές, ενώ στην Πάφο καταγράφεται αντίστοιχη εικόνα, με αύξηση 48% στις αστικές και 22% στις αγροτικές περιοχές.

Η Λευκωσία διαφοροποιείται από την υπόλοιπη εικόνα, καθώς η ποσοστιαία αύξηση εμφανίζεται μεγαλύτερη στις αγροτικές περιοχές, περίπου 48%, έναντι 28% στις αστικές.

Σε απόλυτους αριθμούς, παγκύπρια εκδόθηκαν 2.148 άδειες στις αστικές περιοχές και 1.502 στις αγροτικές.

Στο €1,79 δισ. η αξία των οικιστικών έργων

Το αυξημένο βάρος των οικιστικών αναπτύξεων στην αδειοδοτημένη οικοδομική δραστηριότητα αποτυπώνεται και στην αξία των έργων.

Οι άδειες για οικιστικά κτήρια στο πρώτο πεντάμηνο αντιστοιχούν σε έργα συνολικής αξίας περίπου €1,79 δισ., έναντι €1,1 δισ. την ίδια περίοδο του 2025, καταγράφοντας αύξηση 61,6%.

Το εμβαδόν των οικιστικών έργων αυξήθηκε επίσης κατά 62,8%, ξεπερνώντας το 1,54 εκατομμύριο τετραγωνικά μέτρα.

Διαφορετική είναι η εικόνα στα μη οικιστικά κτήρια. Παρόλο που ο αριθμός των σχετικών αδειών αυξήθηκε κατά 7,1%, το συνολικό εμβαδόν μειώθηκε κατά 40,2% και η αξία τους κατά 28,8%.

Τα δεδομένα αυτά ενισχύουν την εικόνα ότι η μεγάλη μεταβολή που καταγράφεται στο πρώτο πεντάμηνο εντοπίζεται κυρίως στο οικιστικό σκέλος και ιδιαίτερα στον αριθμό των κατοικιών που προβλέπεται να δημιουργηθούν μέσα από τις νέες άδειες.

Οι άδειες δεν σημαίνουν έτοιμες κατοικίες

Ιδιαίτερη σημασία έχει και ο τρόπος με τον οποίο πρέπει να διαβάζονται τα συγκεκριμένα στοιχεία. Η έκδοση μιας άδειας δεν συνεπάγεται ότι το έργο έχει ήδη κατασκευαστεί ή ότι

όλες οι κατοικίες που περιλαμβάνει θα παραδοθούν άμεσα στην αγορά.

Τα στοιχεία καταγράφουν τις άδειες που έχουν εκδοθεί και τις μονάδες που προβλέπεται να δημιουργηθούν μέσα από αυτές. Αποτελούν, επομένως, ένδειξη για την επερχόμενη οικοδομική δραστηριότητα και όχι καταγραφή αποπερατωμένων κατοικιών.

Παράλληλα, από την 1η Ιουλίου 2024 η αρμοδιότητα για την έκδοση των αδειών οικοδομής έχει μεταφερθεί στους Επαρχιακούς Οργανισμούς Αυτοδιοίκησης, ενώ μέσω του ηλεκτρονικού συστήματος «Ιππόδαμος» διεκπεραιώνονται και παλαιότερες αιτήσεις που είχαν υποβληθεί πριν από την εφαρμογή του νέου συστήματος.

Το κατά πόσον ο συγκεκριμένος παράγοντας επηρεάζει την ένταση της αύξησης που καταγράφεται το 2026 δεν μπορεί να εξαχθεί μόνο από τα αριθμητικά δεδομένα.

Μισιρλής: Δεν σημαίνει 64% περισσότερη ζήτηση

Μιλώντας στη «Σημερινή», ο Πρόεδρος του Συνδέσμου Ανάπτυξης Ακι-

νών Κύπρου, Γιάννης Μισιρλής, ανέφερε ότι η μεγάλη αύξηση δεν σημαίνει ότι η αγορά δημιουργήσε ξαφνικά 64% περισσότερη ζήτηση μέσα σε έναν χρόνο.

Όπως εξήγησε, το 2025 ο αριθμός των αδειών είχε υποχωρήσει κατά 15,1%, ενώ οι οικιστικές μονάδες είχαν ήδη αυξηθεί κατά 13,2%.

«Επομένως, ένα μέρος της φεινής αύξησης αποτελεί και επαναφορά από χαμηλότερη βάση», σημείωσε.

Παράλληλα, τόνισε πως υπάρχει πραγματική μετατόπιση προς μεγαλύτερα και πυκνότερα οικιστικά έργα. Είναι χαρακτηριστικό, όπως ανέφερε, ότι οι συνολικές άδειες του Ιανουαρί-

ου-Μαΐου 2026 είναι περίπου 12% περισσότερες από το 2024, αλλά οι προβλεπόμενες κατοικίες είναι περίπου 85% περισσότερες.

«Αρα, το βασικό στοιχείο δεν είναι μόνο ότι εκδίδονται περισσότερες άδειες, αλλά ότι κάθε άδεια αντιστοιχεί, πλέον, κατά μέσο όρο, σε περισσότερες κατοικίες», επισήμανε.

Γιατί αυξάνονται τόσο οι πολυκατοικίες

Αναφερόμενος στη μεγάλη αύξηση που καταγράφεται στις πολυκατοικίες σε σύγκριση με τις μονοκατοικίες, ο κ. Μισιρλής ανέφερε ότι αυτή ανιχνεύει μια πιο μακροχρόνια αλλαγή στη δομή της αγοράς.

Όπως εξήγησε στη «Σημερινή», οι υψηλές τιμές γης, το αυξημένο κόστος κατασκευής και το ζήτημα της προσιτότητας καθιστούν τη μονοκατοικία δυσκολότερη επιλογή για μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού.

Η πολυκατοικία, πρόσθεσε, επιτρέπει καλύτερη αξιοποίηση της γης, μικρότερες και πιο προσιτές μονάδες και μεγαλύτερη προσφορά σε αστι-

κές περιοχές, όπου συγκεντρώνεται η ζήτηση τόσο για αγορά όσο και για ενοικίαση.

Ο Πρόεδρος του Συνδέσμου Ανάπτυξης Ακινήτων επισήμανε ακόμη ότι η τάση αυτή είχε ήδη αρχίσει να διαμορφώνεται τα προηγούμενα χρόνια.

Συγκεκριμένα, στο πρώτο πεντάμηνο κάθε έτους, οι μονάδες σε οικιστικές πολυκατοικίες αυξήθηκαν από 2.038 το 2022 σε 2.519 το 2023, 2.991 το 2024 και 3.497 το 2025, πριν φτάσουν στις 6.667 το 2026.

«Συνεπώς, το 2026 αποτελεί έντονη επιτάχυνση μιας ήδη διαμορφωμένης τάσης», υπογράμμισε.

«Ισχύουν και τα δύο» για ζήτηση και παλαιότερες αιτήσεις

Σε σχέση με το κατά πόσον η αύξηση αποτυπώνει πραγματική ενίσχυση της ζήτησης και της οικοδομικής δραστηριότητας ή επηρεάζεται και από παλαιότερες αιτήσεις, ο Γιάννης Μισιρλής ανέφερε ότι, κατά την άποψή του, «ισχύουν και τα δύο».

Όπως σημείωσε, η ίδια η Στατιστική Υπηρεσία αναφέρει ότι μέσω του «Ιππόδαμος» διεκπεραιώνεται μεγάλος όγκος παλαιότερων αιτήσεων που είχαν υποβληθεί πριν από την 1η Ιουλίου 2024.

«Αρα η σύγκριση του 2026 με το 2025 δεν μπορεί να θεωρηθεί απολύτως καθαρή και μέρος της αύξησης πιθανότατα συνδέεται με την εκκαθάριση της συσσωρευμένης εκκρεμότητας», ανέφερε.

Διευκρίνισε, ωστόσο, ότι δεν υπάρχουν στοιχεία που να επιτρέπουν να ποσοτικοποιηθεί αυτό το μέρος της αύξησης.

Την ίδια ώρα, επισήμανε ότι η πενταετής πορεία των οικιστικών μονάδων, και ιδιαίτερα των διαμερισμάτων, δείχνει ότι υπάρχει και ουσιαστική αύξηση της μελλοντικής προσφοράς.

Καταλήγοντας, ο κ. Μισιρλής τόνισε ότι θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη πως η έκδοση μιας άδειας αποτελεί πρόδρομο δείκτη και δεν σημαίνει ότι όλες οι συγκεκριμένες κατοικίες έχουν ήδη αρχίσει να κατασκευάζονται ή ότι θα παραδοθούν άμεσα στην αγορά.

ΑΠΟ ΤΙΣ ΑΓΟΡΕΣ ΓΗΣ ΚΑΙ ΤΙΣ ΚΑΤΟΙΚΙΕΣ ΕΩΣ ΤΗΝ ΥΓΕΙΑ,
ΤΑ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΩΝ

Η Κύπρος ως ισραηλινό «Plan B»

Χιλιάδες καταγραφές ακινήτων, μεγάλα οικιστικά και τουριστικά έργα, ιατρικές υποδομές και περισσότερες άδειες διαμονής παιδιών συνθέτουν την εικόνα της ισραηλινής καθόδου στο νησί

ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΟΚΚΙΝΟΣ

Χιλιάδες καταγραφές, χωρίς μέτρηση της γης

Η αφετηρία βρίσκεται σε απάντηση του Υπουργείου Εσωτερικών προς τη Βουλή, στις 9 Ιανουαρίου 2025. Για την περίοδο από το 2021 έως τότε, το Κτηματολόγιο κατέγραψε στην κατηγορία «Ισραήλ» 1.406 ιδιοκτησίες στην επαρχία Λάρνακας, 1.291 στην Πάφο, 1.154 στη Λεμεσό και 58 στην Αμμόχωστο. Πρόκειται για άθροισμα 3.909 καταγραφών στις τέσσερις επαρχίες. Η Λευκωσία απουσιάζει, επειδή ο δημοσιευμένος πίνακας παραθέτει μόνο τις δέκα πρώτες πόλεις κάθε επαρχίας.

Οι καταγραφές αφορούν ιδιοκτησίες βάσει κατατεθειμένων πωλητήριων εγγράφων ή πωλήσεων. Δεν αντιστοιχούν κατ' ανάγκην σε ισάριθμους αγοραστές, ούτε αποκαλύπτουν πόσα τετραγωνικά μέτρα αποκτήθηκαν. Ένα διαμέρισμα και μια μεγάλη έκταση εμφανίζονται ως ιδιοκτησίες, παρότι έχουν διαφορετικό βάρος για την ανάπτυξη μιας περιοχής. Ούτε υπάρχει στον συγκεκριμένο πίνακα το σημερινό σύνολο αγορών ανά υπηκοότητα. Το ασφαλές συμπέρασμα αφορά τη γεωγραφική συγκέντρωση των καταγραφών και την ανάγκη διάκρισης κατοικίας από γη προς αξιοποίηση.

Η αγορά, πάντως, συνέχισε να ενισχύεται. Σύμφωνα με έκθεση που δημοσίευσε η Κεντρική Τράπεζα στις 24 Σεπτεμβρίου, το δεύτερο τρίμηνο του 2026 κατατέθηκαν 5.298 πωλητήρια

Η κοινοβουλευτική καταγραφή ολοκληρώνεται τον Ιανουάριο του 2025 και περιλαμβάνει τέσσερις επαρχίες, στις οποίες το Ισραήλ εμφανίζεται στην πρώτη δεκάδα χωρών. Μετρά ιδιοκτησίες βάσει πωλητήριων εγγράφων και πωλήσεων. Δεν δίνει αριθμό προσώπων, συνολική αξία ή έκταση γης. Γι' αυτό δεν αποτελεί μέτρο του ποσοστού κυπριακής γης που έχει αγοραστεί από Ισραηλινούς

έγγραφα για κάθε τύπο ακινήτου, αυξημένα κατά 15,4% από έναν χρόνο προηγούμενος. Τα 2.107 αφορούσαν ξένους αγοραστές, έναντι 1.717 το αντίστοιχο τρίμηνο του 2025. Στην Πάφο, οι ξένοι υπέγραψαν το 66% των πωλητηρίων. Τα ποσοστά αφορούν όλες τις ξένες εθνικότητες. Η ίδια έκθεση δίνει επίσης άνοδο 8,5% στις τιμές κατοικιών παγκύπρια και 18,5% στα διαμερίσματα της Πάφου. Καμία από αυτές τις αυξήσεις δεν μπορεί να αποδοθεί ειδικά στους Ισραηλινούς αγοραστές.

Από την αγορά οικοπέδου στις 260 κατοικίες

Στη Λεμεσό φαίνεται η άλλη κλίμακα: ισραηλινή εταιρεία αγοράζει γη για να αναπτύξει οικιστικά συγκροτήματα. Τον Απρίλιο, το ισραηλινό Ynet κατέγραψε την παρουσίαση επιτά έργων της Gindi Global στην πόλη, με περίπου 500 οικιστικές μονάδες συνολικά, σύμφωνα με την ίδια την εταιρεία. Στο επίκεντρο βρίσκεται το σχεδιαζόμενο Limassol Royal Dreams, για το οποίο παρουσιάστηκε αγορά γης περίπου 37 δεκαρίων από κυπριακή οικογένεια, αντί περίπου 80 εκατ. σέκελ. Στα σχέδια περιλαμβάνονται 260 κατοικίες σε 13 κτήρια. Η εταιρεία εκτιμά την επένδυση για το συγκεκριμένο έργο στα περίπου 300 εκατ. σέκελ και αναφέρει συνεργασία με Κύπριο επιχειρηματία σε μέρος της δραστηριότητάς της.

Οι αριθμοί αποτελούν στοιχεία που δόθηκαν στον δημοσιογράφο του Ynet από την εταιρεία κατά τη διάρκεια επίσκεψης την οποία οργάνωσε η Gindi Global. Έχουν αξία ως επώνυμη ανακοίνωση για συγκεκριμένη γη και συγκεκριμένο έργο, όχι ως απόδειξη ότι παραδόθηκαν 500 κατοικίες ή δαπανήθηκαν ήδη όλα τα προβλεπόμενα ποσά. Το κρίσιμο βήμα για μια κυπριακή αποτύπωση είναι η αντιστοίχιση της αγοράς με τίτλους, εταιρικά σχήματα, άδειες και στάδιο κατασκευής. Εκεί χωρίζεται η πραγματική επένδυση από το μέγεθος

μιας παρουσίασης πωλήσεων.

Η ζήτηση προβάλλεται έντονα στο Ισραήλ. Σε ρεπορτάζ του Zman Yisrael τον Αύγουστο, ο δημοσιογράφος παρακολούθησε παρουσίαση κυπριακών ακινήτων προς υποψήφιους αγοραστές. Ο πωλητής υποσχόταν υψηλές αποδόσεις και αναίτητη πριν ακόμη αποπερατωθεί ένα έργο. Ο συντάκτης κατέγραψε επίσης κόστος επίπλωσης, διαχείρισης και κινδύνους καθυστέρησης. Πρόκειται για τεκμήριο του τρόπου προώθησης της κυπριακής αγοράς, όχι για επαληθευμένες αποδόσεις.

Νοσοκομεία, ξενοδοχεία και κατοικίες στο ίδιο επενδυτικό κάδρο

Το ισραηλινό αποτύπωμα περνά και στην υγεία. Τον Ιούλιο του 2026 άνοιξε το Hadassah Medical Center στη Λεμεσό, το οποίο στην επίσημη ιστοσελίδα του περιγράφεται ως εξωτερικό ιατρικό κέντρο σε κλινική συνεργασία με το Hadassah της Ιερουσαλήμ. Παρέχει διαγνωστικές εξετάσεις, εξειδικευμένη φροντίδα, αποκατάσταση και υπηρεσίες πρόληψης. Η ίδια η μονάδα αναφέρει ότι προχωρεί στην ανάπτυξη νοσοκομείου Hadassah Health Park στη Λευκωσία, με προγραμματισμένο άνοιγμα το 2029. Ετσι διακρίνονται δύο διαφορετικά στάδια της επένδυσης: το κέντρο της Λεμεσού έχει ανοίξει, ενώ το νοσοκομείο παραμένει σχέδιο ανάπτυξης. Η ιατρική συνεργασία συνδέει πλέον τις υπηρεσίες του νησιού με ισραηλινό νοσοκομειακό Οργανισμό.

Στον τουρισμό, η παρουσία έχει ήδη διάρκεια. Ο ισραηλινός δμῖλος Fattal έχει αναπτύξει δίκτυο μονάδων

σε διαφορετικές επαρχίες. Ο Invest Cyprus παρουσίασε την επέκτασή του το 2023, με εξαγορές του GrandResort στη Λεμεσό και μονάδας στο Λατοί, καθώς και με άνοιγμα ξενοδοχείου της σειράς NYX στη Λεμεσό. Στην τρέχουσα ιστοσελίδα της αλυσίδας Leonardo εμφανίζονται μονάδες στην Πάφο, τη Λεμεσό, τη Λάρνακα, το Λατοί και τον Πρωταρά, ενώ μονάδα της Λευκωσίας ανακοινώνεται για άνοιγμα

τον Οκτώβριο του 2026. Η παρουσίαση του ομίλου δίνει την κλίμακα της γεωγραφικής του εξάπλωσης, χωρίς κάθε ξενοδοχείο που λειτουργεί με το σήμα του να καταγράφεται αυτομάτως ως κτήριο ιδιοκτησίας του. Στο παραλιακό μέτωπο της Λάρνακας προχωρεί ένα διαφορετικό σχήμα, όπου η φιλοξενία συνδυάζεται με κατοικίες. Η Premium Access Group, με ιδρυτές και μετόχους τους

Shaul Keinan και Evgeni Leibovich, αναπτύσσει το Palm Beach Resort σε συνεργασία με την κυπριακή Thanos Hospitality Services. Ο Invest Cyprus περιγράφει επένδυση άνω των €110 εκατ., που περιλαμβάνει ξενοδοχείο, κατοικίες και άλλες εγκαταστάσεις, με προγραμματισμένο άνοιγμα το 2027. Σε παλαιότερη παρουσίασή του ο ίδιος Οργανισμός κατονομάζει τους δύο μετόχους και την κυπριακή συνεργασία.

Η πρόσφατη ημερομηνία παράδοσης έχει σημασία: προηγούμενες ανακοινώσεις τοποθετούσαν την ολοκλήρωση νωρίτερα. Η επιχειρηματική διασύνδεση φτάνει και στις χρηματοοικονομικές υπηρεσίες. Ο Invest Cyprus είχε κατονομάσει τις eToro, Plus500 και Globe Invest ως εταιρείες ισραηλινής προέλευσης με παρουσία στο νησί, παρουσιάζοντας το Ισραήλ ως αγορά στην οποία στοχεύει

για την προσέλκυση επενδύσεων. Η εγκατάσταση εταιρείας, ωστόσο, δεν σημαίνει κατ' ανάγκην ότι μεταφέρθηκε στην Κύπρο όλη η λειτουργία της. Το ισραηλινό Globes αποκάλυψε το 2024 ελέγχους της φορολογικής Αρχής του Ισραήλ για εισοδήματα, ακίνητα και εταιρείες συνδεδεμένες με την Κύπρο. Κατά το δημοσίευμα, οι Αρχές εξέταζαν σε ορισμένες περιπτώσεις που λαμβάνονται πραγματικά οι επιχειρηματικές αποφάσεις. Πρόκειται για ελέγχους συγκεκριμένης περιόδου, όχι για συμπέρασμα σχετικά με όλες τις εταιρείες.

Η μετακίνηση καταγράφεται στις άδειες παιδιών

Η επέκταση σε περισσότερους τομείς συμπίπτει με μια μετρήσιμη αύξηση στην οικογενειακή παρουσία. Στα ανοικτά δεδομένα του Τμήματος Μετανάστευσης, στις 30 Ιουνίου 2026 βρίσκονταν σε ισχύ 552 άδειες για αγόρια και 525 για κορίτσια ηλικίας έως 17 ετών, με χώρα προέλευσης το Ισραήλ, στην κατηγορία των οικογενειακών λόγων. Πρόκειται για 1.077 άδειες παιδιών. Στις 31 Δεκεμβρίου 2025, οι αντίστοιχες εγγραφές ήταν 451 και 418: συνολικά 869. Μέσα σε έξι μήνες η συγκεκριμένη κατηγορία αυξήθηκε κατά 208 άδειες, περίπου 24%. Το εύρημα δεν μετατρέπεται σε συνολικό αριθμό Ισραηλινών κατοίκων. Αφορά ενεργές άδειες μίας ηλικιακής ομάδας και ενός σκοπού διαμονής, για υπηκόους τρίτων χωρών. Αποτυπώνει, όμως, κάτι που δεν μπορεί να δώσει ένα πωλητήριο έγγραφο: παρουσία οικογενειών με παιδιά, πέρα από την απόκτηση περιουσίας. Κάποιος μπορεί να έχει ακίνητο και να ζει στο Ισραήλ: η άδεια διαμονής μετρά διαφορετική σχέση με την Κύπρο. Το ισραηλινό Globes, σε ανάλυση της 18ης Σεπτεμβρίου, αναγνωρίζει ότι ο ακριβής αριθμός Ισραηλινών που αγόρασαν ακίνητα στην Κύπρο δεν είναι γνωστός. Περιγράφει μέρος των αγορών ως προσπάθεια εξασφάλισης μιας εναλλακτικής κατοικίας και προειδοποιεί ότι η οικονομική απόδοση πρέπει να εξετάζεται χωριστά από το κίνητρο της μετακίνησης. Οι επίσημες κυπριακές καταγραφές επιτρέπουν να φανεί η παρουσία, χωρίς να επιτρέπουν να υπολογιστεί ένας ενιαίος αριθμός αγοραστών, κατοίκων και επενδυτών.

“
Σε άλλη απάντηση προς τη Βουλή, το Υπουργείο Εσωτερικών ανέφερε ότι τα στοιχεία κυριότητας που παρουσίασε αφορούσαν φυσικά πρόσωπα και πως για τα νομικά πρόσωπα «δεν μπορούν να εξαχθούν ασφαλή συμπεράσματα». Η παρατήρηση αποκτά βάρος όταν επώνυμοι όμιλοι αγοράζουν γη ή αναπτύσσουν σύνθετα έργα. Από τους διαθέσιμους συγκριτικούς πίνακες δεν προκύπτει παγκύπρια έκταση γης ή αξία ακινήτων ανά χώρα πραγματικών εταιρικών συμφερόντων

Η Τουρκία επανασχεδιάζει την Ανατολική Μεσόγειο

ΑΠΟΨΗ “
ΑΝΔΡΕΑΣ ΓΡ.
ΟΡΦΑΝΙΔΗΣ*

Είναι διάχυτη η άποψη ότι η Τουρκία του 2026 είναι μια χώρα που διεκδικεί περισσότερο στο Αιγαίο, στην Ανατολική Μεσόγειο και στην Κύπρο. Όμως, πέραν τούτου, είναι μια περιφερειακή δύναμη που επιχειρεί να μεταβάλει τους ίδιους τους όρους με τους οποίους λειτουργεί το γεωπολιτικό σύστημα της περιοχής. Η στρατηγική της Αγκυρας στηρίζεται πλέον σε έναν συνδυασμό στρατιωτικής ισχύος, διπλωματικής ευελιξίας, αμυντικής βιομηχανίας, ενεργειακών συμφερόντων, οικονομικών σχέσεων και σταδιακής δημιουργίας τετελεσμένων. Η Κύπρος και η Ελλάδα βρίσκονται στο επίκεντρο αυτής της στρατηγικής όχι ως δύο ανεξάρτητα προβλήματα, αλλά ως μέρος ενός ενιαίου γεωπολιτικού χώρου.

Η βασική ιδέα είναι η στρατηγική αυτονομία. Η Αγκυρα επιδιώκει να διατηρεί τη θέση της στο NATO και τις σχέσεις της με τη Δύση, χωρίς όμως να εξαρτά την εξωτερική και αμυντική της πολιτική αποκλειστικά από αυτές. Πρόσφατες αναλύσεις του Brookings και ακαδημαϊκές έρευνες επιβεβαιώνουν ότι η τουρκική εξωτερική πολιτική έχει μετακινηθεί σταδιακά προς μεγαλύτερη αυτονομία και δυνατότητα άσκησης επιρροής σε πολλαπλά μέτωπα. Η Τουρκία θέλει να μπορεί να συνομιλεί ταυτόχρονα με την Ουάσινγκτον, τις Βρυξέλλες, τη Μόσχα, τις χώρες της Μέσης Ανατολής, την Κεντρική Ασία και την Αφρική.

Ο δεύτερος πυλώνας είναι η στρατιωτική και τεχνολογική ισχύς. Η τουρκική αμυντική βιομηχανία έχει εξελιχθεί σε σημαντικό εξαγωγικό κλάδο και η Αγκυρα επενδύει συστηματικά σε μη επανδρωμένα αεροσκάφη, ναυτικές πλατφόρμες, πυραυλικά συστήματα, ηλεκτρονικό πόλεμο και συστήματα επιτήρησης. Η «Γαλάζια Πατρίδα» δεν αποτελεί πλέον απλώς θεωρητικό δόγμα. Πρόσφατη μεγάλη άσκηση κατέδειξε την προσπάθεια της Τουρκίας να διαθέτει δυνατότητα ταυτόχρονης θαλάσσιας παρουσίας στο Αιγαίο, στη Μαύρη Θάλασσα και στην Ανατολική Μεσόγειο.

Ο τρίτος πυλώνας είναι ακριβώς η Γαλάζια Πατρίδα. Η τουρκική στρατηγική επιδιώκει να συνδέσει την ασφάλεια της Τουρκίας με την παρουσία της στις

θαλάσσιες ζώνες που την περιβάλλουν. Η Ανατολική Μεσόγειος αποκτά ιδιαίτερη σημασία λόγω της γεωγραφίας, των ενεργειακών πόρων, των θαλάσσιων δικαιοδοσιών και της δυνατότητας σύνδεσης Ευρώπης, Μέσης Ανατολής και Βόρειας Αφρικής. Η γερμανική SWP επισημαίνει ότι η Τουρκία συνδυάζει στρατιωτική παρουσία με διπλωματική δράση, επιδιώκοντας να προσεγγίσει τα συμφέροντά της «επί του πεδίου και στο τραπέζι».

Εδώ ακριβώς εντάσσεται η Κύπρος. Η τουρκική πολιτική δεν περιορίζεται

αθλητικών και πολιτικών σχέσεων του ψευδοκράτους, χωρίς άμεση ανάγκη πλήρους διεθνούς αναγνώρισης. Η απόκτηση καθεστώςτος παρατηρητή στον Οργανισμό Τουρκικών Κρατών αποτελεί χαρακτηριστικό παράδειγμα της προσπάθειας διεύρυνσης των διεθνών επαφών των Τουρκοκυπρίων.

Το κρίσιμο στοιχείο είναι ότι η Τουρκία δεν χρειάζεται κατ' ανάγκην να επιτύχει αύριο την αναγνώριση ενός δεύτερου κυπριακού κράτους. Αρκεί να καταστήσει σταδιακά τη διχοτόμηση περισσότερο λειτουργική, οικονομικά βιώσιμη και

Θάλασσα και τη Μέση Ανατολή.

Απέναντι σε αυτήν τη στρατηγική, Αθήνα και Λευκωσία δεν μπορούν να απαντούν αποσπασματικά. Χρειάζεται ενιαίος ελληνικός και κυπριακός στρατηγικός σχεδιασμός. Πρώτη προτεραιότητα πρέπει να είναι η διατήρηση της Κυπριακής Δημοκρατίας ως του μοναδικού διεθνώς αναγνωρισμένου κράτους στην Κύπρο και η αποτροπή οποιασδήποτε έμμεσης εξίσωσής της με το κατοχικό καθεστώς.

Δεύτερη προτεραιότητα είναι η ευρωπαϊκή διάσταση. Η Κυπριακή Δημοκρατία είναι κράτος-μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης και η ασφάλεια της Κύπρου δεν μπορεί να αντιμετωπίζεται ως περιφερειακή ελληνοτουρκική διαφορά. Η Λευκωσία πρέπει να καταστήσει σαφές ότι η αλλαγή του status quo στην Κύπρο επηρεάζει άμεσα την ευρωπαϊκή ασφάλεια, την ενεργειακή πολιτική και τη στρατηγική αυτονομία της ίδιας της Ευρώπης.

Τρίτη προτεραιότητα είναι η αποτρεπτική ισχύς. Δεν σημαίνει κούρσα εξοπλισμών χωρίς στρατηγικό σχεδιασμό. Σημαίνει στοχευμένη ενίσχυση αεράμυνας, anti-drone δυνατοτήτων, θαλάσσιας επιτήρησης, κυβερνοάμυνας, ηλεκτρονικού πολέμου, πληροφοριών και προστασίας κρίσιμων υποδομών. Η Ελλάδα πρέπει να διαθέτει αξιόπιστη αποτροπή και η Κυπριακή Δημοκρατία να ενισχύσει τις δικές της δυνατότητες άμυνας και επιτήρησης.

Τέταρτη προτεραιότητα είναι η ενεργειακή και στρατηγική διασύνδεση Ελλάδας-Κύπρου-Ισραήλ και η ανάπτυξη σχέσεων με την Αίγυπτο και άλλα κράτη της περιοχής. Οι συνεργασίες αυτές δεν πρέπει να παρουσιάζονται ως «ανπιτουρκικός άξονας», αλλά ως δίκτυο κοινών συμφερόντων

Στη νέα Ανατολική Μεσόγειο θα επικρατήσει εκείνος που θα μπορεί να συνδυάζει ισχύ και διπλωματία, αποτροπή και διάλογο, συμμαχίες και εθνική αυτοπεποίθηση

πλέον στην επιδίωξη μιας συγκεκριμένης λύσης του Κυπριακού. Η Αγκυρα προβάλλει σταθερά τη θέση περί δύο κρατών και κυριαρχικής ισότητας και ταυτόχρονα επιδιώκει την ενίσχυση της διεθνούς παρουσίας των Τουρκοκυπρίων. Αναλύσεις τουρκικών στρατηγικών κέντρων συνδέουν ευθέως την πολιτική των δύο κρατών με τη Γαλάζια Πατρίδα και την προστασία των τουρκικών συμφερόντων στην Ανατολική Μεσόγειο.

Η συζήτηση περί «αίθριανοποίησης» των κατεχομένων πρέπει να αντιμετωπισθεί με σοβαρότητα αλλά και με ακρίβεια. Δεν πρόκειται για επίσημο τουρκικό δόγμα με αυτήν την ονομασία. Πρόκειται για αναλυτικό σενάριο που περιγράφει μια σταδιακή διεύρυνση των διεθνών οικονομικών, πολιτιστικών,

διεθνώς ανεκτής. Αν αυτό επιτευχθεί, κάθε μελλοντική διαπραγμάτευση θα διεξάγεται πάνω σε διαφορετικό έδαφος. Και αυτό είναι ίσως το σημαντικότερο στρατηγικό ζήτημα που αντιμετωπίζει σήμερα η Κυπριακή Δημοκρατία.

Η τουρκική στρατηγική, όμως, δεν αφορά μόνο την Κύπρο. Η Αγκυρα επιχειρεί να αποκτήσει επιρροή από τη Μαύρη Θάλασσα μέχρι τη Μέση Ανατολή και από τη Λιβύη μέχρι την Κεντρική Ασία. Το τουρκοβλυβικό μνημόνιο του 2019 αποτελεί χαρακτηριστικό παράδειγμα του τρόπου με τον οποίο η Τουρκία χρησιμοποιεί διμερείς σχέσεις για να ενισχύσει τις θέσεις της στην Ανατολική Μεσόγειο. Παράλληλα, η Αγκυρα αξιοποιεί τη γεωγραφική της θέση ως χώρας-κλειδί για το NATO, την ευρωπαϊκή ασφάλεια, τη Μαύρη

Το Ηνωμένο Βασίλειο (Η.Β.) σήμερα

ΑΠΟΨΗ “
ΔΡ ΧΡΙΣΤΟΣ ΑΧΙΛΛΕΩΣ
ΘΕΟΔΟΥΛΟΥ*

Το Η.Β. ζει σε μίαν ανήσυχη περίοδο, αφού πριν από λίγα χρόνια με οριακή πλειοψηφία απεφασίσθη να εξέλθουν από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ε.Ε.), ενώ σήμερα γίνονται δεύτερες σκέψεις για την κατάσταση.

Εκείνα που περίμεναν οι υπέρμαχοι της εξόδου δεν φαίνεται να πραγματοποιήθηκαν. Οι πρώην αποικίες δεν ήλθαν όσο κοντά ελπίζατο. Με Πρόεδρο τον κ. Trump, το special relation με τις ΗΠΑ δεν δουλεύει όπως πρώτα. Και οι εργατικές Κυβερνήσεις στο Η.Β. δεν φάνηκε να

βοηθούν πολύ την επαναπροσέγγιση με τις ΗΠΑ και τις πρώην αποικίες.

Το κυριότερο, όμως, είναι οι θέσεις των συνιστώντων το Η.Β. οντοτήτων. Η Σκωτία από την εποχή του Brexit ήταν εναντίον της εξόδου από την Ε.Ε. Ήθελαν από τότε νέο δημοψήφισμα και μη εξοδο

από την Ε.Ε. Η θέση αυτή δεν άλλαξε.

Η Ουαλία με περισσότερη ένταση είναι εναντίον του Brexit και θέλει την ανεξαρτησία της το ίδιο με τη Βόρειο Ιρλανδία, τις 6 επαρχίες, το Ulster. Η Βόρειος Ιρλανδία θα επιθυμούσε να ενωθεί με την Ιρλανδική Δημοκρατία (Eire).

Μόνο η Αγγλία φαίνεται να παραμένει κάπως πιστή στις αρχικές αποφάσεις

Τίθεται πλέον θέμα διαμελισμού του Η.Β. Οι τρεις οντότητες φαίνεται να είναι διατεθειμένες να εγκαταλείψουν το Η.Β., και σε περίπτωση που θα μείνει εκτός της Ε.Ε. ή σε περίπτωση που δεν γίνουν προσπάθειες για κάποια συμφωνία ή συμφωνίες προσέγγισης, όπως π.χ. συμβαίνει τώρα μεταξύ Ελβετίας και Ε.Ε. με τις λεγόμενες bilaterales.

Μόνο η Αγγλία φαίνεται να παραμένει κάπως πιστή στις αρχικές αποφάσεις. Και υπάρχουν αντι-ευρωπαϊστές, όπως ο Farrage ή προσωπικότητες, όπως ο

πρώην Πρωθυπουργός, Boris Johnson.

Σήμερα, όμως, στο Η.Β. όπως φάνηκε τελευταία, πρόσωπα από τις πρώην αποικίες έχουν ισχυρές θέσεις στη διακυβέρνηση της χώρας.

Με ενδιαφέρον θα δει κάποιος λοιπόν την εξέλιξη της υπόθεσης, έχοντας υπόψη τις αντίθετες θέσεις στις τέσσερις οντότητες που αποτελούν σήμερα το Η.Β.

c.a.theodoulou@theodoulou.cy

*Νομικός, πολιτικός επιστήμων, διεθνολόγος και πολιτικός αναλυτής

Πού είναι οι γυναίκες;

ΑΠΟΨΗ “
ΔΡ ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΣ
ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ *

Δύο ιστορίες των τελευταίων εβδομάδων μου έμειναν, κυρίως επειδή συνέβησαν και οι δύο σε μεγάλες δυτικές πόλεις. Στο Λονδίνο, μια βουλευτριά των Εργατικών που πίεσε τη λέσχη Garrick να δεχτεί γυναίκες, χειροκρότησε μια μουσουλμανική πομπή στον δρόμο που κρατούσε άντρες και γυναίκες χωριστά. Στο Παρίσι, οι γυναίκες που εργάζονται στον Πύργο του Αιφελ έλαβαν εντολή να μείνουν εκτός οπτικού πεδίου μιας επίσημης αντιπροσωπίας που είχε έρθει σε επίσκεψη. Οι νόμοι στη Βρετανία και τη Γαλλία προστατεύουν την ισοτιμία των γυναικών. Ολοένα, όμως, η υποχωρητικότητα απέναντι στις πολυπολιτισμικές ευλάβειες διαβρώνει τους κοινωνικούς κανόνες που κάποτε την στήριζαν.

Στις 6 Σεπτεμβρίου, η βουλευτριά των Εργατικών Στέλλα Κρίζι γιόρτασε την 46η πορεία Μιλάνι αλ-Νάμπι, που τιμά τα γενέθλια του Προφήτη Μωάμεθ, μέσα από την εκλογική της περιφέρεια, το Γουόλθαμστοου. Το βίντεο που μοιράστηκε, έδειχνε άντρες. Όταν η αρθρογράφος των Times, Τζέι Ράσελ, έθεσε το προφανές ερώτημα, «Πού είναι οι γυναίκες, Στέλλα; Γιατί αποκλείονται;», η Κρίζι απάντησε ότι οι γυναίκες γιορτάζουν χωριστά, και ότι «πολλές θρησκείες έχουν όντως ξεχωριστές εκδηλώσεις και δομές». Ως ζήτημα γεγονότων, δεν έχει άδικο. Είναι όμως η ίδια Στέλλα Κρίζι που στήριξε την εκστρατεία για να ανοίξει η Garrick, μια ιστορική αντρική λέσχη του Λονδίνου, στις γυναίκες. Οι αποκλειστικοί αντρικοί χώροι, για την Κρίζι και για τόσες άλλες φιλελεύθερες ελίτ, είναι ταμπού στη Δύση. Εκτός αν τους απαιτούν οι μη Δυτικοί.

Εδώ αξίζει να θυμηθούμε από πού ξεκίνησε ο φεμινισμός. Το πρώτο κύμα ζητούσε ισοτιμία ευκαιριών: το δικαίωμα

τατόπισε το κέντρο βάρους από την ισοτιμία των ευκαιριών στην ισοτιμία των αποτελεσμάτων, και μαζί υιοθέτησε

“
Ο φεμινισμός έγινε το φίδι που τρώει την ουρά του. Ξεκίνησε ζητώντας να κρίνεται η γυναίκα με το ίδιο μέτρο όπως ο άντρας, και κατέληξε να εφαρμόζει διαφορετικά μέτρα ανάλογα με την κουλτούρα του θύτη

ψήφου, την περιουσία, την πρόσβαση στην εκπαίδευση και στα επαγγέλματα, την ίδια θέση απέναντι στον νόμο. Ήταν ένα αίτημα καθαρό και δίκαιο, και σε γενικές γραμμές κερδήθηκε. Ο σύγχρονος φεμινισμός όμως με-

μια περίεργη συμμαχία. Στο όνομα της αντιπάθειας προς τη Δυτική παράδοση, ένα μεγάλο κομμάτι του σημερινού φεμινισμού στάθηκε αλληλέγγυο σε πρακτικές που, αν προέρχονταν από τη δική μας κουλτούρα, θα τις καταδικάζε

αμέσως ως καταπίεση. Ο διαχωρισμός των φύλων, η κάλυψη, η υποταγή, όλα γίνονται ανεκτά, αρκεί να φέρουν την ταμπέλα της πολυπολιτισμικότητας.

Πουθενά δεν φάνηκε αυτό πιο καθαρά απ’ ό,τι μετά την 7η Οκτωβρίου 2023. Την ημέρα εκείνη, γυναίκες στο Ισραήλ βιάσθηκαν, ακρωτηριάσθηκαν και δολοφονήθηκαν από τη Χαμάς. Και ο φεμινιστικός βραχίονας των Ηνωμένων Εθνών, η UN Women, ο Οργανισμός που έχει ως αποστολή του ακριβώς την προστασία των γυναικών, σώπασε. Χρειάσθηκαν περίπου οκτώ εβδομάδες, μέχρι την 1η Δεκεμβρίου, για να καταδικάσει απερίφραστα τη Χαμάς, και ακόμη και τότε ξεκίνησε τη δήλωσή του εκφράζοντας πρώτα «λύπη» για την επανέναρξη των επιχειρήσεων στη Γάζα. Για σχεδόν δύο μήνες, τα θύματα βιασμού δεν άξιζαν

ούτε μια καθαρή πρόταση. Ο κανόνας «πιστέψτε τις γυναίκες» ίσχυε για όλες, εκτός, καθώς φάνηκε, από τις Εβραίες.

Αυτό δεν είναι απλώς μια υποκρισία που μπορούμε να προσπεράσουμε. Είναι μια θανάσιμη αντίφαση. Όταν το κίνημα που γεννήθηκε για να υπερασπίζεται τις γυναίκες αρχίζει να διακαίολογεί, ή έστω να αγνοεί, τη βία και τον διαχωρισμό εις βάρος τους, τότε υπονομεύει ταυτόχρονα δύο πράγματα. Υπονομεύει την ασφάλεια των ίδιων των γυναικών, γιατί τους στερεί την προστασία που υποτίθεται ότι εγγυάται. Και υπονομεύει τη Δύση, γιατί καθιστά τις πιο βασικές μας αξίες, την ισοτιμία ενώπιον του νόμου, την ελευθερία, την αξιοπρέπεια του ατόμου, διαπραγματεύσιμες, ανάλογα με το ποιος τις προκαλεί. Μια αρχή που ισχύει μόνο για τους δικούς σου δεν είναι αρχή. Είναι προτίμηση.

Ο φεμινισμός έγινε το φίδι που τρώει την ουρά του. Ξεκίνησε ζητώντας να κρίνεται η γυναίκα με το ίδιο μέτρο όπως ο άντρας, και κατέληξε να εφαρμόζει διαφορετικά μέτρα ανάλογα με την κουλτούρα του θύτη. Αν οι φιλελεύθερες ελίτ μπορούν να καταδικάζουν τον αντρικό διαχωρισμό σε μια λέσχη του Λονδίνου και να τον χειροκροτούν σε έναν δρόμο του Γουόλθαμστοου, τότε το πρόβλημα δεν είναι πια η αουτέπεια. Είναι η απώλεια της ίδιας της πυξίδας. Και όταν ένα κίνημα χάνει την πυξίδα του, δεν σταματά απλώς να προστατεύει. Αρχίζει, χωρίς να το καταλαβαίνει, να βλάπτει ακριβώς εκείνους που ορκίστηκε να υπερασπιστεί.

**Επικουρος Καθηγητής Νομικής στο Λονδίνο με εξειδίκευση στα Ανθρώπινα Δικαιώματα, Δημόσιο Διεθνές Δίκαιο και Φιλοσοφία Δικαίου*

Είναι αντιπολίτευση ο Συναγερμός;;;

ΑΠΟΨΗ “
ΧΡΙΣΤΟΣ
ΡΟΤΣΑΣ

Ένα από τα πιο εύκολα ερωτήματα και εντούτοις μας διαφεύγει η απάντηση, έστω και αν είναι μπροστά μας σε μεγάλη θέα.

Στα σοβαρά θέματα που απασχολούν την Κύπρο δεν υπάρχουν μεγάλες διαφορές μεταξύ του Δημοκρατικού Συναγερμού και της διακυβέρνησης Νίκου Χριστοδουλίδη. Και εξηγούμαι, στο Κυπριακό, λόγου χάρη, ένας Πρόεδρος προερχόμενος από τον ΔΗΣΥ θα πάει στα Ηνωμένα Έθνη και στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Μα, αυτό ήδη το κάνει ο Νίκος Χριστοδουλίδης, οπότε τι διαφορετικό θα προσθέσει ένας Πρόεδρος προερχόμενος από τον Συναγερμό; Απλώς θα αλλάξει το πρόσωπο. Αυτό είναι τελικά το ζητούμενο, το ποιος θα είναι Πρόεδρος;

Στην εσωτερική διακυβέρνηση, παροχές, οικονομία, κοινωνική πολιτική, δεν υπάρχουν μεγάλες διαφορές -δεν υπάρχουν σχεδόν καθόλου- συνεπώς γιατί να αλλάξουμε την παρούσα διακυβέρνηση απλώς για να αλλάξουμε τα πρόσωπα; Εκεί καταντήσαμε; Γιατί εκείνοι

και όχι εμείς, τόσο χαμηλά έχουμε πέσει;

Η μόνη ουσιαστική διαφορά που έχουμε με τον Χριστοδουλίδη είναι για το καλώςδιο. Εδώ δεν αντιλαμβάνομαι την ανεξήγητη στάση της Κυβέρνησης, που, αντί να αγκαλιάσει το έργο το οποίο εμάς θα ωφελήσει πρωτίτως, αφήνει να διαρρεύσουν στον Τύπο διάφορες

το κλαδί πάνω στο οποίο καθόμαστε! Ούτε στο Σουδάν δεν συμβαίνει αυτό. Ούτε στο Σουδάν!

Όταν οι Τούρκοι πιάσουν όλν την Κύπρο, αφού αυτοί ξεδεύουν και υποφέρουν οικονομικά για να το πετύχουν, ενώ εμείς με ευλάβεια το αποφεύγουμε προτιμώντας την

“
Όταν στα μεγάλα θέματα, Κυπριακό, άμυνα, εσωτερική διακυβέρνηση, οικονομία δεν διαφωνούν ΔΗΣΥ και Νίκος Χριστοδουλίδης, γιατί πρέπει ο ΔΗΣΥ σώνει και καλά να είναι αντιπολίτευση;

αουναρπσιές που θυμίζουν μακαριακά τεχνάσματα άλλων εποχών.

Στην ουσιαστική στρατιωτική οργάνωση της χώρας δεν πιστεύει ούτε ο Χριστοδουλίδης ούτε ο σημερινός ΔΗΣΥ, με αποτέλεσμα να παinueύουμε τη μείωση χρέους και as είναι εις βάρος της άμυνάς μας. Δηλ. πρινίζουμε

καλοπέρασή μας αντί της επιβίωσής μας, ο Ερτογάν στη Μεγάλη Τουρκική Εθνοσυνέλευση, όπως αρέσκονται να αποκαλούν τη Βουλή τους για λόγους εντυπώσεων -διερωτώμαι η Ινδία τι πρέπει να αποκαλεί τη δική της- θα ευχαριστήσει τον Χριστοδουλίδη που άφησε τα ταμεία γεμάτα και τη χώρα

χωρίς χρέος. Θα τον χειροκροτούν οι Τούρκοι με ενθουσιασμό και ζωώδη ειρωνεία. Και να μην ενοχλείται όμως κανένας από τους άλλους πολιτικούς μας; Μάλιστα το ΔΗΚΟ έβγαλε και επαινετή ανακοίνωση! Μείωσε η προηγούμενη ηγεσία του ΔΗΣΥ, βλέπε Αβέρωφ, τη θητεία, και η νυν ηγεσία του ΔΗΣΥ και ο Χριστοδουλίδης το θεωρούν επίτευγμα!!!

Μας κατήντησαν, Κυβέρνηση και πολιτικά κόμματα, έναν μαλθακό λαό εθισμένο στην αδρανή καλοπέραση και στην ξεγνοιασιά του ζιζιρου.

Όποιος προσπαθεί να ξυπνήσει τον λαό, του απαντούν ότι θέλει πόλεμο ή είναι ρομαντικός. Το περίεργο είναι ότι αυτά δεν τα λένε πλέον αριστεροί, αλλά δεξιοί, δηλ. οπαδοί ΔΗΣΥ και Ν. Χ.

Αυτή η κατάσταση είναι αντιπολίτευση ή συμπολίτευση;

Την Αννίτα να μην την κατηγορούν ότι θέλει αντιπολίτευση, διότι την συνέφερε η συμπολίτευση αν έβλεπε το προσωπικό της συμφέρον. Θα έβαζε 6-7 υπουργούς και θα ετοιμαζόταν για τη

μεθεπόμενη 5ετία, αφού θα αποκτούσε και περισσότερη εμπειρία, που στα μάτια των πολιτών της λείπει σήμερα. Και όμως κάνει αυτό που δεν της συμφέρει, για την ενόπτητα του κόμματος όπως ισχυρίζεται, έστω και αν τώρα έχει καταρρεύσει. Η πλειοψηφία των Συναγερμικών θέλουν συμπολίτευση και δεν είναι δυσαρεστημένοι με τη διακυβέρνηση Ν.Χ. στο εσωτερικό, μάλιστα στη εξωτερική πολιτική και δη στο Κυπριακό τον θεωρούν καλύτερο απ’ οτιδήποτε μπορεί να είναι ένας άλλος πολιτικός, έστω και αν ουσιαστικά δεν κατάφερε τίποτα.

Συνεπώς, όταν στα μεγάλα θέματα, Κυπριακό, άμυνα, εσωτερική διακυβέρνηση, οικονομία δεν διαφωνούν ΔΗΣΥ και Νίκος Χριστοδουλίδης, γιατί πρέπει ο ΔΗΣΥ σώνει και καλά να είναι αντιπολίτευση; Η απάντηση με ξεπερνά. Οι Συναγερμικοί βλέπουν αυτά που βλέπω κι εγώ και μένουν έκπληκτοι από την πολιτική επάρκεια πολλών από την παρούσα ηγεσία.

Με αυτούς θα πάει μπροστά ο ΔΗΣΥ;;

Το πολιτικό μας τσίρκο

ΑΠΟΨΗ “
ΑΝΔΡΟΥΛΑ
ΓΚΙΟΥΡΩΦ

Όταν ο Νίκος Χριστοδουλίδης δήλωνε με πάσα σοβαρότητα και αφοπλιστική ειλικρίνεια πως δεν γνώριζε τίποτε για την αγορά θαλασσιών λιμνοζών του Προεδρικού, ύψους πέραν του μισού εκατομμυρίου ευρώ, φαινόταν να πιστεύει και ο ίδιος όσα ισχυριζόταν. Δεν πέρασε ούτε ένα 24ωρο και αποκαλύφθηκε πως γνώριζε, και πολύ καλά μάλιστα, καθότι η απόφαση λήφθηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο, στο οποίο ο ίδιος προήδρευε. Ακολούθησε ένας μικρός χαμός, αφού η αντιστοιχία είπε το μακρύ και το κοντό της, και οι εξ απορρήτων του Προέδρου κλωθογύριζαν στα τηλεοπτικά κανάλια για να δικαιολογήσουν το ατόπημα του κ. Χριστοδουλίδη. Υποστήριξαν με έμφαση πως ο Πρόεδρος δεν πρέπει να γνωρίζει τα μέτρα για την ασφάλειά του και πως αυτό εννοούσε όταν έλεγε πως δεν γνώριζε. Έσπευσε άρον-άρον και η αρμόδια υπηρεσία να εκδώσει ανακοίνωση προκειμένου να σταματήσει ο διασυρμός του Προέδρου, αλλά η «τάτσα» έμεινε. Η Βουλή τελικά ενέκρινε την αγορά της λιμνοζώνης και το θέμα έκλεισε.

Βέβαια οι σκιές για την ειλικρίνεια του Προέδρου παραμένουν, μέχρι να αποκαλυφθούν και άλλα ζητήματα για τα οποία ο Πρόεδρος αποκρύβει από τους υπηκόους του και άλλες πικρές «αλήθειες».

Τώρα άνοιξε μια νέα συζήτηση, επειδή ο κ. Χριστοδουλίδης διόρισε ως απεσταλμένο του τον Νίκο Τορνάρη, τέως κοινοβουλευτικό εκπρόσωπο του ΔΗΣΥ, σε αφρικανικές και ασιατικές χώρες σε θέματα Κυπριακού. Στον Συναγερμό άσπασαν και βρόντηξαν οι αντιδράσεις, όχι μόνο εναντίον του Προέδρου, τον οποίον κατηγορήσαν ότι επιδιώκει να εμβολίσει το κόμμα, αλλά και μεταξύ τους. Καρούσος και Δίτλαρος βρέθηκαν να ανταλλάσσουν

πυρά για το ποιος είναι πιο πιστός και αφοσιωμένος στο κόμμα. Το ζήτημα δεν έληξε ακόμα και όταν ο Πρόεδρος ισχυρίστηκε πως επέλεξε τον Ν. Τορνάρη για τις εμπειρίες του. Η πρόεδρος του κόμματος, Αννίτα Δημητρίου, η οποία προωρίζεται για υποψήφια του ΔΗΣΥ στις Προεδρικές του 2028, συγκάλωσε τα συλλογικά όργανα προκειμένου να τερματιστεί η ζημιογόνος εσωστρέφεια.

Ο Πρόεδρος, εν τω μεταξύ, συνεχίζει να λέει όπου βρεθεί και όπου σταθεί πως είναι βέρος Συναγερμικός και ότι εφαρμόζει την πολιτική του Συναγερμού τόσο στο Κυπριακό όσο και στον κοινωνικο-οικονομικό τομέα.

Η εμπιστοσύνη του κ. Χριστοδουλίδη να

Τέτοια υπερβολή για την παρακολούθηση της κυβέρνησης Χριστοδουλίδη δείχνει πως δεν πρόκειται να στηρίξουν τον «αποστάτη», όπως τον χαρακτηρίζουν ακόμα.

Την ώρα που όλοι επικαλούνται την ενότητα και ότι δήθεν η προτεραιότητά τους είναι το Κυπριακό, είναι δύσκολο να αποκρύψουν πως ο στόχος τους είναι η προεδρική καρέκλα το 2028.

Η «γλώσσα» του σώματος προδίδει

Κάποιοι που παρακολουθεί τις κινήσεις, τις δηλώσεις και τις συνεντεύξεις Τύπου του κ. Χριστοδουλίδη αναλαμβάνει πως άλλα λέει και αλλού

να αρχίσει να ανησυχεί, γιατί άλλες ήταν οι συγκυρίες του 2023 και άλλες του 2028. Με τόσα «δώρα» που πρόσφερε στο ΔΗΚΟ δεν διασφαλίζεται το πολυπόθητο «να».

Από την άλλη, άλλο οι ηγέτες και άλλο οι ψηφοφόροι των κομμάτων, οι οποίοι έχουν αποδείξει με τον πιο εμφανικό τρόπο πως δεν υπακούουν πλέον στους κομματικούς ταγούς.

Γιατί στην προσπάθειά του ο Πρόεδρος να εμβολίσει τον Συναγερμό χάνει ψηφοφόρους του κέντρου που τον υποστήριξαν το 2023.

Ακροβάτες και παλιάτσοι σε μια ημικατεχόμενη χώρα

Η ημικατεχόμενη Κύπρος έχει μετατραπεί, δυστυχώς, σε ένα απέραντο τσίρκο. Με ακροβασίες και κωλοτούμπες, πολιτικοί και κομματάρχες νομίζουν πως πείθουν τον λαό ότι αγωνίζονται για τα συμφέροντά του.

Η τουρκική κατοχή δυστυχώς εδραιώνεται όπως και η επέλαση των Εβραίων στις ελεύθερες περιοχές και άμα λάχει και στις κατεχόμενες. Δεν είναι άλλωστε μυστικό πόσο Ισραηλινοί σφετερίστηκαν περιουσίες Ε/κ στα κατεχόμενα. Ένας τόσο μικρός τόπος με τόσους ξένους να διεκδικούν εδάφη του.

Η Βουλή ακόμα να θεοπίσει νόμους για περιορισμό της αγοράς γης από υπηκόους τρίτων χωρών. Έτσι, αφήνει τον χρόνο να περάσει και σε λίγα χρόνια δεν θα υπάρχει γη για τους Κυπρίους.

Τις προάλλες ένας ευρωβουλευτής χαρακτήρισε «χρήσιμους πλίσθιους» όσους εναντιώνονται στους Ισραηλινούς. Με την ρητορική που ανέπτυξε, φάνηκε πως ποτέ του δεν διάβασε Ισραηλινές εφημερίδες ή εβραϊκά μέσα ενημέρωσης για τους στόχους του Τελ-Αβίβ έναντι της Κύπρου. Φαίνεται πως δεν γνωρίζει ποιοι αποκαλούν την Κύπρο «το μικρό Ισραήλ».

Κατά τα άλλα, «οι χρήσιμοι πλίσθιοι»

μάλλον βρίσκονται στο Προεδρικό και στα συγκυβερνώντα κόμματα.

Μακρά προεκλογική, ρευστό τοπίο

Στις πλείστες χώρες η προεκλογική εκστρατεία διαρκεί 2-3 μήνες. Στην Κύπρο άρχισε την επομένη των εκλογών του 2023.

Ο Συναγερμός έχει ανεπίσημα τρεις υποψηφίους, το ΔΗΚΟ το σκέφτεται ακόμα, η ΔΗΠΑ δεν έχει πολλές επιλογές παρά να στηρίξει Χριστοδουλίδη, ενώ η νέα πρόεδρος της ΕΔΕΚ αντικαταστατικά βιάστηκε να ταχθεί υπέρ του Χριστοδουλίδη.

Το ΑΚΕΛ φαίνεται να βρίσκεται στη σωστή πορεία για να στηρίξει τον Ανδρέα Μαυρογιάννη, ο οποίος έχει την ικανότητα να συγκεντρώσει ψήφους απ' όλο το φάσμα των ψηφοφόρων.

Η αντίδραση του προέδρου του «Άλματος» Οδυσσέα Μιχαηλίδη και η διαφωνία του για την υποψηφιότητα Μαυρογιάννη έχει άλλα κίνητρα, τα οποία έπαθαν αφλογιστία καθότι έμμεσα τα ομολόγησε.

Είπε πως διαφωνεί με την υποψηφιότητα Ανδρέα Μαυρογιάννη επειδή, όπως ισχυρίστηκε, ταυτίστηκε με το ΑΚΕΛ. Στην ερώτηση όμως εάν σκέφτεται και ο ίδιος να διεκδικήσει την προεδρία του κράτους το 2028, ομολόγησε χωρίς περιστροφές πως, εάν του προταθεί, θα αναγκαστεί αποδεχθεί. Δηλαδή εάν το ΑΚΕΛ τον υποστηρίξει, δεν θα ταυτιστεί και ίδιος με το κόμμα;

Αυτές είναι μικρότερες μικρών ηγετών. Μέσα σε όλο αυτό το σκηνικό οι θαμώνες του τσίρκου παρακολουθούν χωρίς ιδιαίτερο ενδιαφέρον τους ακροβάτες και τους παλιάτσους να κάνουν κωλοτούμπες και θεαματικές φιγούρες για να κερδίσουν την προσοχή του.

Γέλα, παλιάτσο, γιατί το αύριο μπορεί να γίνει πιο ζοφερό με τόσους ανίκανους σαλτιμπάγκους στην πολιτική.

Μέσα σε όλο αυτό το σκηνικό οι θαμώνες του τσίρκου παρακολουθούν χωρίς ιδιαίτερο ενδιαφέρον τους ακροβάτες και τους παλιάτσους να κάνουν κωλοτούμπες και θεαματικές φιγούρες για να κερδίσουν την προσοχή του

αποδείξει πως είναι γέννημα-θρέμμα του Συναγερμού μπορεί να μην του βγει σε καλό. Από τη μια μπορεί να τραβήξει ένα ποσοστό ψηφοφόρων του κόμματός του, αλλά θα διώξει όσους τον ψήφισαν του 2023 από άλλους πολιτικούς χώρους. Ούτε και οι προσπάθειές του να διορίζει σε διάφορα αξιώματα (υπουργεία, υπηρεσίες, ημικρατικούς οργανισμούς και αλλού) επώνυμα συναγερμικά στελέχη θα τον βοηθήσουν προκειμένου να περάσει στον Β' γύρο.

Η Αννίτα Δημητρίου, στην προσπάθειά της να εδραιωθεί μέσα στο κόμμα και να κρατεί τον έλεγχο, διόρισε 28 σκιώδεις υπουργούς για να παρακολουθούν τα υπουργεία της κυβέρνησης Χριστοδουλίδη, τα οποία είναι μόνο 18.

στοχεύει. Η γλώσσα του σώματός του (body language) τον προδίδει.

Λόγοι ανωτέρας βίας και νομικών απαγορεύσεων δεν μας επιτρέπουν να πούμε καμιά βαριά κουβέντα για τον Πρόεδρο, αλλά η μανία του να τρέχει απ' εκεί και απ' εδώ, να χειρονομεί, να κουμπώνει και να ξεκουμπώνει το σακάκι του και να χαμογελά χωρίς λόγο και αιτία, τον εκθέτουν.

Δείχνουν ένα πολιτικό νάνο να προσπαθεί να φορέσει το σακάκι ενός γίγαντα.

Το ΔΗΚΟ, από την πλευρά του, εμφανίζεται διχασμένο, με τους υπουργούς του να δηλώνουν πως «έχουμε Πρόεδρο». Αλλά ο Νικόλας δεν έχει πει ακόμα την τελευταία του λέξη. Οπότε, ο κ. Χριστοδουλίδης πρέπει

Η ανεπίτρεπτη σιωπή μας και η νομιμοποίηση του θύτη

ΑΠΟΨΗ
ΔΑΝΟΣ Π.
ΣΟΥΚΙΟΥΡΟΓΛΟΥ*

Διανύοντας τον 53ο χρόνο της τουρκικής κατοχής, η πραγματικότητα στην Κύπρο παραμένει ασύλληπτα ωμή. Δεν τρέφεται μόνο από τα ανοικτά τραύματα της εισβολής και της συνεχιζόμενης κατοχής, αλλά πρωτίστως από το διαρκές, ασυγχώρητο σφάλμα της δικής μας πολιτικής εθελουφλίας, της αδράνειας και της εθνικής μας αφασίας.

Το 1960, η νεογέννητη Κυπριακή Δημοκρατία «προικίστηκε» με ένα τετρατώδες Σύνταγμα και τις Συνθήκες Εγγυήσεως και Συμμαχίας. Ένα νομικό πλαίσιο που, στα χαρτιά τουλάχιστον, θωράκιζε θεσμικά την ανεξαρτησία και την εδαφική της ακεραιότητα. Η ίδια η Συνθήκη Εγγυήσεως (Άρθρο Ι), σε απόλυτη συνύφανση με το Σύνταγμα (Άρθρο 185, παρ. 2), απαγόρευε ρητά και κατηγορηματικά την ολική ή μερική ένωση της Κύπρου με οποιοδήποτε άλλο κράτος, καθώς και τη χωριστή ανεξαρτησία ή τον διαμελισμό.

Σύμφωνα δε με το Άρθρο ΙΙ, οι τρεις δυνάμεις -Ελλάδα, Αγγλία, Τουρκία- ανέλαβαν την υποχρέωση να εγγυηθούν αυτό ακριβώς το καθεστώς. Ας θυμηθούμε όμως και τι προέβλεπε το γράμμα του νόμου και πώς καταπατήθηκε βάνανυσα στην πράξη. Ακόμη και το διαβόητο Άρθρο ΙV, εκείνο το «εργαλείο» που επικαλέστηκε η Άγκυρα για να εισβάλει εκμεταλλευόμενη την τραγική ανατροπή της συνταγματικής τάξης, περιείχε έναν αδιάψευστο, οριστικό όρο: η όποια «μονομερής δράση επιτρεπόταν αποκλειστικά και μόνο με στόχο την άμεση επαναφορά της νομιμότητας». Τίποτα παραπέρα.

Τι έκανε η Τουρκία με τις ευλογίες της Αγγλίας; Παρά το γεγονός ότι η πραξικοπηματική κυβέρνηση κατέρρευσε τρεις μέρες μετά το πραξικόπημα -εξαλείφοντας κάθε έρεισμα

Πρέπει επιτέλους να συνειδητοποιήσουμε ότι ο απώτερος σκοπός της Τουρκίας δεν ήταν ποτέ, και ούτε είναι, η λύση του Κυπριακού, αλλά η σταδιακή και οριστική κατάκτηση ολόκληρης της Κύπρου

επέμβασης- προχώρησε σε βίαιους εκτοπισμούς του 33% του πληθυσμού, δολοφονίες αμάχων, βιασμούς και βομβαρδισμούς και στην κατάληψη του 37% του νησιού, καταπατώντας κατάφωρα τη συμφωνημένη εκκευρία.

Στη συνέχεια αλλοίωσε πλήρως τη δημογραφία των κατεχόμενων περιοχών, εφαρμόζοντας πολιτική εποίκισμού για τη θεμελίωση ενός παράνομου κατοχικού μορφώματος. Η Κυπριακή Δημοκρατία είχε υποχρέωση από την πρώτη κιόλας μέρα να καταγγείλει την Τουρκία διεθνώς, προβάλλοντας ότι ο δήθεν «εγγυητής» έγινε δήμιος, καταπατώντας κάθε έννοια Διεθνούς Δικαίου.

Αντ' αυτού; Σιωπήσαμε. Και συνε-

χίζουμε να σιωπούμε, παθητικά και ενοχικά, πάνω από μισό αιώνα. Δεν υψώσαμε τη φωνή μας για να διεθνοποιήσουμε την ωμή πραγματικότητα. Να καταγγείλουμε όλα τα εγκλήματα της Τουρκίας κατά τις κυριαρχίας μας. Δεχθήκαμε παθητικά την τουρκική ρητορική περί της εκλιπούσης Κυπριακής Δημοκρατίας, που η ίδια εγγυήθηκε την ανεξαρτησία και την ακεραιότητά της. Με την ανοχή μας μετατρέψαμε μια βάρβαρη εισβολή, κατοχή και εποίκισμό σε μια δήθεν «δικοινοτική διαφορά» δύο ισοδύναμων μερών. Και το τραγικότερο όλων; Είμαστε εμείς που συνεχώς έμμεσα αναγνωρίζουμε το μόρφωμα που γέννησε η εισβολή, χρηματοδοτώντας το καθημερινά με τις εκατοντάδες

χιλιάδες διελεύσεις των πολιτών μας στα κατεχόμενα για ψώνια, ιζόγο, φθηνή βενζίνη, ακόμη και για διακοπές στα κλεμμένα, από τους εκτοπισμένους συμπατριώτες μας, ξενοδοχεία.

Σε αυτό το σκηνικό της εσωτερικής διάβρωσης προστίθεται και η έσοχητη πληγή: η μαζική πώληση των περιουσιών στον κατακτητή μέσω της λεγόμενης «Επιτροπής Ακίνητης Περιουσίας» και των ύπουλων παράνομων μηχανισμών που η τουρκική στρατηγική δημιούργησε. Με τη σφραγίδα της ανοχής μας, περιουσίες εκτοπισμένων εκποιούνται αντί πινακίου φακής, προσφέροντας στον εισβολέα την πλαστή νομιμότητα και την έμμεση απαλλαγή του από την πραγματικότητα των πολλαπλών εγκλημάτων του.

Και τώρα, έρχεται η κορύφωση της υποκρισίας. Εκπληττόμαστε επειδή το ψευδοκράτος στέλνει επιστολές στον ΟΗΕ και η Άγκυρα αξιώνει επίσημη αναγνώριση και νομιμοποίηση. Στην ομιλία του ο Ερντογάν στη Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ (Σεπτέμβριος 2025), βάφτισε την εισβολή «ειρηνευτική

επιχείρηση», απαιτώντας αναιδέστατα από τη διεθνή κοινότητα να βάλει τέλος στην «άδικη απομόνωση» του τουρκικού εκτρώματος και αξιώνοντας μερίδιο στα κυριαρχικά δικαιώματα ολόκληρου του νησιού. Και ποια ήταν η δική μας αντίδραση;

Ο Πρόεδρος μας αφιέρωσε μεγάλο μέρος της ομιλίας του στο χτύπημα της Χαμάς στο Ισραήλ, κάνοντας μόλις μια δειλή, τυπική αναφορά στην εισβολή και κατοχή. Απέφυγε μια δυναμική απάντηση από αυτό το διεθνές βήμα, αφήνοντας ασχολίαστη την προκλητική τουρκική ρητορική. Έχασε έτσι την ευκαιρία να υπερασπιστεί την αξιοπρέπειά μας, επιτρέποντας στην τουρκική διαστρεβλώση να αντηχεί ανενόχλητη στην έδρα του ΟΗΕ.

Πρέπει επιτέλους να συνειδητοποιήσουμε ότι ο απώτερος σκοπός της Τουρκίας δεν ήταν ποτέ, και ούτε είναι, η λύση του Κυπριακού, αλλά η σταδιακή και οριστική κατάκτηση ολόκληρης της Κύπρου. Οι συνεχείς αναβολές, τα αδιέξοδα και οι σκηνοθετημένες αποτυχίες των συνομιλιών αποβλέπουν αποκλειστικά σε αυτό το αποτέλεσμα, ρίχνοντας έντεχνα τις ευθύνες για το ναυάγιο σε εμάς.

Όταν το καταλάβουμε αυτό, ίσως επιτέλους αποφασίσουμε να αλλάξουμε τροπάριο και να συμπεριφερθούμε ανάλογα. Η αλλαγή αυτή πρέπει να ξεκινήσει από τα βασικά: από την απαίτηση να καθόμαστε σε οποιοδήποτε συνομιλίες αποκλειστικά ως Κυπριακή Δημοκρατία και όχι ο Πρόεδρος να υποβιβάζεται παθητικά και σιωπηλά σε «ηγέτη κοινότητας». Όσο αποδεχόμαστε αυτούς τον εξευτελισμό, επιβεβαιώνουμε την τουρκική ρητορική περί εκλιπούσης ΚΔ και η αποτυχία είναι προδιαγεγραμμένη.

*Μόνιμος κάτοικος Μεμβούρνς

21 χρόνια από τις «Κυπρογενείς» για την Τουρκία

ΑΠΟΨΗ
ΓΙΑΝΝΑΚΗΣ
Λ. ΟΜΗΡΟΥ*

Τα τελικά συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του 2005 καθώς και η λεγόμενη αναδίλωση της 21ης Σεπτεμβρίου του 2005 αποτελούν μίαν από τις πλέον ισχυρές δεσμεύσεις της Ε.Ε. ως προς τις υποχρεώσεις της Τουρκίας έναντι της Κύπρου και του κυπριακού προβλήματος. Εξ ου και επικράτησε να ονομάζονται «Κυπρογενείς».

Περιλαμβάνουν τρεις υποχρεώσεις της Τουρκίας, προκειμένου να βελτιωθούν οι ευρωτουρκικές σχέσεις και να αναπτυχθεί ο ενταξιακός διάλογος Τουρκίας - Ε.Ε. Δηλαδή, είναι προϋπόθεση η υλοποίηση - εκκλήρωση αυτών των υποχρεώσεων για ν' αναπτυχθούν οι όποιες ευρωτουρκικές σχέσεις.

Αυτές οι υποχρεώσεις είναι:

1. Η ανεπαφύλακτη αναγνώριση της Κυπριακής Δημοκρατίας
2. Η πλήρης εφαρμογή της Τελωνειακής Ένωσης από πλευράς Τουρκίας, περιλαμβανομένης της Κυπριακής Δημοκρατίας. Αυτό σημαίνει άνοιγμα λιμανιών και αεροδρομίων της Τουρκίας σε κυπριακά πλοία και αεροπλάνα.
3. Συνεργασία της Τουρκίας στη

λύση του κυπριακού προβλήματος στη βάση των περί Κύπρου ψηφισμάτων του ΟΗΕ και των αρχών και αξιών επί των οποίων εδράζεται η Ε.Ε.

Αναντίλεκτα αυτές οι ισχυρότατες διατυπώσεις του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, κατά τρόπο σαφή και κατηγορηματικό, μη επιδεχόμενο

ολόκληρων χρόνων, τόσο από τα τελικά συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, όσο και από το ταυτόσημο περιεχόμενο της «αντιδήλωσης» της 21ης Σεπτεμβρίου, η Τουρκία ουδέποτε υπεβλήθη σε έλεγχο κατά πόσον εκπλήρωσε τις υποχρεώσεις της. Αντίθετα, «λόγοις και έργοις» τις απορρίπτει και

Η αξιοποίηση από Κύπρο και Ελλάδα των δικαιωμάτων που τους παρέχονται ως κρατών - μελών της Ένωσης, μηδενός εξαιρουμένου, είναι όχι μόνο θεμιτή αλλά και επιβαλλόμενη

οιασδήποτε αμφισβήτησης ή αμφιστομίας, επιβάλλουν στην Τουρκία ένα σαφές επιτακτικό χαρακτήρα πλαίσιο ρητών δεσμεύσεων προς υλοποίηση προκειμένου να αναπτυχθούν και εξομαλυνθούν οι ευρωτουρκικές σχέσεις, περιλαμβανομένης και της ακώλυτης επανάληψης - εξέλιξης του ενταξιακού διαλόγου της Τουρκίας.

Ατυχώς, παρά την παρέλευση 21

παισμώνως αρνείται να τις υλοποιήσει. Από δικής μας πλευράς, αντί συνεχούς έγερσης του θέματος και απαίτησης προς τα αρμόδια ευρωπαϊκά συλλογικά όργανα να ελέγξουν την Τουρκία και να την πειθαναγκάσουν να εφαρμόσει τις υποχρεώσεις της, αμελούμε ακατανόητα να το πράττουμε.

Και παρ' όλων που δεν είναι προς μηδενισμό οι αναφορές σε μεταγενέστερα

τελικά συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, εν τούτοις πόρρω απέχουν από τις αναφορές του 2005. Διότι στα τελικά συμπεράσματα του 2005 τίθεται ως προϋπόθεση η εκπλήρωση των υποχρεώσεων της Τουρκίας έναντι της Κύπρου, προκειμένου να υπάρξει εξέλιξη των ευρωτουρκικών σχέσεων. Ενώ στα τελικά συμπεράσματα των πρόσφατων Ευρωπαϊκών Συμβουλίων αναφέρεται απλώς ότι «η εποικοδομητική στάση της Τουρκίας θα είναι καθοριστική για την ενίσχυση των διαφόρων τομέων συνεργασίας που προσδιορίζονται στο έγγραφο». Προχωρώντας δε σε ευχολογικού χαρακτήρα διατύπωση «αποδίδει ιδιαίτερη σημασία στην επανέναρχη και την πρόοδο των συνομιλιών για διευθέτηση του Κυπριακού, για περαιτέρω ενίσχυση της συνεργασίας Ε.Ε. - Τουρκίας».

Προφανώς, οι Ευρωπαίοι Εταίροι μας ενεργούν ως αμνήμονες ρητών αποφάσεων προηγούμενων Ευρωπαϊκών Συμβουλίων, επιχειρώντας με ευχές και παρακλήσεις προς την Τουρκία να προσπεράσουν ένα δικό

τους πρόβλημα, Ευρωπαϊκό, όπως είναι το Κυπριακό. Εξ ου και η προκλητική παράλειψη της Προέδρου της Κομισιόν, Ούρσουλας Φον Ντερ Λάιεν, να αναφερθεί στο Κυπριακό και τις ευθύνες της Τουρκίας, κατά τον πρόσφατο ετήσιο απολογισμό της ενώπιον του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

Θέση μας ήταν και παραμένει η συνεννόηση, διαβούλευση και επίτευξη συναινέσεων στα ευρωπαϊκά συλλογικά όργανα, προς εξυπηρέτηση των ευρύτερων συμφερόντων της Ένωσης. Όταν όμως επιχειρείται η διαγραφή και η αμνησία έναντι αποφάσεων του ανωτάτου θεσμικού οργάνου, όπως είναι το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, τότε επιβάλλεται η αντίδραση και η σαφής υπόμνηση της επιτακτικής υποχρέωσης τήρησης των αποφασισθέντων. Δηλαδή αυτοσεβασμού.

Η αξιοποίηση από Κύπρο και Ελλάδα των δικαιωμάτων που τους παρέχονται ως κρατών - μελών της Ένωσης, μηδενός εξαιρουμένου, είναι όχι μόνο θεμιτή αλλά και επιβαλλόμενη.

*Πρώην Πρόεδρος της Βουλής των Αντιπροσώπων

Το σενάριο ισραηλινού χειρουργικού πλήγματος στα κατεχόμενα και ο κίνδυνος τουρκικών αντιποίνων

ΑΠΟΨΗ “
ΚΡΙΣ
ΜΙΧΑΗΛ

Ένα από τα πιο ακραία, αλλά πλέον συζητούμενα σενάρια περιφερειακής κλιμάκωσης στην Ανατολική Μεσόγειο αφορά το ενδεχόμενο μιας απευθείας ισραηλινoturκικής αντιπαράθεσης με επίκεντρο την Κύπρο. Οι πρόσφατες στρατιωτικές τριβές μεταξύ Ισραήλ και Τουρκίας, με αποκορύφωμα το ισραηλινό πλήγμα στην αεροπορική Βάση Αμπού αλ-Νιουχούρ στη βορειοδυτική Συρία τον Αύγουστο του 2026, έχουν επαναφέρει στο προσκήνιο το ερώτημα κατά πόσον η αντιπαράθεση θα μπορούσε να μεταφερθεί στην Κύπρο.

Το ισραηλινό πλήγμα στη Συρία πραγματοποιήθηκε σε μια περίοδο κατά την οποία το Ισραήλ εξέφραζε ανησυχίες για πιθανή ενίσχυση της τουρκικής στρατιωτικής παρουσίας στην περιοχή. Η Άγκυρα καταδίκασε την ισραηλινή επιχείρηση, ενώ αναλυτές που μίλησαν στον ισραηλινό Τύπο εκτίμησαν ότι το Ισραήλ επιδίωκε, μεταξύ άλλων, να αποτρέψει την εγκατάσταση τουρκικών στρατιωτικών δυνατοτήτων κοντά στα σύνορά του.

Σε αυτό το περιβάλλον, τα κατεχόμενα αποκτούν ιδιαίτερη στρατηγική σημασία.

Η τουρκική στρατιωτική παρουσία στο βόρειο τμήμα της Κύπρου έχει ενισχυθεί τα τελευταία χρόνια. Σύμφωνα με πρόσφατες αναφορές, στην αεροπορική Βάση του Λευκονοίκου έχουν αναπτυχθεί τουρκικά μη επανδρωμένα αεροσκάφη, ενώ στην περιοχή της Τύμπου έχουν αναπτυχθεί τουρκικά F-16 και σύστημα αντιαεροπορικής άμυνας Hisar-A.

Αυτή η στρατιωτική αναβάθμιση αποτελεί παράγοντα που δεν περνά

απαράτητος στο Ισραήλ. Τμήματα του ισραηλινού αμυντικού αναλυτικού κόσμου αντιμετωπίζουν πλέον την τουρκική στρατιωτική υποδομή στην Κύπρο ως μέρος ενός ευρύτερου δικτύου δυνατοτήτων, που μπορεί να επηρεάσει τις επιχειρησιακές ισορρο-

παχές στην Ανατολική Μεσόγειο. Στο πλέον ακραίο σενάριο, εάν το Ισραήλ θεωρήσει ότι συγκεκριμένες τουρκικές στρατιωτικές υποδομές στα κατεχόμενα συνιστούν άμεση και σοβαρή απειλή, δεν μπορεί να αποκλειστεί θεωρητικά το ενδεχόμενο ενός περιορισμένου πλήγματος ακριβείας.

Στο επίκεντρο μιας τέτοιας συζήτησης θα μπορούσαν να βρεθούν στρατιωτικές εγκαταστάσεις που συνδέονται με μη επανδρωμένα αεροσκάφη, αεράμυνα, ραντάρ ή διοίκηση και έλεγχο. Μεταξύ των υποδομών που αναφέρονται σε αναλύσεις είναι το αεροδρόμιο του Λευκονοίκου, όπου επιχειρούν τουρκικά μη επανδρωμένα αεροσκάφη, καθώς και άλλες στρατιωτικές εγκαταστάσεις στα κατεχόμενα.

Πρόκειται, ωστόσο, για υποθετικό σενάριο και όχι για πληροφορία περί ειλημμένης απόφασης του Ισραήλ. Το κόστος μιας τέτοιας ενέργειας θα ήταν τεράστιο. Σε αντίθεση με τη Συρία, όπου η ισραηλινή αεροπορία

μη επανδρωμένα αεροσκάφη, καθώς και άλλες στρατιωτικές εγκαταστάσεις στα κατεχόμενα.

Πρόκειται, ωστόσο, για υποθετικό σενάριο και όχι για πληροφορία περί ειλημμένης απόφασης του Ισραήλ.

Το κόστος μιας τέτοιας ενέργειας θα ήταν τεράστιο. Σε αντίθεση με τη Συρία, όπου η ισραηλινή αεροπορία

“

Το μεγαλύτερο πρόβλημα για τη Λευκωσία είναι ότι, σε περίπτωση ισραηλινoturκικής στρατιωτικής σύγκρουσης, η γεωγραφία δεν επιτρέπει στην Κύπρο να παραμείνει απολύτως απομονωμένη από τις συνέπειες

έχει πραγματοποιήσει επανειλημμένα επιχειρήσεις, ένα πλήγμα εναντίον τουρκικών στρατιωτικών εγκαταστάσεων σε κυπριακό έδαφος θα αφορούσε άμεσα την Τουρκία και θα δημιουργούσε πρωτοφανή κίνδυνο απευθείας στρατιωτικής σύγκρουσης δύο κρατών της περιοχής.

Το κρίσιμο ερώτημα θα ήταν τότε πώς θα επελέγε να αντιδράσει η Άγκυρα.

Μια τουρκική αντίδραση δεν θα ήταν κατ' ανάγκην ένα άμεσο πλήγμα εναντίον ισραηλινών στόχων. Αναλυτές επισημαίνουν ότι η Άγκυρα θα μπορούσε να επιδιώξει να αποφύγει μια απευθείας στρατιωτική σύγκρουση με το Ισραήλ, ιδιαίτερα εάν εκτιμούσε ότι αυτή θα μπορούσε να οδηγήσει σε ανεξέλεγκτη περιφερειακή κλιμάκωση.

Το γεγονός ότι μέχρι σήμερα οι δύο πλευρές έχουν αποφύγει έναν ανοικτό πόλεμο, παρά τις σοβαρές αντιπαράθεσεις στη Συρία, ενισχύει την εκτίμηση ότι η Τουρκία θα μπορούσε να αναζητήσει έμμεσο ή ασύμμετρο τρόπο απάντησης, εάν ποτέ δεχόταν ισραηλινό πλήγμα στην Κύπρο.

Σε ένα τέτοιο υποθετικό σενάριο, δεν μπορεί να αποκλειστεί το ενδεχόμενο η Τουρκία να επιλέξει στόχους που βρίσκονται υπό τον έλεγχο της Κυπριακής Δημοκρατίας, ιδιαίτερα στρατιωτικές υποδομές της Εθνικής Φρουράς. Μια τέτοια εξέλιξη, ωστόσο, θα αποτελούσε εξαιρετικά σοβαρή κλιμάκωση και όχι αναπόφευκτη συνέπεια ενός ισραηλινού πλήγματος.

Το μεγαλύτερο πρόβλημα για τη Λευκωσία είναι ότι, σε περίπτωση ισραηλινoturκικής στρατιωτικής σύγκρουσης, η γεωγραφία δεν επιτρέπει στην Κύπρο να παραμείνει απολύτως

απομονωμένη από τις συνέπειες.

Η Κύπρος έχει ήδη βιώσει τις επιπτώσεις της περιφερειακής αστάθειας. Τον Μάρτιο του 2026, μη επανδρωμένο αεροσκάφος τύπου Shahed έπληξε τη Βρετανική Βάση στο Ακρωτήριο, προκαλώντας περιορισμένες ζημιές, χωρίς απώλειες. Το περιστατικό απέδειξε στην πράξη ότι η γεωγραφική θέση της Κύπρου μπορεί να την φέρει στο επίκεντρο συγκρούσεων, που δεν ξεκίνησαν στο νησί.

Σε περίπτωση νέας περιφερειακής ανάφλεξης, οι στρατιωτικές εγκαταστάσεις, οι αεροπορικές υποδομές, τα λιμάνια, οι ενεργειακές εγκαταστάσεις και άλλες κρίσιμες υποδομές θα μπορούσαν να αποκτήσουν αυξημένη στρατηγική σημασία.

Η Κυπριακή Δημοκρατία βρίσκεται, επομένως, μπροστά σε μια δύσκολη εξίσωση: από τη μια πλευρά επιδιώκει να μην καταστεί μέρος οποιασδήποτε ισραηλινoturκικής αντιπαράθεσης· από την άλλη, η παρουσία τουρκικών στρατιωτικών δυνάμεων στα κατεχόμενα δημιουργεί έναν μόνιμο γεωπολιτικό κίνδυνο.

Το ζητούμενο για τη Λευκωσία είναι η αποτροπή μιας τέτοιας εξέλιξης και η διατήρηση ανοικτών διαύλων επικοινωνίας με τους εταίρους της στην Ευρωπαϊκή Ένωση και την Ελλάδα, παράλληλα με την ενίσχυση της αμυνικής ετοιμότητας.

Γιατί το ενδεχόμενο ενός ισραηλινού «χειρουργικού» πλήγματος στα κατεχόμενα μπορεί σήμερα να αποτελεί μόνο ένα υποθετικό σενάριο. Εάν όμως ποτέ μετατραπεί σε πραγματικότητα, το κρίσιμο ερώτημα δεν θα είναι μόνο ποιος θα δεχθεί το πρώτο πλήγμα. Θα είναι πού θα πέσει το επόμενο.

Τα κλιματιστικά, η κλιματική αλλαγή και οι συνθήκες στα σχολεία

ΑΠΟΨΗ “
ΠΕΤΡΟΣ
Θ. ΠΑΝΤΕΛΙΔΗΣ

Ένα από τα κύρια θέματα της επικαιρότητας είναι η τοποθέτηση κλιματιστικών στα σχολεία και η αποτυχία συμπλήρωσης του έργου στα χρονικά πλαίσια που είχαν καθοριστεί. Το θέμα αυτό σχολιάστηκε ποικιλοτρόπως. Οι μαθητές και οι σύμβουλοι γονέων διαμαρτύρονται για τις συνθήκες που επικρατούν στις τάξεις, με τις θερμοκρασίες να βρίσκονται σε επίπεδο πάνω από τις κανονικές. Τα πολιτικά κόμματα κατηγορούν την Κυβέρνηση για κακό προγραμματισμό και αθέτηση υποσχέσεων για έγκαιρη επίλυση του προβλήματος.

Δεν θέλω να δικαιολογήσω ή να στηρίξω το Υπουργείο Παιδείας, αλλά απλώς να σημειώσω ότι το έργο ανέλαβαν να φέρουν εις πέρας οι τοπικές σχολικές εφορείες με πιστώσεις από το Υ.Π. Δεν ξέρω πόσο δικαιολογημένες είναι οι σχολικές εφορείες. Μπορεί να υπάρχουν αντικειμενικές και δικαιολογημένες δυσκολίες για την καθυστέρηση. Δεν άκουσα όμως καμιά διαμαρτυρία, ότι η καθυστέρηση οφείλεται στην καθυστέρηση της αποστολής της πίστωσης από το

Υ.Π. προς τις σχολικές εφορείες. Αν όμως υπάρχουν ευθύνες για κακό προγραμματισμό, αυτές πρέπει να αναζητηθούν στις σχολικές εφορείες. Τα μέλη των σχολικών εφορειών εκλέγονται στις εκλογές της τοπικής αυτοδιοίκησης. Είναι επομένως κομματικά στελέχη. Τα κόμματα πρέπει να αναλάβουν αυτήν την ευθύνη, αν τα πρόσωπα που τα εκπροσωπούν στις σχολικές εφορείες είναι τα κατάλληλα και έχουν τις ικανότητες γι' αυτήν την υπηρεσία, ή η εκλογή τους είναι απλή κομματική ανταμοιβή σε στελέχη τους. Προσωπικά, πάντως, πιστεύω ότι η καθυστέρηση στην εγκατάσταση και λειτουργία των κλιματιστικών οφείλεται σε αντικειμενικές δυσκολίες, οι οποίες πιθανόν να έχουν σχέση και με το ηλεκτρικό φορτίο που απαιτείται για τη λειτουργία τους. Επομένως, δεν θα έσπευδα να αποδώσω την ευθύνη ούτε στο Υ.Π. ούτε στις σχολικές εφορείες χωρίς να γνωρίζω όλα τα δεδομένα.

Το επίκαιρο αυτό θέμα θα πρέπει, κατά τη γνώμη μου, να εξεταστεί και από οικονομική σκοπιά. Ίσως μια καλύτερη και πιο μακροπρόθεσμη λύση

να ήταν η προσαρμογή των σχολικών κτιρίων, ώστε να περιορίζεται η αύξηση της θερμοκρασίας στο εσωτερικό τους. Θερμομονώσεις, κατάλληλες κατασκευές, σκίαση και φύτευση δέντρων θα μπορούσαν να συμβάλουν στη βελτίωση του μικροκλίματος των σχολικών χώρων και στη μείωση της θερμοκρασίας.

Διάφορες οικολογικές προσεγγίσεις και μελέτες δείχνουν ότι τέτοιες παρεμβάσεις είναι εφικτές και μπορούν να αποτελέσουν μέρος ενός πιο μακροπρόθεσμου σχεδιασμού.

Στο σημείο αυτό θα ήθελα να τονίσω ότι οι ειδικοί αναλαμβάνουν να δώσουν λύσεις, όταν παρουσιαστεί το πρόβλημα και ποτέ δεν προγραμματίζουν να δώσουν λύσεις για μελλοντικές ανάγκες, όταν σχεδιάζουν και κτίζουν σχολικά κτήρια.

Θυμάμαι τη δεκαετία του '80 και του '90 είχε γίνει μια τεράστια εκστρατεία για εγκατάσταση στα σχολεία θέρμανσης με πετρέλαιο. Την προσπάθεια συνέδραμαν και οι σύμβουλοι γονέων και θεωρώ ότι μέχρι την πρώτη δεκαετία του 21ου αιώνα οι εγκαταστάσεις είχαν

σχεδόν συμπληρωθεί. Αλλά τότε άρχισε να παρουσιάζεται και το πρόβλημα της ζέσης τους καλοκαιρινούς μήνες. Η κλιματική αλλαγή μείωσε την ανάγκη θέρμανσης τον χειμώνα και αύξησε την περίοδο που τα σχολεία είχαν ανάγκη δροσιάς τους μήνες Μάιο, Ιούνιο, Σεπτέμβριο και Οκτώβριο. Έτσι άρχισε νέος αγώνας για εγκατάσταση κλιματιστικών.

Δεν θέλω να κατηγορήσω κανέναν για έλλειψη σχεδιασμού για αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής. Απλώς παραθέτω μια άποψη που εξέφρασα στην ομιλία μου ως διευθυντής στα εγκαίνια του σχολείου, όπου υπηρετούσα το 2000.

«Το κτήριο αυτό έχει ένα θαυμάσιο και πολυέξοδο σύστημα κεντρικής θέρμανσης. Είναι και αυτό δείγμα της νέας τάξης των πραγμάτων και της σύγχρονης απαίτησης για άνετες συνθήκες εργασίας. Όμως έγινε κάποια έρευνα για να δείξει ποιο είναι το καλύτερο σύστημα έλεγχου της θερμοκρασίας σε αυτήν την περιοχή της Κύπρου, με το ήπιο κλίμα και τη νότια έκθεση στον ήλιο; Μήπως θα ήταν καλύτερη και λιγότερο δαπανηρή η επιλογή μονάδων κλιματισμού

σε κάθε αίθουσα; Αυτό θα έλυνε και το πρόβλημα της χαμηλής, αλλά και της υψηλής θερμοκρασίας του καλοκαιριού, που ίσως να είναι πιο σοβαρό. Ενδεικτικά σας αναφέρω ότι ολόκληρο τον Σεπτέμβριο και το μεγαλύτερο μέρος του Οκτώβριου προσωπικά δεν μπορούσα να εργαστώ στο γραφείο μου, εξαιτίας της υψηλής θερμοκρασίας και χρησιμοποιούσα τον χώρο υποδοχής, όπου η ζέση ήταν υποφερτή. Το ίδιο συνέβαινε και στις τάξεις, όμως δάσκαλοι και παιδιά ήταν υποχρεωμένοι να εργάζονται, προσπαθώντας να ξεχάσουν τη ζέση. Αναμένω ότι το ίδιο πρόβλημα θα το αντιμετωπίσουμε και τους μήνες Μάιο και Ιούνιο».

Πέρασαν από τότε περισσότερα από είκοσι πέντε χρόνια. Σήμερα, το πρόβλημα που τότε θεωρούσαμε πιθανό έχει γίνει πραγματικότητα. Ίσως αυτό να αποτελεί ένα μάθημα για το πώς πρέπει να σχεδιάζουμε τα σχολικά κτήρια του μέλλοντος: όχι μόνο με βάση τις ανάγκες του σήμερα, αλλά και με βάση τις κλιματικές συνθήκες που είναι πιθανό να επικρατούν τις επόμενες δεκαετίες.

Νέο πρατήριο Petrolina στη Χοιροκοιτία

Το Σάββατο, 12 Σεπτεμβρίου 2026, πραγματοποιήθηκαν τα εγκαίνια του νέου πρατηρίου Petrolina V. Theodorou Bro Petrol Station Ltd στη Χοιροκοιτία. Την εκδήλωση τίμησαν με την παρουσία τους η Πρόεδρος της Βουλής των Αντιπροσώπων, Αννίτα Δημητρίου, ο πρόεδρος ΕΟΑ Λάρνακας, Άγγελος Χατζηκαράλαμπους, βουλευτές, στελέχη της Πετρολίνα και άλλοι εκλεκτοί καλεσμένοι. Το νέο πρατήριο βρίσκεται σε προνομιακή τοποθεσία, στην έξοδο του αυτοκινητοδρόμου Λευκωσίας-Λεμεσού προς Χοιροκοιτία, προσφέροντας εύκολη πρόσβαση και γρήγορη εξυπηρέτηση τόσο στους διερχόμενους οδηγούς όσο και στους κατοίκους της Χοιροκοιτίας και των γύρω κοινοτήτων. Σχεδιασμένο σύμφωνα με τις τελευταίες ευρωπαϊκές προδιαγραφές ασφαλείας, προσαρμοσμένο του περιβάλλοντος και λειτουργικότητας, πέρα από καύσιμα κίνησης P-Energy Max, το νέο πρατήριο διαθέτει κατάστημα με αξεσουάρ αυτοκινήτου και είδη περιπέτρου, καθώς και τα ανώτερης ποι-

ότητας λιπαντικά Eni, ενώ προσφέρει και ποιοτικό καφέ στους πελάτες του. Επιπρόσθετα, υπάρχει αντλία πετρελαίου κίνησης ταχείας εξυπηρέτησης (fast service) για φορτηγά, λεωφορεία και εμπορικά οχήματα, καθώς και αντλία AdBlue. Παράλληλα, προσφέρονται υπηρεσίες όπως διανομή πετρελαίου θέρμανσης και αγροτικού πετρελαίου στις εγκαταστάσεις των πελατών, καθώς και μέτρηση πίεσης ελαστικών. Κατά τη διάρκεια των εγκαινίων, ο κ. Βενιζέλος Θεοδώρου, εκ των ιδιοκτητών του νέου

πρατηρίου, αναφέρθηκε στα 30 χρόνια άσκησης συνεργασίας με την Πετρολίνα και ευχαρίστησε τόσο τα στελέχη της Εταιρείας καθώς και όσους παρευρέθησαν στην εκδήλωση. Ο κ. Νίκος Λευκαρίτης, Διευθύνων Εκτελεστικός Σύμβουλος (CEO) της Petrolina (Holdings) Public Limited, στον δικό του χαιρετισμό, εξέφρασε τη βεβαιότητά του για την επιτυχημένη πορεία του πρατηρίου, επισημαίνοντας την προνομιακή τοποθεσία και την ολοκληρωμένη γκάμα προϊόντων και υπηρεσιών που προσφέρει.

Ανέγερση νέου βρεφοπαιδοκομικού σταθμού στον Στρόβολο

Το Δημοτικό Συμβούλιο Στρόβολου, κατά τη συνεδρία του στις 8 Σεπτεμβρίου 2026, αποφάσισε την υλοποίηση ενός σημαντικού έργου κοινωνικής προσφοράς, το οποίο αφορά τη δημιουργία βρεφοπαιδοκομικού σταθμού, με στόχο τη στήριξη των νέων οικογενειών και των εργαζόμενων γονέων του Δήμου. Η απόφαση αυτή εκπληρώνει μια πάγια δέσμευση του Δήμου Στρόβολου προς το Φιλανθρωπικό Ίδρυμα «Κατίνα Μικελλίδου». Η αείμνηστη Κατίνα Μικελλίδου, δημότης Στρόβολου, προχώρησε το 2003 στην ίδρυση του «Φιλανθρωπικού Ιδρύματος Κατίνα Μικελλίδου», αφιερώνοντας στο Ίδρυμα το ακίνητό της, το οποίο βρίσκεται στην οδό Σιαδίου στον Στρόβολο με αποκλειστικό σκοπό τη δημιουργία βρεφοπαιδοκομικού σταθμού. Η υλοποίηση του έργου αποτελεί απτή απόδειξη της μακρόχρονης δέσμευσης

του Δήμου Στρόβολου για τη στήριξη των οικογενειών και ιδιαίτερα των εργαζόμενων γονέων. Παράλληλα, συνιστά ένα σημαντικό βήμα για την περαιτέρω αναβάθμιση των υποδομών κοινωνικής πρόνοιας του Δήμου, δημιουργώντας ένα ασφαλές, σύγχρονο και δημιουργικό περιβάλλον για τη φρονίδα, την ανάπτυξη και τη διαπαιδαγώγηση των παιδιών προσχολικής ηλικίας. Ο νέος σταθμός

θα σχεδιαστεί και θα υλοποιηθεί σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία και τις απαιτούμενες προδιαγραφές ασφαλείας, προσβασιμότητας και βιωσιμότητας. Στόχος του Δήμου είναι η δημιουργία ενός ποιοτικού προγράμματος προσχολικής αγωγής και φροντίδας, το οποίο θα προάγει την υγιή ανάπτυξη, τη δημιουργικότητα και την κοινωνικοποίηση των βρεφών και νηπίων.

Εκδήλωση ΚΥ.ΚΕ.Μ.

Η Επαρχιακή Επιτροπή Λάρνακας/Αμμοχώστου του Κυπριακού Κέντρου Μελετών σάς προσκαλεί την Τρίτη, 29/9/2026 και ώρα 7.30 μ.μ., στη Στέγη Γραμμάτων και Τεχνών, Δημοτικό Πολιτιστικό Κέντρο «Αμμόχωστος», κτήριο πρώην Συνεργατικού Ταμιευτηρίου Αμμοχώστου, Αρχιεπισκόπου Κυπριανού 18, 6016 Λάρνακα (έναντι ACS Courier), τηλ. 24817737, στην εκδήλωση με θέμα: «Επέτειος Κυπριακής Ανεξαρτησίας – Ανασκόπηση και Προοπτικές». Χαιρετισμό θα απευθύνουν ο κ. Τώνης Τουμαζής, Πρόεδρος Κ.Δ.Σ. του ΚΥ.ΚΕ.Μ. και ο κ. Γιάννης Αντωνίου, Αναπληρωτής Κυβερνητικός Εκπρόσωπος. Εισηγητές: κ. Πέτρος Παπαπολυβίου, Καθηγητής Ιστορίας Πανεπιστημίου Κύπρου και ο κ. Κώστας Βενιζέλος, δημοσιογράφος εφημερίδας «Φιλελεύθερος». Συζήτηση, εισαγωγή και συντονισμός: κ. Ανδρέας Μορφίτης, Αντιπρόεδρος Κ.Δ.Σ. του ΚΥ.ΚΕ.Μ. Η εκδήλωση θα έχει διάρκεια 60 λεπτών. Για περισσότερες πληροφορίες: 99572467.

ΜΝΗΜΟΣΥΝΟ

Τελούμε σήμερα Κυριακή, 27.9.2026, στον Ιερό Ναό Αγίας Μαρίας στην Ορά, το 40ήμερο μνημόσυνο της πολυαγαπημένης μας μητέρας και γιαγιάς

Πρεσβυτέρας ΜΑΡΙΑΣ ΠΑΡΑΔΕΙΣΙΩΤΗ
από την Ορά

και καλούμε όσους επιθυμούν να παρευθύν.

Οι τεθλιμμένοι:
Παιδιά, εγγόνια
και οι λοιποί συγγενείς

ΜΝΗΜΟΣΥΝΟ

Τελούμε σήμερα Κυριακή, 27.9.2026, στον Ιερό Ναό Αγίας Μαρίας στην Ορά, το 14ο ετήσιο μνημόσυνο του πολυαγαπημένου μας συζύγου, πατέρα και αδελφού

ΚΥΡΙΑΚΟΥ ΠΑΠΑΝΔΡΕΑ ΠΑΡΑΔΕΙΣΙΩΤΗ
από την Ορά

και καλούμε όσους επιθυμούν να παρευθύν.

Οι τεθλιμμένοι:
Σύζυγος : Ελένη Καμπούρη Παραδεισιώτη
Παιδιά, αδελφια
και λοιποί συγγενείς

*Εis μνήμην του θα διεξαχθεί Αιμοδοσία την Παρασκευή, 2.10.2026, στο εργοστάσιο της Παραδεισιώτης Λτδ, στον Άγιο Συλά, μεταξύ 3:00 – 5:00μ.μ.

“ ΜΙΚΡΕΣ ΑΓΓΕΛΙΕΣ

ΠΟΛΥΟΝΤΑΙ πολυτελή διαμερίσματα – Λυκαβηττός, Λευκωσία: 2 υπνο-δωματίων, σύγχρονος σχεδιασμός, υψηλές προδιαγραφές και εξαιρετική

τοποθεσία. Ιδανικά για κατοικία ή επένδυση, από €250.000 συν ο ΦΠΑ. Αποτείνεσθε: SWEET RESIDENCE, τηλ.: 99121111.

“ ΦΑΡΜΑΚΕΙΑ

ΛΕΥΚΩΣΙΑ

Βαρέλια Λίζα, Αχαιών 6 Γ, δρόμος Πολυκλινικής Λευκωσίας έναντι ξενοδοχείου Altius, τηλ.: 22776861, 99006201.
Θεοφάνους Θέκλα, Πολυκλείτου 8, Συντεχνιακό Φαρμακείο ΠΕΟ, τηλ.: 22349778.
Γεωργιάδης Πλούταρχος, Λεωφ. Τσερίου 34 Γ, έναντι ψαγαγοράς BLUE ISLAND, Στρόβολος, τηλ.: 22311995, 99042275.
Ασιώπη Εύα, Άγγελου Τερζάκη 4, κατ. 2, από ιερό ναό Αγίου Παντελεήμονα προς Τύμβο, στα πρώτα φώτα αριστερά και έπειτα 1ο δεξιά στα 500 μ., Έγκωμη, τηλ.: 22255524.
Προεστού Μαργαρίτα, Στασίνου 46, κατ. 3, έναντι Κεντρικής Τράπεζας δίπλα από το Gloria Jeans, Στρόβολος, τηλ.: 22952095, 96626370.
Χριστοφόρου Στέλιος, Ηνωμένων Εθνών 18 Α, Δάλι, τηλ.: 22573035, 22431515.

ΛΕΜΕΣΟΣ

Πετρίδης Πέτρος, Ευγενίου Βουλγάρως 35 Α, διασταύρωση Σπύρου Κυπριανού και Ευγενίου Βουλγάρως, δίπλα από φρουταρία Λιμνιά, Κάτω Πολεμίδα, τηλ.: 25366340, 94040548.
Παπαχρίστου Τζωρτζίνα, Μισιαουλή Καβάζογλου 31, έναντι κρεοπωλείου Μελή, δρόμος ξενοδοχείου Πεύκος, τηλ.: 25565267, 25340982.
Χειλημίντης Στέφανος, Πέτρου Τσίρου 88, 900 μ. βόρεια φώτων Νααφ, πλησί-

ον φώτων Μακεδονίας (πρώην καθαριστήριο Τσοπανίδης), τηλ.: 25311001, 99981387.
Νικολάου Νικόλας, Γλάδστωνος 116, έναντι Eurobank (πρώην Συνεργατικού Ταμιευτηρίου Λεμεσού), τηλ.: 25364359, 99409006.
Μεταξά Χριστίνα, Χριστάκη Κράνου 5, 100 μ. από τον Αστυνομικό Σταθμό Πάνω Γερμασόγειας, πλησίον ΣΙΓΜΑ, τηλ.: 25314848, 99493603.

ΛΑΡΝΑΚΑ

Χρίστου Μελίνα, Παλαιών Πατρών Γερμανού 6, Αραδίππου, πλησίον Δημοτικής Βιβλιοθήκης Αραδίππου, τηλ.: 24322447, 97808002.
Κληρίδης Αντώνης, Πατρών 6, φώτα Eurobank, πλησίον πρώην φρουταρίας Ζυγός, τηλ.: 24622754, 24367765.
Γιαννίτσαρου Σάββια, Σταδίου 78, πλησίον στο παλιό ΓΣΖ, τηλ.: 24332456.

ΠΑΦΟΣ

Νικολαΐδου Κωνσταντία, Γωνία Νίκου Νικολαΐδη και Γεωργίου Χ. Ιωαννίδη, κατ. 5, Elysia Park, Pafilia (περιοχή Universal), τηλ.: 26935642, 26933793.
Γαβριήλ Γιάννης, Μακαρίου Γ 11, Πόλις Χρυσόχους, τηλ.: 26321167, 99413411.

ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΣ

Παντελίδου Μαρία, Μαρίας Συγκλητικής 2, απέναντι από το Σωματείο ΠΕΚ, Παραλίμνι, τηλ.: 23730111, 23744313.
Προκοπίου Άνδρη – Παναγιώτα, Μακαρίου Γ 36, Δερύνεια, τηλ.: 23730725.

“ ΚΕΝΤΡΑ ΕΦΗΜΕΡΙΩΝ ΠΙ

ΛΕΥΚΩΣΙΑ: ΠΙ για ενήλικες & ΠΙ για παιδιά, 22502019, Ιπποκράτειο Νοσοκομείο, 6-12 Ψαρών, 2408 Έγκωμη.
ΛΕΜΕΣΟΣ: ΠΙ για ενήλικες & ΠΙ για παιδιά, 25200194, Mediterranean Hospital, Στυγός 9, 3117 Αγία Φύλα.
ΛΑΡΝΑΚΑ: ΠΙ για ενήλικες & ΠΙ για παιδιά, 24636343, Ιατρικό Κέντρο Αγία Μαρίνα, Παύλου Βαλδασεριδίου 10, 6018 Λάρνακα.
ΠΑΦΟΣ: ΠΙ για ενήλικες & ΠΙ για

παιδιά, 26848113, Ιδιωτικό Νοσοκομείο Ευαγγελισμός, Βασιλέως Κωνσταντίνου 82, 8021 Πάφος.
ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΣ: ΠΙ για ενήλικες & ΠΙ για παιδιά, 23849400, Πολυκλινική Απτώ, Λεωφόρος Σωτήρας 8, 5286 Παραλίμνι.
Ώρες λειτουργίας: 11.00 – 17.00. Επιπρόσθετα, το τηλεφωνικό κέντρο θα ξεκινά τη λειτουργία του 30 λεπτά πριν από την έναρξη λειτουργίας των ΥΕ.

ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΕΧΕΙ, ΜΟΝΑΔΕΣ ΕΧΕΙ, ΙΣΟΡΡΟΠΙΑ ΘΑ ΕΧΕΙ;

Το ρόστερ του ΑΠΟΕΛ και οι επιλογές ανά θέση παρουσιάζουν πολύ ενδιαφέροντα χαρακτηριστικά

ΘΕΟΔΩΡΟΣ
ΚΑΚΚΑΡΙΔΗΣ

Ο ΑΠΟΕΛ ξεκίνησε τη σεζόν με 1 νίκη, 1 ισοπαλία και 2 ήττες. Σαφέστατα μία συγκομιδή τεσσάρων βαθμών για το μέγεθος του συλλόγου δεν είναι ικανοποιητική. Αλλά πρέπει να δει κάποιος ολόκληρη την εικόνα. Κατ' αρχάς ότι είχε το πιο δύσκολο πρόγραμμα απ' όλους. Και ο Απόλλωνας είχε 4 ντέρμπι, αλλά τα τρία τα έδωσε στη Λεμεσό. Ο ΑΠΟΕΛ αγωνίστηκε τρεις φορές εκτός. Έχασε από ΑΕΚ, Ανόρθωση, έφερε ισοπαλία με Απόλλωνα. Είναι αντιπροσωπευτικός ο ένας βαθμός που πήρε σε σχέση με την ισχύ της ομάδας; Νομίζω πως όχι. Ούτε βέβαια το θριαμβευτικό 6-0 επί της ΑΕΛ είναι.

Το θέμα είναι η συνέχεια, πώς θα πορευθεί από τούδε και στο εξής. Τα μηνύματα που φεύγουν δημόσια από τον σύλλογο είναι μηνύματα αισιοδοξίας και σιγουριάς. Από Διοίκηση και παίκτες. Προφανώς βλέποντας το υπάρχον υλικό και τις δυνατότητές του. Είναι δεδομένο ότι από πλευράς μονάδων ο ΑΠΟΕΛ διαθέτει ποιότητα. Τα βιογραφικά μιλούν από μόνα τους για τους περισσότερους νεοφερμένους. Δεν μπορεί κάποιος να αμφισβητήσει τους Σάστρε (ως τώρα πατά καλύτερα απ' όλες τις προσθήκες), τον Μπαράκ, τον Δημιό, τον Τζούριους και τον Μπακάς. Από τους «παλιούς», ο Λαΐφης

είναι ένα κεφάλαιο από μόνος του, ο Ντάλιο έχει πολλή ποιότητα και, αν πλησιάσει τα σιάνταρ της πρώτης του παρουσίας στον Αρχάγγελο, θα είναι μεγάλη υπόθεση. Ο Σταφυλίδης αν σταθεροποιηθεί (εκεί είναι το ζητούμενο), δεν χρειάζεται πολλά λόγια. Ο Μαρκίνιος (ατύχησε με τραυματισμό), έκανε επανεκκίνηση. Επίσης άτυχος είναι και ο Μαντσί. Επανερχεται και προσθέτει επίσης ποιότητα.

Υπεροπλία, αλλά και ανισορροπία

Το θέμα είναι πώς όλες αυτές οι μονάδες γίνονται σύνολο και πώς δομήθηκε το ρόστερ. Πού υπάρχει αδυναμία, πού υπάρχει ανισορροπία, πού υπάρχει μεγάλη ισχύς. Ας μετρήσουμε το ρόστερ, θεωρώντας πως δεν υπάρχουν μακροχρόνιες απουσίες. Στα άκρα της επίθεσης, Μαρκίνιος, Μαντσί, Λημιός. Και εφόσον χρειαστεί, αναλόγως τακτικής και αγωνιστικών δεδομένων, οι Γεωργίου, Πεντρός, Τζούριους.

Το σημείο αναφοράς είναι όμως η καρδιά της ομάδας, η μεσαία γραμμή. Υπάρχουν τρεις παίκτες που κινούνται στον ίδιο χώρο, δηλαδή πίσω από τον επιθετικό. Μπακάς, Τζούριους, Μπαράκ. Δεν έχουν απαραίτητα ολόδια χαρακτηριστικά, αλλά είναι κεντρικοί επιθετικοί μέσοι. Να χωρέσουν και οι τρεις σε 11 άδρα, μάλλον απίθανο. Οι δύο να, σε έναν πολύ επιθετικό σχηματισμό (4-1-2-2-1). Εξαιρετικά επιθετικός αν ο 3ος χαφ πίσω από τους δύο είναι ο Ντάλιο. Υπάρχει μία λογική, όπως πληροφορούμαστε, στη φιλοσοφία του Παπαδόπουλου, που λέει πως με πολλούς καλούς χειριστές της μπάλας, ο ΑΠΟΕΛ θα έχει κατοχή, θα αναγκάζει τον αντίπαλο να αμύνεται περισσότερο

και άρα θα κινδυνεύει λιγότερο. Όμως τι γίνεται όταν θα βρεις ομάδες που επίσης ψάχνουν την κατοχή και έχουν την δυνατότητα να την πετύχουν; Υπό κανονικές συνθήκες, σε έναν επιθετικό σχηματισμό, το «εξάρι» σου θα πρέπει να έχει εξαιρετικές αμυντικές δυνατότητες. Εκεί λοιπόν είναι το σημείο αναφοράς. Γιατί ο Ντάλιο δεν είναι «εξάρι». Επόμενες επιλογές; Ο Φακούντο Πέρεζ, που λίγα πράγματα

στη μέγερη της πίεσης. Πηγαίνοντας στα άκρα, είπαμε Σάστρε, Σταφυλίδης πρώτες επιλογές. Αριστερά υπάρχει και ο πολύπειρος Γκαρσία. Στο τέρμα ο Μπέλες θα έχει φέτος πραγματικό ανταγωνισμό από τον Ζελένικα. Είναι στα θετικά αυτά.

Τρίτη σημείωση και απορία πολλών: Γιατί ο ΑΠΟΕΛ ξεκίνησε τη χρονιά χωρίς κλασικό φορ; Τον ρόλο ανέλαβε ο Πεδρόσο, επιτρέψτε μας να τον αποκαλέσουμε «ψευδοεννιάρι», αφού αυτή είναι η ποδοσφαιρική ορολογία για τους παίκτες που δεν είναι φορ περιοχής, αλλά καλούνται να αναλάβουν τον ρόλο. Ξεκίνησε καλά, αλλά αναμένουμε. Το ζητούμενο είναι το βάθος στη θέση και κλειδί είναι το πότε και σε ποιο βαθμό απόδοσης θα επιστρέψει ο Πιέρος Σωτηρίου. Δεν είναι θέμα ικανοτήτων φυσικά, αλλά είναι μεγάλη η αποχή του. Φυσικά ο Παπαδόπουλος (το είπε καθαρά και δημόσια), ποντάρει στον Σταύρο Γεωργίου. Που έχει πολλά προσόντα και οι χρονιές στην Αραδίππου τον εξέλιξαν πολύ. Στοιχίμα, αλλά με καλές πιθανότητες απόδοσης.

Οι Κύπριοι

Προφανώς και υπάρχει η τάση αξιοποίησης των νεαρών στον Αρχάγγελο. Είναι αναγκαίο για το σήμερα και το αύριο, ίσως μάλιστα ο ΑΠΟΕΛ μπορούσε να το κάνει και νωρίτερα. Αναφέραμε πως οι Γεωργίου, Αγγελόπουλος, Βρόντης και Αβρααμίδης λογίζονται ως μέρος του κορμού και πήραν χρόνο. Λογικά κάποια στιγμή θα πάρει χρόνο και ο Πουρσαϊδής. Μία πεντάδα δεν είναι μεγάλο νούμερο, αλλά με τους δύο παλιούς γίνονται επτά, που σαφώς είναι αξιοσημείωτο.

Η ισχύς στον μεσο-επιθετικό χώρο είναι το μεγάλο όπλο των «γαλαζοκιτρίνων», που αντίθετα φαίνεται να υστερούν στα θέματα αναχαίτισης

εδείξε, γιατί λίγο έπαιξε. Πιθανότατα πέφτει πολύ μεγαλύτερο βάρος στον Βρόντη. Απότομα!!! Και ακόμη πιο απότομα στον Αβρααμίδη. Που έχει ταλέντο, αλλά είναι σαφώς άγουρος.

Υπάρχει και δεύτερο σημείο αναφοράς. Η αμυντική γραμμή, καλύτερα το κέντρο της άμυνας. Ο Λαΐφης είπαμε παραμένει άλλη κλάση. Μετά; Ο Ντέγκενκεν απογοιτεύει, δεν εμπνέει εμπιστοσύνη. Το θέμα είναι αν μπορεί ο Αγγελόπουλος να ανταποκριθεί με μιας στο μεγάλο άλμα. Άλλο Δασάκι, άλλο «Αρχάγγελος». Οπότε είναι σημαντικό να δούμε τι μπορεί να δώσει ο Καρίγι. Που έχει γεμάτες σεζόν στη Β' Ισπανίας, αλλά στα 24 του θα βρεθεί